ΜΝΗΣΤΕΙΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1. Σύστασις τῆς μνηστείας, ἀρραβὼν καὶ μνῆστρα.
§ 2. Λύσις τῆς μνηστείας.
§ 3. Πρόστιμα καὶ ἀποζημιώσεις μνηστείας.
§ 4. Ἐγκύκλιοι περὶ μνηστείας.

§ 1.[1]

Ἡ ἱεροτελεστία οὐκ ἀπαιτεῖται ὡς στοιχεῖον ἀπαραίτητον τῆς μνηστείας, ἅτε μὴ οὔσης μυστηρίου ἀλλὰ συμφωνίας πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ μυστηρίου (Ἀρμ. Δ, α΄, 1 καὶ 12).

Μ. Σ. 20 (1866).

1. Ἡ μνηστεία, ἤτοι ἡ ὑπόσχεσις μέλλοντος γάμου, συνιστᾶται τῇ ἀμοιβαίᾳ τῶν συναπτομένων συναινέσει, ὡς καὶ τῇ τῶν ἐχόντων αὐτοὺς ὑπεξουσίους, τελεῖται δ' ἐγγράφως ἢ ἀγράφως, αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου μετὰ ἢ ἄνευ ἱερολογίας.

Πᾶν ὅ,τι κωλύει τὸν γάμον κωλύει καὶ τὴν μνηστείαν ἐκτὸς τοῦ πενθίμου ἐνιαυτοῦ κατὰ τὸν νόμον καὶ τῆς ἀνηβότητος, ἐπιτρεπομένης τ. ἔ. τῆς μνηστείας ἀλλ' ἄνευ ἱερολογίας μετὰ τὸ 7 ἔτος· κατὰ τὴν ἐγκύκλιον ὅμως τοῦ 1887 «φευκτέον τὰς ἐν ἀώρῳ ἡλικίᾳ προκαλουμένας μνηστείας».

Ἐκ τῆς μνηστείας δὲν τίκτεται ἀγωγὴ ἐπὶ τελέσει τοῦ γάμου, τίκτεται ὅμως τοιαύτη ἐπὶ ἀποζημιώσει κατὰ τοῦ ἀρνουμένου ἄνευ εὐλόγου αἰτίας τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου, καταδικαζομένου εἰς ἀποζημιώσεις, ὅρα κατωτέρω § 3.

Ὁ ἀρραβὼν ἢ τὰ μνῆστρα συνίστανται κατὰ τὴν ἐγκύκλιον τοῦ 1868 εἰς δακτυλίδια ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν ἀξίας ἀναλόγου τῆς καταστάσεως τῶν μνηστευομένων. Δωρεαὶ δ' ἕνεκα μνηστείας εἶναι αἱ δωρεαὶ ὧν ἡ κυριότης μετατίθεται εἰς τὸν παραλήπτην, καθισταμένη ἀμετάκλητος ἅμα τῇ τελέσει τοῦ γάμου. Αἱ δωρεαὶ αὗται ἀπαγορεύονται σήμερον κατὰ τὴν ἐγκύκλιον τοῦ 1868.

Τὸ κατὰ τὴν μνηστείαν προικοσύμφωνον θεωρεῖται ὡς ὑπὸ ἀναβλητικὴν αἵρεσιν γενόμενον, τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ κῦρος λαμβάνον καὶ ἀπαιτητὸν γενόμενον διὰ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ γάμου· κατὰ δὲ τὰς περὶ αἱρέσεων νομικὰς διατάξεις, ὅταν ἡ ἐκπλήρωσις αἱρέσεώς τινος ἐκ τῆς ἐκβάσεως ἢ μὴ τῆς ὁποίας ἐξήρτηται τὸ κῦρος τῆς συμβάσεως ἐμποδίζηται παρ' ἐκείνου τῶν συμβαλλομένων, ὅστις ὠφελεῖται ἐκ τῆς ματαιώσεως αὐτῆς, ὑποτίθεται ὅτι ἡ αἵρεσις ἐπληρώθη, ἡ δὲ σύμβασις θεωρεῖται τότε ὡσανεὶ ἐγένετο ἄνευ αἱρέσεως.

Μ. Σ. 20 (1866).

Κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐκκλησιαστικὴν συνήθειαν μνῆστρα λέγονται οὐ μόνον τὰ κατὰ τὴν ὥραν τῆς μνηστείας διδόμενα ἀλλὰ καὶ ἅπαντα τὰ κοινὰ δῶρα τὰ κοινῶς λεγόμενα σημαδιακά. Πρ. Ἱ. Σ. 18 Ἀπριλίου 1868.

Ἐσφαλμένως ἑρμηνεύει ὁ ἐκκαλῶν τὴν διάταξιν τοῦ νόμου τὴν ὁρίζουσαν ὅτι αἱ μνηστεῖαι ὅσαι ἐγένοντο δι' ἱερολογίας ἰσοδυναμοῦσι πρὸς τὸν γάμον, διότι ἡ διάταξις αὕτη δὲν προτίθεται ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἰσχυρίζεται οὗτος, ἀλλ' ἔχει σχέσιν καὶ ἀναφορὰν εἰς ἄλλας νομικὰς συνεπείας, καθ' ἃς λυθείσης τοιαύτης μνηστείας ἐπέρχονται τὰ αὐτὰ μεταξὺ τῶν συγγενῶν τῶν τὴν μνηστείαν λυσάντων ὅσα καὶ ἀπὸ τῶν γάμων κωλύματα. Ἱ. Σ. 16 (1883).

Κατὰ τὸν νόμον μνηστεία λογίζεται καὶ ἡ διὰ ψιλῶν συμφώνων συναπτομένη, διὰ τούτου ὅμως ἐννοεῖται μνηστεία, ἧς ἡ σύναψις δύναται ἵνα ἀποδειχθῇ· κατὰ δὲ τὴν περὶ τούτου ἐγκύκλιον τῆς Ἐκκλησίας τοιαύτη εἶναι ἡ συναπτομένη ἐνώπιον τοῦ ἱερατικῶς προϊσταμένου τῆς συνοικίας καὶ ἄλλων προσώπων, οὐχὶ δὲ ψιλοὶ λόγοι ἀναπόδεικτοι.

Ἱ. Σ. 32 (1885).

Ἀρραβὼν θεωρεῖται πᾶν ὅ,τι εὐλογίᾳ τοῦ ἱερέως ἀνταλ-

λάσσεται μεταξὺ τῶν μνηστευομένων τὴν ὥραν τῆς συνάψεως τῆς μνηστείας. Πρ. Ἱ. Σ. 19 Δβρίου 1885.

Ἡ ἐγκύκλιος τοῦ 1868 δὲν προὐτίθετο ἵνα τροποποιήσῃ τὸν περὶ ἀρραβώνων νόμον, τὸν ἐν ἰσχύϊ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ νὰ δώσῃ ἁπλῶς ὑποθήκας καὶ νουθεσίας περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐν τῷ μέλλοντι συστάσεως τοῦ ἀρραβῶνος, ταῦτα δὲ πάντα πρὸς θεραπείαν καὶ πρόληψιν τῶν ἀτοπημάτων, ὅσα τέως εἶχον παρατηρηθῇ λαβόντα χώραν ἔν τε τῇ συστάσει τῶν μνηστειῶν καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῶν.

Ἱ. Σ. 51 (1886).

Κατὰ τὸν νόμον ἡ μνηστεία δύναται ἵνα συστηθῇ καὶ διὰ ψιλῶν συμφώνων, ἔτι δὲ καὶ μεταξὺ ἀπόντων δι' ἐπιστολῆς (Ἀρμεν. Δ, α', 2, 19, 20). Ἱ. Σ. 51 (1886).

Κατὰ τὴν ἐγκύκλιον τοῦ 1868 μόνον τὸ δακτυλίδιον θεωρεῖται ὡς ἀρραβὼν καὶ τοῦτο ἐπιστρέφεται διπλάσιον ἐν περιπτώσει αὐθαιρέτου λύσεως τῆς μνηστείας.

Πρ. Μ. Σ. 15 Ἰουλίου 1887.

Τὸ Συμβούλιον ἀπορρίψαν τὴν ἀπαίτησιν τῆς ἐκκαλούσης ὅπως λογισθῶσιν ὡς μνηστεία ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν τέλεσιν τῆς μνηστείας δοθέντα πρὸς τὸν ἐφεσίβλητον καὶ τοὺς οἰκείους αὐτοῦ, κατὰ τὴν ὑποβληθεῖσαν πρωτοδίκως σημείωσιν, καὶ ἀποδοθῶσι διπλάσια, ἐνέκρινεν ἵνα μόνος ὁ δακτύλιος θεωρηθῇ ὡς δοθεὶς λόγῳ ἀρραβῶνος.

Πρ. Μ. Σ. 16 Μαρτίου 1888.

Τὰ λόγῳ ἀρραβῶνος διδόμενα ἀμοιβαίως ψιλὰ σύμφωνα δέον νὰ συνίστανται εἰς δακτυλίδια ἀξίας ἀναλόγου τῆς καταστάσεως τῶν μνηστευομένων καὶ ταῦτα μόνον λογίζονται ὁ καθ' ἑαυτὸ ἀρραβών, ἐπιστρεφόμενος διπλοῦς ἐν περιπτώσει διαλύσεως τῆς μνηστείας. Μ. Σ. 112 (1888).

Τῆς μνηστείας τελουμένης καὶ ἐγγράφως καὶ ἀγράφως καὶ διὰ ψιλῶν συμφώνων, ὁ διϊσχυρισμὸς τοῦ ἐφεσείοντος περὶ τοῦ ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου παρανόμως τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον Προύσης παρεδέξατο μνηστείαν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς ἀντιδίκου αὐτοῦ συναφθεῖσαν ἄνευ ἱερέως καὶ τῶν προκρίτων Μουδανίων, καὶ ἐναντίον πρὸς τὰς διατάξεις τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς ἐγκυκλίου τοῦ 1868, οὐκ ἔστιν ὀρθός, καθ' ὅσον ὁ μὲν νόμος ῥητῶς διαγορεύει «καὶ ἐγγράφως καὶ ἀγράφως μνηστεία γίνεται» (Βασιλ. 28, 1.5), ἡ δὲ ῥηθεῖσα ἐγκύκλιός ἐστι διακανονιστικὴ καὶ οὐχὶ ἀνατρεπτικὴ τοῦ νόμου. Ἱ. Σ. 95 (1891).

§ 2.

Ἐπειδὴ οἱ ἱεροὶ καὶ θεῖοι νόμοι πρὸς ταῖς ἄλλαις αἰτίαις, ἐφ' αἷς ἀξιοῦσι διαλύεσθαι τὴν μνηστείαν μίαν τίθενται καὶ

---

1. Ἡ λύσις τῆς μνηστείας ἐπέρχεται:

Α') Κατὰ πρόφασιν ἄμεμπτον, διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἑτέρου τῶν μνηστήρων, ἕνεκεν ἐπελθόντος κωλύματος πρὸς γάμον, δι' ἀμοιβαίας τῶν μνηστήρων συναινέσεως καὶ μονομερῶς διὰ τῆς μεταμελείας τοῦ ἑτέρου αὐτῶν ἕνεκεν εὐλόγου καὶ νομίμου αἰτίας.

Τοιαῦται δὲ νόμιμοι αἰτίαι ἀναιτίως τὴν μνηστείαν λύουσαι εἶναι:

α', αἰσχρὰ ἢ ἄσωτος ἀναστροφή·

β', διαφορὰ θρησκείας ἢ δόγματος·

γ', ἀνικανότης τοῦ μνηστοῦ πρὸς γάμον·

δ', ἀθέτησις τῆς πρὸς τὸν μνηστῆρα πίστεως τῆς μνηστῆς.

Ἕνεκα τῶν λόγων τούτων λύεται μονομερῶς ἡ μνηστεία ἂν ὁ αἰτῶν τὴν λύσιν ἠγνόει αὐτοὺς κατὰ τὴν σύναψιν αὐτῆς.

ε', παραφροσύνη τοῦ ἑτέρου τῶν μνηστῶν·

ς', ἐπιλογὴ τοῦ μοναχικοῦ βίου ὑπὸ τοῦ ἑτέρου αὐτῶν·

ζ', ἀναβολὴ τῆς συνάψεως τοῦ γάμου ἄνευ εὐλόγου αἰτίας ἐπὶ μὲν τῶν ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ διαγόντων ὑπὲρ τὰ δύο ἔτη, ἐπὶ δὲ τῶν ἐν διαφόροις ὑπὲρ τὰ τρία ἔτη·

η', τύχης ἐναλλαγὴ ἀπόρου καθισταμένου τοῦ ἑνὸς ἢ ἀμφοτέρων τῶν μνηστήρων.

ἀριθμοῦσι τὴν τῆς τύχης ἐναλλαγήν, ὁπότε δηλαδὴ δυστυχίᾳ περιπέσῃ θάτερον μέρος τῶν μνηστευομένων, καθὼς ἐπὶ τοῦ ῥηθέντος Χρυσανθάκη συνέβη, τοῦτο μὲν διὰ δυστυχίαν αὐτοῦ, νόμιμον οὖσαν αἰτίαν εἰς διάλυσιν, τοῦτο δὲ προνοούμενοι τῆς ῥηθείσης μνηστῆς αὐτοῦ Βιολέττας μετὰ τὴν πενταετῆ ὑπομονὴν μηκέτι κινδυνεύειν περαιτέρω κατὰ ψυχὴν διὰ τὴν στέρησιν ἀνδρικῆς περιθάλψεως, κυβερνήσεώς τε καὶ ζωοτροφίας αὐτῆς, δεῖν ἔγνωμεν διαζεῦξαι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων ἐκκλησιαστικῶς.

Γρ. Π. Σ. 1700 (Κ. Κριτίου σ. 246(.

Ἡ περὶ μνηστείας Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ ἐγκύκλιος τοῦ 1868 οὐδόλως προτίθεται τὴν κατάργησιν τῶν προ-

---

Β') Ἐξ ὑπαιτιότητος, ὅταν, μὴ ὑπάρχοντος ἑνὸς τῶν νομίμων τούτων λόγων, ὁ ἕτερος τῶν μνηστῶν λύει αὐθαιρέτως μνηστείαν.

Καὶ εἰ μὲν ἐξ ὑπαιτιότητος θατέρου τῶν μνηστῶν λύεται ἡ μνηστεία, ὁ ὑπαίτιος τῆς λύσεως ὅσον μὲν ἀφορᾷ τοὺς ἀρραβῶνας εἴτε στερεῖται τῶν δοθέντων, εἴτε ἀποδίδωσι διπλασίους τοὺς ληφθέντας, ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἕνεκα μνηστείας δωρεάν, εἰ μὲν ἔλαβε τὴν δωρεὰν ὀφείλει τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὸν δόντα, εἰ δ' αὐτὸς ἔδωκε, κυροῦται ἡ δωρεὰ καὶ εἰ ὑπεσχέθη, ὑποχρεοῦται εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποσχέσεως αὐτοῦ· εἰ δ' ἄνευ ὑπαιτιότητος, τότε ἐπιστρέφονται ἑκατέρωθεν τὰ ληφθέντα εἴτε λόγῳ δωρεᾶς ἐδόθησαν εἴτε λόγῳ ἀρραβῶνος, ἐκτὸς ἂν ἡ μνηστεία λύηται διὰ τοῦ θανάτου τοῦ μνηστῆρος, ὅτε ἡ μνηστή, ἂν ἐφιλήθη ὑπ' αὐτοῦ, διατηρεῖ τὸ ἥμισυ τῆς δωρεᾶς, τοῦ ἑτέρου ἡμίσεως περιερχομένου εἰς τοὺς συγγενεῖς τοῦ μνηστῆρος.

Ἡ λύσις τῆς μνηστείας γίνεται δ' ἀποφάσεως τοῦ ἁρμοδίου Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ἀποφαινομένου περί τε τῆς ἐξ ὑπαιτιότητος ἢ μὴ λύσεως αὐτῆς καὶ περὶ τῆς ἐκπτώσεως τῶν δοθέντων ἀρραβώνων ἢ ἀποδόσεως τοῦ διπλασίου τῶν ληφθέντων. Περὶ τῆς τύχης τῶν δωρεῶν μνηστείας, περὶ προστίμων, καὶ περὶ ἀποζημιώσεως δικάζουσι τὰ Μ. Δικαστήρια.

γουμένων νομικῶν διατάξεων, ἀλλά, πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως καὶ ζημιῶν εἰς τὸ μέλλον ἐν περιπτώσει διαλύσεως τῆς μνηστείας, ὁρίζει ὅπως τὰ λόγῳ ἀρραβῶνος διδόμενα ἀμοιβαίως ψιλὰ σύμφωνα συνιστῶνται εἰς δακτυλίδια ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν καὶ ταῦτα μόνον λογίζωνται ὁ καθ' ἑαυτὸ ἀρραβών, ἐπιστρεφόμενος διπλοῦς ἐν περιπτώσει διαλύσεως τῆς μνηστείας παρὰ τοῦ μετανοοῦντος μέρους.

Μ. Σ. 36 (1862) 12 (1877).

Ἡ Ἱ. Σύνοδος κατιδοῦσα ὅτι τὸ τῇ νεάνιδι προσενεχθὲν ὑπὸ τοῦ θανόντος μνηστοῦ αὐτῆς δῶρον, ἐξασφαλισθὲν καὶ διὰ συμβολαίου, οὐδὲν ἄλλο ἦν ἢ τοῦτ' αὐτὸ ἀρραβών, τοῦτον δὲ ἑκάτερον τῶν μεμνηστευμένων προσώπων ὑπεχρεοῦτο ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιστρέφειν, διπλοῦν μὲν λόγῳ ὑπαιτιότητος πρὸς τὴν τῶν ἀρραβώνων διάλυσιν, ἁπλοῦν δὲ ἐὰν ἀφορμὴ μὲν πρὸς διάλυσιν μὴ ἐδίδετο, ἀλλ' ὁ θάνατος ἕνα ἐκ τῶν μεμνηστευμένων ἁφήρπαζε, ἀπεφήνατο ὅτι δίκαιον ἐπιστραφῆναι τὸν ἀρραβῶνα ἁπλοῦν ὡς προσενήνεκται.

Πρ. Ἱ. Σ. 29 Μαρτίου 1873.

Κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμ. Δ, β', 1), τὸ παραιτούμενον τῆς μνηστείας πρόσωπον καθυποβάλλεται μόνον εἰς τὴν ἀπόδοσιν διπλασίου τοῦ ληφθέντος ἀρραβῶνος καὶ οὐχὶ εἰς ἄλλην τινὰ ἀποζημίωσιν συνῳδὰ δὲ τῷ νόμῳ τούτῳ καὶ ἡ κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1868 ἐκδοθεῖσα Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ ἐγκύκλιος ἀπαγορεύει ὅλως ὅπως κατὰ τὸ διάστημα τῆς μνηστείας γίγνωνται δωρεαὶ μεταξὺ τῶν μνηστήρων, αἵτινες οὐδαμῶς λογίζονται ὡς ἀρραβὼν οὔτε ἐπιστρέφονται διπλάσιαι, ὁρίζει δ' ὅπως ὁ ἀρραβὼν συνίσταται εἰς δακτυλίδια ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, ἀναλόγως τῆς καταστάσεως τῶν μνηστευμένων καὶ οὗτος μόνον ἐπιστρέφηται διπλάσιος ἐν περιπτώσει διαλύσεως τῆς μνηστείας, καθὰ

ἀπεφήνατο ἐπὶ τοῦ προκειμένου καὶ τὸ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ, παραπέμψαν τὰς περὶ ἀποζημιώσεως ἀπαιτήσεις τοῦ ἐνάγοντος ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου τῶν Πατριαρχείων, ὅπερ ἐστὶ τὸ Συμβούλιον τοῦτο· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ὁ ἐναγόμενος οὐχὶ μόνον δὲν ἐζήτησε τὴν διάλυσιν τῆς μνηστείας, ὡς συνήθως συμβαίνει, δηλονότι εἴτε δι' ἀγωγῆς ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου, εἴτε δι' ἁπλῆς κἂν εἰδοποιήσεως, ἀλλὰ προσδιορίσας καὶ τὴν ἡμέραν τῆς τελέσεως τῶν γάμων αὐτοῦ μετὰ τῆς ἀδελφῆς τῶν ἐναγόντων καὶ λαβὼν τὴν συμφωνηθεῖσαν μεταξὺ αὐτῶν χρηματικὴν προῖκα, ἐνεργήσας δὲ καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων ἔκδοσιν τῆς ἀδείας τοῦ γάμου, ἐνῷ τὰ πάντα ἦσαν ἕτοιμα, αἴφνης τῇ προτεραίᾳ τῶν γάμων παραλαβὼν ἑτέραν νεάνιδα μετέβη κρυφίως ἀλλαχοῦ, οὕτω δὲ γενόμενος παραίτιος προσβολῆς τῆς ὑπολήψεως τῆς νεάνιδος καὶ ζημίας οὐ μικρᾶς τοῖς ἐνάγουσιν ἀδελφοῖς αὐτοῖς, εἶναι δίκαιον ἵνα ἀποζημιώσῃ αὐτούς. Μ.Σ. 34 (1875).

Ἐγκρίνεται συνοδικῶς ἡ τῇ αἰτήσει τοῦ Μητροπολίτου Κρήτης συνταχθεῖσα ῥήτρα, δι' ἧς δηλοῦται ὅτι ἐν περιπτώσει θανάτου τοῦ μνηστῆρος, τὰ μὲν λόγῳ ἀρραβῶνος δοθέντα τῇ μνηστῇ ἐπιστρέφονται, τὰ δὲ δωρηθέντα ἁπλῶς ἐὰν ἐδόθησαν ἄνευ ὅρου καὶ ἐξαιρέσεώς τινος δὲν ἐπιστρέφονται. Πρ. Ἱ. Σ. 5 Ἰουνίου 1876.

Λυθείσης τῆς μνηστείας διὰ τοῦ θανάτου θατέρου τῶν μεμνηστευμένων τὰ δοθέντα λόγῳ ἀρραβῶνος ἀποκαθίστανται κατὰ νόμον. Ἐπίσης δὲ καὶ τὰ τῆς μνηστείας δῶρα ἀποδίδονται, ἐκτὸς ἐὰν ὁ μνηστὴρ ἐφίλησε τὴν μνηστὴν ἐν τῷ τῆς μνηστείας καιρῷ καὶ ἐπῆλθεν ὁ θάνατος, ὅτε τὸ ἥμισυ τῆς δωρεᾶς ἀνατρέπεται καὶ τὸ ἥμισυ ἔχει ἡ ζῶσα

μνηστὴ (Ἀρμ. Δ, γ', 9). Ἡ δὲ διάταξις τοῦ νόμου, ἣν ἐπικαλεῖται ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις (Ἀρμ. αὐτόθι § ?), καθ' ἣν αἱ δωρεαὶ μνηστείας ἠδύναντο ἵνα συσταθῶσι καὶ ὑπὸ ἀνατρεπτικὴν αἵρεσιν, ἐστὶ κατηργημένη καὶ κατὰ πλάνην παρελήφθη ἐν τῇ ἐξαβίβλῳ, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἀμέσως ἑπομένης διατάξεως, αὐτόθι § 3, καθ' ἣν ἐὰν ἡ πρὸς μνηστὴν δωρεὰ γένηται ὑπὸ αἵρεσιν τοῦ νὰ ἰσχύῃ αὕτη ἐὰν τελεσθῶσιν οἱ γάμοι, ἡ δωρεὰ ἄχρηστός ἐστι καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει. Μ. Σ. 3, 12 (1877).

Ἐν περιπτώσει λύσεως τῆς μνηστείας διὰ τοῦ θανάτου θατέρου τῶν μεμνηστευμένων τά τε δοθέντα λόγῳ ἀρραβῶνος, καὶ τὰ τῆς μνηστείας δῶρα ἐπιστρέφονται κατὰ τὸν νόμον ἑκατέρωθεν. Μ. Σ. 9 (1879).

Ἅπαξ μνηστείας συστάσης οὐ λύεται αὕτη δι' αὐτοβουλίας παρανόμου. Μ. Σ. 31 (1882).

Οὐδαμοῦ τῶν περὶ διαλύσεως τῆς μνηστείας διατάξεων τοῦ νόμου ὁρίζεται ὅτι ἡ μνηστεία δὲν ἐπιτρέπεται ἐκτὸς νομίμων λόγων, ἀλλὰ τοὐναντίον ἐκ τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ νόμου, (Ἀρμ. δ', Α' καὶ Β'), ἐξάγεται σαφῶς ὅτι ὅστις τῶν μνηστήρων ἐλεγχθῇ παραίτιος τῆς λύσεως τῆς μνηστείας ἄνευ οὐδενὸς νομίμου καὶ βασίμου λόγου ὑπόκειται εἰς ῥητὰς ἀποζημιώσεις, ὑπάρχουσι δὲ καὶ λύσεις μνηστείας, αἵτινες ἐπιτρεπόμεναι ὑπὸ τοῦ νόμου καθιστῶσιν ἀζήμιον τὸν τούτων παραίτιον. Ἱ. Σ. 16 (1883).

Οὐδαμοῦ τῶν διατάξεων τοῦ Βυζαντινοῦ δικαίου ἁπανταχοῦ διάταξις χορηγοῦσα δικαίωμα ἀγωγῆς τῆς μνηστῆς πρὸς σύναψιν γάμου καὶ ἑπομένως τὸ διαληφθὲν δικαστήριον δὲν ἠδύνατο ἐναντίον τοῦ νόμου νὰ ἐπιβάλῃ τῷ ἐφεσείοντι τὴν ὑποχρέωσιν τῆς τελέσεως τοῦ γάμου, τόσῳ μᾶλλον ὅσῳ τὸ ζήτημα τοῦτο ἐτέθη ἁρμοδίως ἐν τῷ Πνευματικῷ

Συμβουλίῳ, ἐξαντληθέντος ἐν αὐτῷ παντὸς μέσου συνδιαλλαγῆς ἢ πειθοῦς, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐπικαλουμένης ἀποφάσεως. Μ. Σ. 12 (1883).

Κατὰ τὰ ἐν ταῖς πλείσταις ἐπαρχίαις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου γινόμενα, αἵ τε συνάψεις μνηστείας καὶ αἱ λύσεις αὐτῶν λαμβάνουσι χώραν τῇ πρωτοβουλίᾳ τῶν γονέων καὶ οὐχὶ τῇ τῶν ὑπεξουσίων τέκνων, τοῦτο δὲ καὶ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κυζίκου γίγνεται. Ἱ. Σ. 27 (1885).

Σιωπηρὰ λύσις τῆς μνηστείας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπέλθῃ ἄνευ ἀποφάσεως τῆς ἁρμοδίας ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ὡς λίαν ὀρθῶς τὸ πρωτόδικον δικαστήριον παρεδέχθη.

Ἱ. Σ. 27 (1885).

Τὰ μνῆστρα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ μνηστῆρος ἐπιστρέφονται τοῖς συγγενέσι τούτου, ἂν ὑπάρχωσι τοιοῦτοι.

Πρ. Ἱ. Σ. 12 Σβρίου 1885.

Κατὰ τὸν νόμον ἡ μνηστεία λύεται ὅταν ἐπέλθῃ μεταμέλεια ἐπὶ τῇ συνάψει τοῦ γάμου, ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῆς γενομένης ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου συζητήσεως τῆς ὑποθέσεως καὶ ἐκ τῆς ἐνώπιον τοῦ πρωτοδίκου δικαστηρίου διαδικασίας, ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐπείσθη ὅτι ἡ μεταμέλεια ἐγεννήθη εἰς ἀμφότερα τὰ διάδικα μέρη, οὕτως ὥστε ὁ μὲν ἐφεσείων ἐζήτει συνεχεῖς ἀναβολὰς πρὸς τέλεσιν τοῦ γάμου, ἐνῷ ἠδύνατο ἵνα ἀποφύγῃ ταύτας ὁ δ' ἐφεσίβλητος ἐνῷ ἠδύνατο ἵνα ἀποδεχθῇ ταύτας ἢ ἐκ συμφώνου μετὰ τοῦ ἐφεσείοντος ὁρίσῃ τὸν χρόνον τῆς τελέσεως τοῦ γάμου, ἠρνήθη ἵνα πράξῃ τοῦτο ἐπὶ διαφόροις προφάσεσι, ἐπειδὴ κατὰ ταῦτα τὸ πρωτόδικον δικαστήριον οὐχὶ καλῶς διέλυσε τὴν μνηστείαν ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐφεσείοντος, ἐνῷ ἔδει νὰ κηρύξῃ ταύτην διαλελυμένην ἐκ μεταμελείας ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, διὰ ταῦτα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀκυροῖ τὴν πρωτόδικον

ἀπόφασιν καὶ κηρύσσει διαλελυμένην τὴν μνηστείαν ἄνευ ὑπαιτιότητος οὐδετέρου τῶν μερῶν. Ἱ. Σ. 58 (1886).

Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ μνηστεία λύεται κατὰ τὸν νόμον τῇ γνώμῃ τοῦ ἐπιτρόπου καὶ τῆς ὑπεξουσίου μνηστῆς, ἐν τούτοις ὅπως ἡ λύσις γένηται ἄνευ ἐπιζημίων διὰ τὴν μνηστὴν συνεπειῶν δέον νὰ ὑπάρχῃ νόμιμος πρὸς τοῦτο λόγος. Ἱ. Σ. 67 (1887).

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ μνηστεία λύεται οὐχὶ συνεπείᾳ τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένων λόγων, ἀπαραιτήτως ἀπαιτεῖται ἵνα καθορισθῇ καὶ τίς ὁ ὑπαίτιος τῆς τοιαύτης λύσεως, ὃν ἐπιβαρύνουσιν αἱ ἐπιζήμιοι αὐτῆς συνέπειαι.

Ἱ. Σ. 67 (1887).

Ὑποβληθέντος τῷ πρωτοδίκῳ δικαστηρίῳ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς οἰκειοθελοῦς μεταξὺ τῶν δύο μερῶν λύσεως τῆς μνηστείας ἐγγράφου, ἐν ᾧ πρὸς τῇ ὑπογραφῇ τῆς ἐφεσιβλήτου ὑπάρχουσιν ὑπογραφαὶ τεσσάρων μαρτύρων βεβαιούντων τὴν λαβοῦσαν χώραν λύσιν, ἔδει τὸ πρωτόδικον δικαστήριον ἵνα μὴ μόνον περιορισθῇ εἰς ὅ,τι ἔπραξεν ἤτοι ὑποχρεώσῃ τὴν νῦν ἐφεσίβλητον ἵνα ἐπὶ ἰδιαιτέρου χάρτου γράψῃ τὸ ὄνομα αὐτῆς καὶ ἐκ τῆς ἀνομοιότητος τῆς ὑπογραφῆς ταύτης πρὸς τὴν ἐν τῷ εἰρημένῳ ἐγγράφῳ ἐξαγάγῃ τὴν πλαστότητα τούτου, ἀλλὰ προκαλέσῃ καὶ ἐξετάσῃ καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ ὑπογεγραμμένους μάρτυρας, τούτου δὲ μὴ γενομένου, ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις παρουσιάζει σπουδαίαν ἔλλειψιν ἐπανορθωτέαν καὶ ἀκυρωτέα ἐπομένως τυγχάνει. Ἱ. Σ. 72 (1888).

Ὑποβληθείσης ἐνώπιον τοῦ πρωτοδίκου δικαστηρίου, καθὰ ἐκ τῶν πρακτικῶν αὐτοῦ ἐξάγεται, τῆς ἐνστάσεως ὅτι ἡ νῦν ἐφεσίβλητος οὐδὲν ἔχει δικαίωμα ζητεῖν τὴν ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ νῦν ἐφεσείοντος λύσιν τῆς μνηστείας, καθόσον

αὕτη συνῆψεν ἑτέραν, τὸ πρωτόδικον δικαστήριον οὐδόλως προέβη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ἐνστάσεως ταύτης, οὐδὲ ποιεῖται ταύτης μνείαν ἐν τῇ ἀποφάσει αὐτοῦ, τοῦτο δὲ τυγχάνει σπουδαία ἔλλειψις ἧς ἕνεκα ἀκυρωτέα ἐστὶν ἡ ἐφεσιβαβλομένη ἀπόφασις. Ἱ. Σ. 72 (1888).

Ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐφεσείοντος ὅτι καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ὑπῆρξε μνηστεία, ἡ ἐπὶ μακρὸν χρόνον παράτασις διέλυσε ταύτην, οὐκ ἔστιν ὀρθός, καθόσον οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ ἐνάγουσα οὐκ ἦν ἡ αἰτία τῆς ἀναβολῆς, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡ πάροδος τοῦ χρόνου τῆς μνηστείας δὲν δικαιολογεῖ τὸν μνηστῆρα ἀλλὰ τὴν μνηστήν, «εἰ δὲ ὑπέρθηται, λέγει, δύναται ἡ κόρη ἑτέρῳ συνάπτεσθαι» Βασιλ. (2.31) 16. Ἱ. Σ. 95 (1891).

Καὶ οἱ ἕτεροι ἰσχυρισμοὶ τοῦ ἐφεσείοντος ὅτι τὸ πρωτόδικον δικαστήριον ποιεῖται σύγχυσιν μνήστρων καὶ δωρεῶν καὶ ὅτι ὤφειλεν αὐτεπαγγέλτως ν᾽ ἀπορρίψῃ τὸ περὶ δακτυλίου ὡς σήματος τοῦ ἀρραβῶνος προσαχθὲν πιστοποιητικόν, διότι κατὰ τὴν ἐνώπιον τῆς Ἐφοροδημογεροντίας γενομένην συζήτησιν, ἐθεωρήθη ὡς σῆμα ἀρραβῶνος ἓν χρυσοῦν ὡρολόγιον, ἐκτιμηθὲν ἀντὶ 5 λιρῶν καὶ οὐδὲν εἰς τοῦτο ἀντέταξεν ἡ ἀντίδικος αὐτοῦ, κατὰ δὲ τὰς διατάξεις τῆς ἐγκυκλίου τοῦ 1868, σῆμα μνηστείας δὲν δύναται νὰ ἦναι ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ἢ μόνον δακτύλιος ἀξίας τὸ πολὺ μιᾶς λίρας, εἰσὶν οὐχὶ ὀρθοί, καθόσον τὸ μὲν ἐν τῇ δημογεροντίᾳ γενόμενον, ὡς ἐκτὸς τοῦ δικαστηρίου, οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ σημασίαν, σῆμα δὲ μνηστείας κατὰ τὴν νομολογίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου δύναται νὰ θεωρηθῇ τὸ διδόμενον κατὰ τὴν μνηστείαν εἴτε δακτύλιος εἶναι τοῦτο εἴτε ἕτερόν τι, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ἡ ὕπαρξις τοῦ δακτυλίου, ὡς σήματος ἀρραβῶνος, μαρτυρεῖται ὑπὸ τριῶν μαρτύρων ἐνηλίκων καὶ μὴ ἐξαιρουμένων ὑπὸ τοῦ νόμου, ἡ δὲ λεγομένη σύγχυσις τῶν μνήστρων καὶ δωρεῶν οὐκ ἔχει καὶ καὶ αὕτη χώραν, καθόσον ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις σαφῶς διακρίνει ταύτας ἀπὸ ἐκείνων, καταδικάσασα τὸν τότε μὲν ἀνακόπτοντα νῦν δ᾽ ἐφεσείοντα εἰς τὴν ἀπώλειαν τῶν ὅσων ἔδωκε μνήστρων, τὴν καταβολὴν εἰς διπλοῦν τῆς ἀξίας τοῦ δακτυλίου ἀρραβῶνος καὶ τὴν ἐπιστροφὴν ἢ αὐτουσίων ἢ τοῦ ἀντιτίμου τῶν ὅσα πλὴν τούτων ἔλαβεν οὗτος.

Ἱ. Σ. 95 (1891).

Ἡ ἐφεσείουσα καίπερ εἶχε νόμιμον ὑπὲρ αὐτῆς λόγον διαλύσεως τῆς μετὰ τοῦ ἀντιδίκου μνηστείας αὐτοῦ, τὴν κακὴν αὐτοῦ ἀναστροφήν, οὐχ ἧττον προβᾶσα αὐθαιρέτως εἰς διάλυσιν ταύτης διὰ τῆς μετ᾽ ἄλλου προσώπου συνάψεως γάμου, ἄνευ νομίμου ἐπιδιώξεως τοῦ δικαίου αὐτῆς καὶ λύσεως τῆς προϋπαρχούσης μνηστείας, φανερῶς δείκνυται ὅτι τυγχάνει καὶ αὕτη ὑπαίτιος τῆς διαλύσεως τῆς ἐν λόγῳ μνηστείας, καθόσον ἀφοῦ ὁ συνάπτων ἑτέραν μνηστείαν κατὰ νόμον, μὴ διαλυθείσης τῆς πρώτης νομίμως, θεωρεῖται αὐθαιρέτως ἀποχωρῶν τοῦ τῆς μνηστείας συναλλάγματος, πολλῷ δὴ μᾶλλον κρίνεται ὑπαίτιος τῆς διαλύσεως τῆς μνηστείας ὁ συνάπτων γάμον μετ᾽ ἄλλου, μὴ κηρυσσομένης πρότερον ἁρμοδίως διαλελυμένης τῆς προϋπαρχούσης μνηστείας. Ἱ. Σ. 121 (1893).

Ὀρθῶς καὶ δικαίως ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις διέλυσε τὴν μνηστείαν, καθ᾽ ὅσον ὁ νῦν ἐφεσείων ἀνέβαλε τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου ἐπὶ διετίαν, παρὰ τὰ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς ἰδίας ἀντιδίκου συμπεφωνημένα, ὅπως μετὰ εὐαρίθμους ἡμέρας ἀπὸ τῆς συνάψεως τῆς μνηστείας τελεσθῇ τὸ μυστήριον τοῦ γάμου. Ἱ. Σ. 160 (1894).

Νόμιμός ἐστιν ἡ περὶ ἐπιστροφῆς παρὰ τοῦ ἐναγομένου,

ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ὁποίου ἐλύθη ἡ προκειμένη μνηστεία, διπλοῦ τοῦ ἀρραβῶνος καὶ ἡ περὶ ἀπωλείας τοῦ δοθέντος ὑπ' αὐτοῦ δακτυλίου καὶ τοῦ λόγῳ προγάμου δωρεᾶς ψελλίου. Μ. Σ. 300 (1896).

§ 3.[1]

Συνεπείᾳ ἐρωτήσεως τοῦ Μητροπολίτου Σμύρνης ἐὰν νέος τις διαφθείρῃ νέαν τινὰ μὴ ὑπαρχούσης μεταξὺ αὐτῶν μνηστείας, ἀλλ' ἐπὶ τῇ ὑποσχέσει ὅτι θέλει νυμφευθῇ αὐτήν, εἶτα δὲ μεταμεληθεὶς ἀποποιεῖται τὸν γάμον, τί δέον γενέσθαι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἐπιστολῆς διαγορευούσης ἵνα ἐνεργῶνται τὰ ἐν τῷ βιβλ. ΣΤ. κεφ. Ι § 5 τοῦ Ἀρμενοπούλου διαλαμβανόμενα, ἤτοι ὅπως ὑποβάλληται ὁ νέος εἰς ἀνάλογον τῆς καταστάσεως αὐτοῦ πρόστιμον πρὸς τὴν ἐξαπατηθεῖσαν κόρην.

Πρ. Ι. Σ. 19 Σβρίου 1867.

Ὁ ἐναγόμενος κατοικήσας ἐπί τινα χρόνον ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς ἐναγούσης, μετὰ τῆς θυγατρὸς τῆς ὁποίας ἦτο οὗτος συνδεδεμένος διὰ μνηστείας, λυθείσης ἀκολούθως ὑπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, περιθαλπόμενος δὲ καὶ διατρεφόμενος μετὰ τοῦ τέκνου αὐτοῦ εἶναι ὑπόχρεως νὰ ἀποδῷ ταύτῃ ἔξοδα διατοφῆς καὶ περιθάλψεως αὐτοῦ τε καὶ τοῦ τέκνου αὐτοῦ. Μ. Σ. 14 (1872).

1. Κατὰ τὴν 18 Νεαρὰν τοῦ Λέοντος ἐπιτρέπεται συνομολόγησις ποινικῆς ῥήτρας ἐν περιπτώσει ἀθετήσεως τῆς μνηστείας, εἰς ταύτην δὲ καταδικάζεται ὁ ἄνευ νομίμου λόγου ἀποποιούμενος τὴν ἐκτέλεσιν τῆς μνηστείας. Ἀλλὰ καὶ ποινικῆς ῥήτρας μὴ συνομολογηθείσης ὁ ἀποποιούμενος τὴν ἐκ τῆς μνηστείας ὑποχρέωσιν τοῦ

Ὁ ἐναγόμενος προσβαλὼν διὰ τῆς ἐν λόγῳ αὐθαιρέτου καὶ ἄνευ αἰτίας λύσεως τῆς μνηστείας τὴν οἰκογένειαν ταύτην καὶ ἰδίᾳ τὴν νέαν, ἧς ἡ μέλλουσα ἀποκατάστασις καθίσταται δύσκολος, εἶναι δίκαιον ἵνα καὶ ἕνεκα τούτου ἀποζημιώσῃ αὐτήν. Μ. Σ. 34 (1875).

Ὁ ἐναγόμενος μετὰ ἐννεάμηνον μνηστείαν μετὰ τῆς ἐναγούσης ἐγκατέλειπεν αὐτὴν ἄνευ λόγου, ὡς ὑπαίτιος δὲ τῆς λύσεως τῆς μνηστείας ὑπόκειται πρὸς τῇ ἀπωλείᾳ τῶν δοθέντων τῇ μνηστῇ αὐτοῦ δώρων καὶ εἰς ἀποζημίωσιν αὐτῆς διὰ τὰς ζημίας καὶ τὴν ἠθικὴν προσβολήν, ἧς ἐγένετο παραίτιος πρὸς αὐτήν. Μ. Σ. 8 (1877).

Ὁ ἐναγόμενος μετὰ ἑξαετῆ μνηστείαν μετὰ τῆς θυγατρὸς τῆς ἐναγούσης ἀρνηθεὶς ἄνευ λόγου νὰ συζευχθῇ αὐτήν, ὑπαίτιος δ' οὕτω ὢν τῆς λύσεως τῆς μνηστείας, ἐκτὸς τῆς ἀπωλείας τῶν παρ' αὐτοῦ δοθέντων εἰς ἀρραβῶνα ἢ δωρεὰς μνηστείας καὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ διπλασίου τῶν παρ' αὐτοῦ ληφθέντων, ὑπόκειται καὶ εἰς ἐπανόρθωσιν πάσης ζημίας, ἧς παραίτιος ἐγένετο τῷ ἑτέρῳ, καὶ τὴν ἐπίδοσιν πάσης δαπάνης ἧς πρόξενος ἐγένετο.

Μ. Σ. 19 (1877).

Πᾶσα αὐθαίρετος λύσις τῆς μνηστείας ἐπιβάλλει νομίμως πρόστιμον τῷ τὴν μνηστείαν ἀνατρέποντι, ὅπερ ὑπὸ ἐθίμου ἰσχύοντος ἐν Μιτυλήνῃ καὶ κεκυρωμένου διὰ πα-

συνάψαι τὸν γάμον, καὶ ἐντεῦθεν προξενῶν ὑπαιτίως τῷ ἑτέρῳ ζημίαν, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν κατὰ τοὺς Ν. 108 § 12 Π. καὶ Ν. 23 Π. (50, 17), ὑποχρεοῦντας τὸν ἀθετοῦντα ὑποχρέωσιν ἐπὶ ἐπιχειρήσει πράξεως καὶ ἐπενεγκόντα οὕτω τῷ ἑτέρῳ ζημίαν εἰς ἐπανόρθωσιν αὐτῆς. Ἀπ. Ἀρ. Πάγου 50 (1886).

τριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ σιγιλλιώδους γράμματος[1] ὁρίζεται εἰς 20 % ἐπὶ τῆς συμφωνηθείσης προικός.

Μ. Σ. 31 (1882).

Ἡ συμφωνία ποινικῆς ῥήτρας ἐπὶ ἀνατροπῇ μνηστείας δὲν ἀντίκειται εἰς ῥητὰς διατάξεις τοῦ Βυζαντινοῦ δικαίου, ὡς ἰσχυρίζεται ὁ ἐφεσείων, διότι ἐν Ἀρμενοπούλῳ (Δ. Α. 24) ὑπάρχει ῥητὴ διάταξις ὑποχρεοῦσα εἰς πληρωμὴν προστίμου τὸν ἀνατρέποντα τὴν μνηστείαν, ἡ δὲ 18 Νεαρὰ τοῦ Λέοντος διατάσσει τὴν συνομολόγησιν ποινικῆς ῥήτρας καὶ καθίστησι τὴν μὴ ἐκπλήρωσιν τῆς περὶ τὸν γάμον ὑποσχέσεως ἐπιζήμιον εἰς τὸν ἀθετοῦντα ταύτην.

Μ. Σ 12 (1883).

Οὐδεμία ὑπάρχει νομικὴ διάταξις ὑποχρεοῦσα τὸν ὑπαίτιον τῆς λύσεως τῆς μνηστείας εἰς ἠθικὴν ἀποζημίωσιν, ἐκτὸς ἐὰν συνωμολογήθη μεταξὺ τῶν συνομολογησάντων τὴν μνηστείαν ποινικὴ ῥήτρα, ἡ δὲ νομολογία τῶν Δικαστηρίων, ἣν ἐπεκαλέσατο ὁ ἐνάγων, ὡς ἐφαρμοζομένην ἐν ὁμοίαις περιπτώσεσι δὲν εἶναι νόμος ὑποχρεῶν τὸ Συμβούλιον εἰς παραδοχὴν αὐτῆς. Μ. Σ. 44 (1885).

Ἡ μνηστεία εἶναι συνάλλαγμα ἢ σύμβασις δι' οὗ οἱ συμβαλλόμενοι συνομολογοῦσι μετ' ἀλλήλων τὴν μέλλουσαν σύναψιν γάμου, κατὰ δὲ τὰς γενικὰς τοῦ δικαίου ἀρχάς, πᾶς ὁ συμβληθεὶς καὶ ἀθετῶν τὴν σύμβασιν αὐτοῦ ὑπόκειται εἰς ἀποζημίωσιν, ἀπέναντι ἐκείνου πρὸς ὃν συνεβλήθη,

1. Τὸ ἐν λόγῳ πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν σιγιλλιῶδες ἐν μεμβράναις γράμμα ἐξεδόθη κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1875 πρὸς ἐπικύρωσιν, κράτυνσιν καὶ ἐμπέδωσιν τῆς ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως Μιτυλήνης γενομένης θεσμοθεσίας περὶ ἀρραβώνων, τῆς ἐν 15 ἄρθρ. περιλαμβανομένης.

καὶ δύναται μὲν τὸ τῆς μνηστείας συνάλλαγμα νὰ διαλυθῇ διὰ τῆς μονομεροῦς τῶν μνηστευθέντων μεταμελείας, καθότι οὐδεὶς ὑποχρεοῦται ἢ ἐξαναγκάζεται ἄκων εἰς σύστασιν τοῦ γάμου, ἐν τοιαύτῃ ὅμως περιπτώσει τὸ ἀποποιούμενον τὸν γάμον πρόσωπον, ἐὰν ἄλλως δὲν ὑπάρχῃ νόμιμος αἰτία πρὸς τοῦτο, ὑπόκειται ἐκτὸς τῆς ἀπωλείας τῶν ὅσων τυχὸν ἔδωκε λόγῳ ἀρραβῶνος καὶ εἰς τὰς πρὸς τὸ ἕτερον ἀποζημιώσεις, ἀναλόγως τῆς κοινωνικῆς αὐτοῦ θέσεως κατὰ τὴν 18 Νεαρὰν τοῦ Λέοντος, ὅτι δὲ ἡ ἐνάγουσα ἕνεκα τῶν προπαρασκευῶν τοῦ γάμου ὑπέκυψεν εἰς ζημίας εἶναι ἀδιαφιλονείκητον, ἄλλως δὲ ἡ τοιαύτη ἀποζημίωσις οὐδόλως ἀντίκειται εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ἐγκυκλίου τοῦ 1868, ἥτις σκοποῦσα τὴν προφύλαξιν τῶν νεανίδων ἀπὸ συνεπειῶν ἐπιβλαβῶν καὶ δυσαρέστων ἕνεκα τῆς ἐλευθέρας εἰσόδου καὶ ἐξόδου τῶν μνηστήρων ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν καὶ τῆς συνεχοῦς μετ' αὐτῶν συναναστροφῆς, κηρύσσει ἀπαραδέκτους μόνον τὰς ἀπαιτήσεις ἐκ δαπανῶν εἰς δῶρα διάφορα καὶ φαγοπότια, οὐχὶ δὲ καὶ τὰς ἐκ πραγματικῶν ζημιῶν προερχομένας, ὡς συμβαίνει ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Μ. Σ. 86 (1887)

Ἡ ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ συνομολογηθεῖσα ποινικὴ ῥήτρα δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διότι προέβη μὲν ὁ ἐνάγων εἰς τὴν τοῦ γάμου ἐκτέλεσιν, οὐχὶ ὅμως κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν προθεσμίαν, καθ' ἣν οὐδέτερον τῶν συμβαλλομένων μερῶν ἐξετέλεσε τὰ συμφωνημένα, καὶ καθ' ἣν ἐὰν ὁ ἐνάγων ἐξεπλήρου τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὑποχρέωσιν ἠδύνατο ἵνα ζητήσῃ ἐπισήμως καὶ ἁρμοδίως τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ποινικῆς ῥήτρας, ἀλλ' οὐδὲν τούτων ἔπραξε.

Μ. Σ. 85 (1887).

Κατὰ συνέπειαν τῆς ἀμοιβαίως ὁρισθείσης ποινικῆς ῥή-

τρας ἐν περιπτώσει ἐνδεχομένης μεταμελείας τῶν συμβαλλομένων, ἀπορριπτέαι εἰσὶν αἱ περὶ ἀποζημιώσεως ἀπαιτήσεις τῶν ἐναγόντων, ταύτην μόνον δικαιουμένων ν' ἀπαιτήσωσι.

Μ. Σ. 125 (1888).

Ὁ ἐφεσίβλητος λύσας αὐθαιρέτως καὶ ἄνευ τινὸς νομίμου λόγου τὴν μετὰ τῆς ἐφεσειούσης νομίμως συναφθεῖσαν μνηστείαν, ἐγένετο παραίτιος προσβολῆς τῆς τε νεάνιδος καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτῆς καὶ πρόξενος τῇ τε τέως μνηστῇ αὐτοῦ οὐ μικρᾶς, διότι ἡ τοιαύτη ἐγκατάλειψις, παρέχουσα ὕλην εἰς παρεξηγήσεις, δυσχερεστέραν ἀποκατέστησε τὴν ἐν τῷ μέλλοντι ἀποκατάστασιν αὐτῆς, κατὰ δὲ τὸν νόμον ὀφείλει ἵνα ἐπανορθώσῃ τὴν προσγενομένην αὐτῇ ζημίαν ἀναλόγως πρὸς τὴν κοινωνικὴν θέσιν καὶ κατάστασιν ἀμφοτέρων.

Μ. Σ. 112 (1888).

Ὀρθῶς ἡ ἀνακοπτομένη ἀπόφασις ἐπεδίκασε τοῖς ἐνάγουσι τὴν διὰ τοῦ προικοσυμφώνου συνομολογηθεῖσαν ποινικὴν ῥήτραν, καθόσον ὁ τότε ἐναγόμενος νῦν δ' ἀνακόπτων μεταμεληθεὶς καὶ μὴ ἐκτελέσας τὸν μετὰ τῆς μνηστῆς αὐτοῦ γάμον κατέστη ὑπόχρεως εἰς ἀπόδοσιν αὐτῆς.

Μ. Σ. 125 (1888).

Ὁ ἐναγόμενος μετὰ ἑξαετῆ μνηστείαν μετὰ τῆς ἐναγούσης ἀρνηθεὶς ἄνευ λόγου νὰ συζευχθῇ αὐτήν, γενόμενος δ' οὕτω παραίτιος αὐτῇ μεγίστης καὶ ἀνυπολογίστου ἠθικῆς βλάβης, ὑποχρεοῦται κατὰ τὰς γενικὰς τοῦ δικαίου ἀρχὰς εἰς ἐπανόρθωσιν τῆς προξενηθείσης αὐτῇ ζημίας.

Μ. Σ. 154, 155 (1891).

Κατὰ τὰς γενικὰς τοῦ δικαίου ἀρχὰς πᾶς ὑπαίτιος ζημιῶν πρὸς τρίτον εὐθύνεται εἰς ἀποζημίωσιν αὐτοῦ, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ὁ ἐναγόμενος, ὡς πρόξενος ζημιῶν τῇ ἐναγούσῃ κατὰ τὴν τριετῆ διάρκειαν τῆς μνηστείας, ἕνεκα τῆς

καθημερινῆς ἀπασχολήσεως αὐτῆς ἀπὸ τῆς τακτικῆς αὐτῆς ἐργασίας καὶ τῆς παρασκευῆς προικῴων ἐνδυμάτων, ὑπόχρεώς ἐστιν εἰς ἐπανόρθωσιν τῆς προξενηθείσης αὐτῇ βλάβης διὰ τῆς ἀποδόσεως δικαίου καὶ ἀναλόγου ποσοῦ ὁριζομένου ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου.

Μ. Σ. 87 (1887), 251 (1895), 275 (1896).

§ 4.

Περὶ μνηστειῶν πραγματεύονται αἱ ἀκόλουθοι ἐγκύκλιοι τῶν ἐτῶν 1868 καὶ 1887, ὧν ἡ μὲν πρώτη εἶναι γενική, ἡ δὲ δευτέρα τοπική, πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Ἀρχιεπ. Κ/πόλεως ἀπευθυνομένη:

Α'. . . . . Ταῦτα τοίνυν γενικῶς καταργοῦντες καὶ ἐξαλείφοντες τοῦ λοιποῦ ἐκ προνοίας ἐκκλησιαστικῆς, διαβιβάζομεν καὶ τῆς αὐτῆς Ἱερότητι διὰ τῆς παρούσης ἐκκλησιαστικῆς Ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς τὰ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου συνοδικῶς ἐγκριθέντα, ἐντελλόμενοι καὶ προτρεπόμενοι αὐτῇ, ὅπως συστήσασα τοῖς ἐπαρχιώταις αὐτῆς χριστιανοῖς δι' ἀρχιερατικῶν αὐτῆς γραμμάτων, ὑπαγορεύσῃ αὐτοῖς ὅπως ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἐν ἑκάστῃ συγκροτήσει μνηστείας, ἥτις ὀφείλει νὰ γίνηται ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἱερατικῶς προϊσταμένου καὶ δύο τῶν προκριτωτέρων τῆς ἐνορίας, ἐχόντων βεβαίως τῶν μνηστευομένων τὴν νόμιμον ἡλικίαν, προσδιορίζηται προθεσμία ἓξ μηνῶν, ἢ τὸ πολὺ ἑνὸς ἔτους μέχρι τῶν γάμων, οἵτινες δέον ἵνα ἐκτελῶνται ἐξ ἅπαντος ἐν τῇ λήξει τῆς προθεσμίας ταύτης καὶ οὐχὶ περαιτέρω, τὰ δὲ λόγῳ ἀρραβῶνος διδόμενα ἀμοιβαίως ψιλὰ σύμφωνα θέλουσι συνίστασθαι εἰς δακτυλίδια ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν ἀξίας ἀναλόγου τῆς καταστάσεως τῶν μνηστευομένων, καὶ αὐτὰ μόνα λογίζωνται ὁ καθ' αὐτὸ ἀρραβών, ὅστις, ἐν περιπτώσει διαλύσεως τυχὸν τῆς μνηστείας, ἔχει ἐπιστρέφεσθαι διπλάσιος παρὰ τοῦ μετανοοῦντος μέρους, λείψωσι δὲ ὅλως διόλου καὶ αἱ κατὰ τὸ διάστημα τῆς μνηστείας κακῶς ἐθιζόμεναι δωρεαὶ τόσον παρὰ τοῦ μνηστῆρος, ὅσον καὶ παρὰ τῆς μνηστῆς, καθότι αἱ φιλοδωρίαι οὐδαμῶς λογίζονται ὡς ἀρραβών, οὔτε ἐπιστρέφονται διπλάσιοι, συμβαινούσης διαλύσεως, καθὼς ἐπίσης καὶ τὰ ἐκ φιλοτιμίας ματαίας καὶ κατὰ τὸ δοκοῦν γινόμενα ἔξοδα καὶ φαγοπότια εἰς οὐδὲν μετροῦνται, οὔτε ἀπαιτοῦνται παντελῶς, μὴ γινομένου τοῦ γάμου. Ἐν τούτοις δέ, κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἀρραβώνων, δέον ἵνα συντάττωνται καὶ τὰ ἀμοιβαῖα προικοσύμφωνα, ὑπογραφόμενα παρ' ἑκατέρων τῶν μερῶν, καὶ μαρτυρούμενα

ὑπὸ τῶν παρευρισκομένων, ἤτοι τοῦ ἱερατικῶς προϊσταμένου καὶ τῶν προκρίτων. Πρὸ πάντων δὲ οἱ μνηστῆρες μηδόλως ἔχωσιν ἐλευθέραν τὴν εἴσοδον καὶ ἔξοδον, μηδὲ συναναστρέφωνται καὶ συνδιασκεδάζωσι μετὰ τῶν μνηστῶν αὐτῶν, ἐκτὸς ἐπισήμων καὶ ὡρισμένων ἐπισκέψεων κατὰ τὰς ἐπισήμους ἡμέρας, γνωστοῦ ὄντος διὰ τῆς συνεχοῦς πείρας, ὅτι ἐκ τῆς τοιαύτης ἀπολύτου τῶν μνηστήρων συναναστροφῆς προκύπτουσι πολλὰ ἄτοπα καὶ πολλαὶ ἀφορμαί, προκαλοῦσαι ἐπὶ τέλους τὴν διάλυσιν τῆς μνηστείας. Ταῦτα τοίνυν διακοινώσασα καὶ ἡ Ἱερότης της τοῖς χριστιανοῖς αὐτῆς, καὶ διατυπώσασα ἐν ταῖς τῶν μνηστειῶν συγκροτήσεσι, διενεργῇ ἀπαραλλάκτως, ὅπως ἐκλείψωσιν αἱ μέχρι τοῦδε συμβαίνουσαι καταχρήσεις ἐπὶ τῶν μνηστειῶν, εἰς τρόπον, ὥστε, μετὰ τὴν διακοίνωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν τούτων συμβουλῶν καὶ προνοητικῶν διαταγῶν, ὀψέποτε ἀναφυῇ διένεξις καὶ διαφορὰ τῶν μνηστευομένων, ὁ μὴ φυλάξας ταύτας, εἴτε ἐκ τῶν γονέων, εἴτε ἐκ τῶν μνηστήρων, μηδόλως εἰσακούηται εἰς τὰς ἀπαιτήσεις αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπορρίπτωνται πᾶσαι αἱ ἀπαιτήσεις, αἱ μὴ συνᾴδουσαι πρὸς τὰ ἀνωτέρω διατυπωθέντα. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς.

Ἐγκύκλιος Π. καὶ Σ. 12 Ἰουλίου 1868.

Β'. ..... Καὶ δὴ γράφοντες διὰ τῆς παρούσης πατριαρχικῆς ἡμῶν ἀποδείξεως ἐντελλόμεθα καὶ προτρεπόμεθα πάντας ἵνα κατὰ τὴν σύναψιν μνηστείας μὴ προβαίνητε εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ μετὰ προηγουμένην ἀκριβῆ ἐξέτασιν καὶ ὥριμον σκέψιν, ὁπόταν πεισθῆτε ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένων κωλυμάτων ἀναλογιζόμενοι οἷα τὰ ἐκ τῶν βίᾳ ἢ συναρπαγῇ καὶ ἄνευ τῆς προσηκούσης ἐρεύνης συναπτομένων μνηστειῶν λυπηρὰ τῆς οἰκογενείας ἀποτελέσματα. Ὅθεν μετὰ τὴν τοιαύτην ὀφειλετικὴν ἐξέτασιν ζητητέον τὴν συναίνεσιν τῶν μνηστευομένων καὶ τὴν τῶν γονέων ἢ κηδεμόνων αὐτῶν, ἐὰν ἔχωσι τοιούτους, φευκτέον δὲ τὰς ἐν ἀώρῳ ἡλικίᾳ προκαλουμένας μνηστείας, αἵτινες καθὰ μακρὰ πεῖρα ἀπέδειξεν, ἀστοχοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῆς τοῦ γάμου ἱερότητος καὶ εἰς ἐξευτελισμὸν αὐτοῦ συντελοῦσι. Προσήκει δὲ συνάπτεσθαι τὰς μνηστείας ἐπὶ παρουσίᾳ ἱερέως καὶ ἄλλων προσώπων ἵνα εὐχερὴς ᾖ ἐν ἀνάγκῃ ἡ ἀπόδειξις αὐτῶν καὶ μὴ παρατείνειν ταύτας πλέον τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένης προθεσμίας τῶν δύο ἐτῶν, ἀλλ' εἰ δυνατὸν καὶ συντέμνειν τὸν χρόνον, καθὰ καὶ ἄλλοτε ἡ Ἐκκλησία μητρικῶς προνοοῦσα συνεβούλευσε, μηδ' ἐπιτρέπειν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μνηστείας ἐλευθέραν καὶ ἀκώλυτον εἴσοδον τοῖς μεμνηστευμένοις, ὡς γνωστοῦ ὄντος οἷα τὰ ἐκ τῶν τοιούτων σχέσεων προκαλούμενα ἄτοπα καὶ οἷα τὰ ἐντεῦθεν ἐν ταῖς οἰκογενείαις ἀναφυόμενα λυπηρὰ σκάνδαλα. Τούτων οὕτως ἐχόντων ἐντελλόμεθα ἰδίᾳ τοῖς ἀρχιερατικοῖς καὶ ἱερατικοῖς προϊσταμένοις ἵνα μὴ μόνον λόγῳ καθοδηγεῖτε τοὺς ἐπὶ μνηστείᾳ προσερχομένους περὶ τοῦ συμφώνως τῷ νόμῳ πρακτέου, ἀλλὰ καὶ

ἔργῳ ἐπαγρυπνεῖτε ὡς πατέρες πνευματικοὶ καὶ λειτουργοὶ τῆς ἐκκλησίας, ὅπως ἐν τῇ ἐνορίᾳ ὑμῶν ἐφαρμόζωνται κατὰ πάντα ἥ τε νομοθεσία καὶ αἱ σχετικαὶ ἐπὶ συνάψει μνηστειῶν συμβουλαὶ τῆς Ἐκκλησίας· καὶ δὴ ὅταν προσκαλεῖσθε εὐλογῆσαι μνηστείαν ὀφείλετε ἐφιστᾶν σπουδαίως τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῆς ἀκριβοῦς τηρήσεως πασῶν τῶν σχετικῶν τοῦ νόμου διατάξεων, ἀπέχειν δὲ τοῦ εὐλογῆσαι τὴν μνηστείαν πρὶν ἢ πεισθῆτε ἀκριβῶς ὅτι οὐδὲν ὑφίσταται κώλυμα καθιστᾶν τὴν μνηστείαν ἄκυρον· κατὰ συνέπειαν ἐὰν ἀμφότεροι οἱ μνηστευόμενοι ἢ ὁ ἕτερος αὐτῶν κατάγωνται ἐξ ἄλλης χώρας, ἐπαρχίας ἢ ἐνορίας ὀφείλετε ζητεῖν καὶ λαμβάνειν παρὰ τῶν μνηστευομένων ἢ τοῦ ἑτέρου ἔγγραφα ἐκδεδομένα ὑπὸ τῶν οἰκείων ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν καὶ βεβαιοῦντα ὅτι οὐδὲν εἰς σύναψιν ἐγκύρου μνηστείας ἔχουσι κώλυμα τὰ περὶ ὧν πρόκειται πρόσωπα, ἄλλως ἐὰν πρὸ τῆς λήψεως τοιούτων πιστοποιητικῶν προβῆτε εἰς σύναψιν μνηστείας ἔσεσθε ὑπεύθυνοι ἐνώπιον τῆς Ἐκκλησίας διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον.....

Ἀπόδειξις Πατριάρχου Διονυσίου Ε' ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ 1887.

ΜΟΝΑΧΟΙ ΚΑΙ ΚΛΗΡΙΚΟΙ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1. Τίς ἐστι μοναχός.
§ 2. Κληρονομία ἐν γένει μοναχῶν καὶ κληρικῶν.
§ 3. Δωσιδικία μοναχῶν καὶ κληρικῶν.
§ 4. Χειροτονία καὶ καθαίρεσις.
§ 5. Γάμος μετὰ τὴν χειροτονίαν.
§ 6. Διάφορα.

§ 1.[1]

Ἱερομόναχοι καλοῦνται οἱ ἄγαμοι ἱερεῖς οὐχ ὡς ἀποκεκλεισμένοι τῆς ἐν ταῖς πόλεσι διατριβῆς καὶ ἐπιμίξεως,

1. Μοναχοὶ καλοῦνται οἱ ὑπισχνούμενοι ὅτι διαβιώσουσιν ἐν παρθενίᾳ καὶ ἐγκρατείᾳ, λαμβάνοντες δι' ἱεροτελεστίας τὴν ἐπὶ

οὐδ' ὡς ὑπόχρεοι οἰκεῖν μετὰ μοναχῶν ἐν τοῖς μοναστηρίοις μακρὰν τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ ἐλθεῖν εἰς γάμου κοινωνίαν. Πρ. Ἱ. Σ. 30 Ἀπριλίου 1864.

Λίαν ἐσφαλμένη ἐστὶν ἡ ἐξήγησις, ἣν ἡ ἀνακόπτουσα ἀποδίδωσιν εἰς τὸν Β΄ κανόνα τῆς ἐν τῷ Ναῷ τῆς ἁγίας Σοφίας Συνόδου, διότι ὁ κανὼν οὗτος ἀφορᾷ τοὺς ἤδη ἀρχιερεῖς ὄντας,αἵτινες θελήσωσιν ἵνα κατέλθωσιν εἰς τὸν μοναχικὸν βίον λαμβάνοντες σχῆμα καὶ κουρὰν μοναχοῦ, ὅτε βεβαίως δὲν δύνανται πλέον νὰ ἀντιποιηθῶσι καὶ ἀρχιερατικῆς ἀξίας καὶ οὐχὶ τοὺς εἰς τὴν τάξιν τῶν μοναχῶν ὄντας, ἀκολούθως δὲ προαγομένους εἰς τὸ ἱερατικὸν καὶ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα, οἵτινες δύνανται νὰ ὦσι μέλη Μονῆς τινος, οἷον ὁ μακαρίτης, ὅστις ἀπὸ μοναχοῦ, ἤτοι μέλους καὶ ἀδελφοῦ τῆς Μονῆς Βατοπαιδίου, προαχθεὶς αἰτήσει τῶν συναδέλφων αὐτοῦ εἰς τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα, οὐδόλως ἀπώλεσε τὴν ἰδιότητα αὐτοῦ, ὡς μέλους τῆς Μονῆς, ἄλλως

τούτῳ ὡρισμένην κουράν, ἔχοντες ἢ μὴ ἱερατικόν τινα βαθμὸν διακόνου, ἱερέως ἢ ἀρχιερέως, κτηθέντα πρὸ τῆς κουρᾶς ἢ μετ' αὐτήν· ἐξαιρετικῶς δ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀρχιερεῖς ὁ Β΄κανὼν τῆς ἐν τῷ Ναῷ τῆς ἁγίας Σοφίας Συνόδου (879) ὥρισεν, «ἵνα εἴ τις ἐπίσκοπος ἢ εἴ τις ἄλλος τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος πρὸς τὸν μοναδικὸν θελήσοι κατελθεῖν βίον καὶ τὸν τῆς μετανοίας τόπον ἀναπληρῶσαι, μηκέτι τοῦτον τῆς ἀρχιερατικῆς ἀντιποιεῖσθαι ἀξίας». Σύντ. Β' σ.708, ἔνθα καὶ σχόλια Ζωναρᾶ, Βαλσαμῶνος καὶ Ἀριστηνοῦ.

Κληρικοὶ δὲ ἢ ἱερὸς κλῆρος ἐκαλοῦντο τὸ πάλαι πάντες οἱ ἔχοντες χειροθεσίαν ἱερατικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν ἀπὸ ἐπισκόπου ἕως ἀναγνώστου καὶ ψάλτου καὶ ἐφορκιστοῦ καὶ θυρωροῦ κατὰ τοὺς κς΄, ξη΄, καὶ ο΄ ἀποστολικοὺς κανόνας καὶ πδ΄ καὶ λ΄ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ Συνόδου, Νομοκάνονα Φωτίου Α, λα΄ καὶ 123 Ἰουστινιάνειον Νεαράν· σήμερον δ' ἰδίως κληρικοὶ καλοῦνται οἱ ἔχοντες βαθμὸν ἱερωσύνης ἐπισκόπου, πρεσβυτέρου ἢ διακόνου, ἔγγαμοι ἢ ἄγαμοι.

τε εἶναι λίαν ὀρθὸς ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς ἀνακοπτούσης ὅτι δὲν δύναται ἵνα συνυπάρξῃ ἡ ἰδιότης τοῦ Ἐπισκόπου καὶ ἡ ἰδιότης τοῦ Μοναχοῦ, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἀποδιδομένην εἰδικωτέραν ἔννοιαν εἰς τὴν λέξιν Μοναχός, δι' ἧς καλοῦνται οἱ μὴ ἔχοντες βαθμόν τινα ἱερωσύνης, ἐνῷ κατὰ τὴν γενικωτέραν τῆς λέξεως σημασίαν, μοναχοὶ καλοῦνται οἱ ἀνήκοντες εἰς μονήν τινα, ἀδελφοὶ καὶ μέλη αὐτῆς ὄντες, ἐξ ὧν, τινὲς μὲν ὑπάγονται εἰς τάξιν τινὰ ἱερωμένων, ὄντες ἢ ἱερομόναχοι ἢ ἱεροδιάκονοι, ἕτεροι δ' ἔχουσι καὶ τιμητικὸν βαθμὸν ἀρχιμανδρίτου, πρωτοσυγγέλλου ἢ γέροντος ὥστε κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ ὁ μακαρίτης Εἰρηνουπόλεως, καίτοι ἔχων τὸ ἀξίωμα τῆς ἀρχιερωσύνης, ἦν μοναχὸς τῆς μονῆς Βατοπαιδίου, ὑπὸ τὴν γενικωτέραν σημασίαν τῆς λέξεως ἤτοι ἀδελφὸς καὶ μέλος αὐτῆς.

Ἀπ. Δύο Σωμάτων 21 (1875).

§ 2[1].

Ἄκυρος εἶναι ἡ ἐν λόγῳ διαθήκη, διότι ὁ ἀποβιώσας μοναχὸς κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ὅρους καὶ θεσμοὺς μετὰ

---

1. Ἐνταῦθα διακριτέον:

α΄) Τοὺς ἀρχιερεῖς.

β΄) Τοὺς κατὰ κόσμον ἱερωμένους, ἐγγάμους ἢ ἀγάμους, καὶ μὴ εἰς Μονὴν ἀνήκοντας.

γ΄) Τοὺς εἰς Μονὴν ἀνήκοντας μοναχούς, ἱερωμένους καὶ μή.

Α΄. Οἱ μετὰ τὴν χειροτονίαν αὐτῶν εἰς τὸν μοναχικὸν βίον κατερχόμενοι ἀρχιερεῖς θεωροῦνται ἁπλοῖ μοναχοὶ καὶ αἱ περὶ κληρονομίας τῶν μοναχῶν κρατούσαι διατάξεις ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῆς κληρονομίας τῶν τοιούτων ἀρχιερέων. Σύντ. Β, 707.

Τὰ δὲ περὶ τῆς κληρονομίας τῶν λοιπῶν ἀρχιερέων, ἀδελφῶν ἢ

τὴν ἀπόκαρσιν καὶ τὴν προσήλωσιν εἰς τὴν μετάνοιάν του δὲν ἠδύνατο νὰ διατάξῃ καὶ νὰ καταλίπῃ τὰ ἑαυτοῦ ὅπου

μὴ Μονῆς τινος ὁρίζουσιν αἱ ἑπόμεναι διατάξεις τοῦ περὶ ἐκλογῆς ἀρχιερέων Κανονισμοῦ.

Ἄρθρ. Ι, ΙΑ′, ΙΒ′, ΙΓ′.

Ἄρθρ. Ι′.—Οἱ ἀρχιερεῖς δὲν δύνανται νὰ κάμωσι διαθήκην ἐπὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν περιουσίας· μετὰ τὴν ἀποβίωσιν δέ τινος ἐξ αὐτῶν, θέλουσιν ἐξαιρεῖσθαι ἐκ τῆς περιουσίας του πρῶτον τὰ τῆς κηδείας αὐτοῦ ἔξοδα, τὰ μνημόσυνα καὶ ψυχικά, ἡ δὲ λοιπὴ κινητὴ καὶ ἀκίνητος αὐτοῦ περιουσία θέλει διαιρεῖσθαι εἰς τρία ἴσα μέρη, ἐξ ὧν τὸ μέν, προσδιοριζόμενον ἐπὶ προικισμῷ τῆς Μητροπόλεως ἢ Ἐπισκοπῆς, θέλει δαπανᾶσθαι εἰς ἀγορὰν ἀκινήτων κτημάτων, προσαυξανομένων βαθμηδὸν ἐξ αὐτῶν τῶν προσόδων των, μέχρις οὗ τὰ εἰσοδήματα αὐτῶν φέρωσι τὸ ἰσόποσον τῆς ἐπιχορηγήσεως τοῦ Ἀρχιερέως. Τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ἀπὸ τοῦ τρίτου τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν προερχόμενα εἰσοδήματα δαπανηθήσονται ὡσαύτως ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν κοινῶν τῆς ἐπαρχίας καταστημάτων. Τὸ δὲ ἕτερον τρίτον ἀνήκει εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ ἀποθανόντος· ἀπὸ δὲ τοῦ ἑτέρου τριτημορίου τὸ μὲν ἥμισυ θέλει δίδεσθαι εἰς τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει κοινωφελῆ τοῦ ἔθνους καταστήματα, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ θέλει δαπανᾶσθαι εἰς ἀγορὰν ἀκινήτων κτημάτων, ἐπὶ προικισμῷ τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, μέχρις οὗ τὰ ἀπ' αὐτῶν ἀποφερόμενα εἰσοδήματα ἐξισωθῶσι τῷ ποσῷ τοῦ Πατριαρχικοῦ σιτηρεσίου. Τὰ δὲ μετὰ ταῦτα οὕτω προσποριζόμενα δαπανηθήσονται ἐπίσης εἰς ἀγορὰν ἀκινήτων κτημάτων, τῶν ὁποίων αἱ πρόσοδοι προσδιορισθήσονται εἰς ὠφέλειαν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει κοινῶν τοῦ ἔθνους καταστημάτων· ἐὰν δὲ ὁ ἀποθανὼν ἔχῃ περιουσίαν τινὰ ἐκ συγγενικῆς κληρονομίας ἀποδεδειγμένης, ἡ διαθήκη αὕτη θέλει ἔχει τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχύν· μὴ ὑπαρχούσης ὅμως διαθήκης, θέλει διανέμεσθαι καὶ ἡ περιουσία αὕτη, ὡς καὶ ἡ λοιπή, διαιρουμένη εἰς τρία μέρη, ὡς εἴρηται· καὶ ὁ κανονισμὸς οὗτος θέλει διατηρεῖσθαι ἐπὶ τῶν περιουσιῶν πάσης τάξεως Ἀρχιερέων, ἀπὸ τοῦ Πατριάρχου δηλονότι μέχρι τῶν Ἐπισκόπων αὐτῶν· ἐν τῇ ἐκτελέσει δὲ τοῦ κανονισμοῦ τούτου δέον ὑπάγεσθαι ταῖς περὶ γαιῶν διατάξεσι καὶ τοῖς Βακουφικοῖς νόμοις.

Ἄρθρ. ΙΑ′.—Τῶν ἰδιωτευόντων Πατριαρχῶν, Μητροπολιτῶν καὶ τιτουλαρίων Ἐπισκόπων αἱ μετὰ θάνατον περιουσίαι, καταλειπόμεναι μετὰ τὴν ἐξαίρεσιν τῶν ἐπὶ κηδείᾳ καὶ εἰς ψυχικά, καὶ ἄλλα ἀπαραίτητα δαπανήματα ἀναγκαιούντων, θέλει διαιρεῖσθαι εἰς τρία ἴσα μέρη. ἐξ ὧν τὸ μὲν ἓν δοθήσεται οἷς δεῖ

καὶ ὅπως ἤθελεν, ἀλλ' εἰς τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἑαυτὸν ἀφιέρωσε. Γρ. Π. Δβριος 1819.

τῶν κληρονόμων αὐτῶν διὰ δὲ τοῦ ἑτέρου θέλουσιν ἀγοράζεσθαι κτήματα ἐπὶ προικισμῷ τοῦ τε Οἰκουμενικοῦ θρόνου καὶ τῶν ἐνταῦθα Ἐθνικῶν καταστημάτων ἐξ ἡμισείας, τὸ δὲ ἄλλο τρίτον θέλει ἀποκαθίσταται εἰς τὰ ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν κοινωφελῆ καταστήματα.

Ἄρθρ. ΙΒ′.—Ἡ τοῦ ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ ἀποθνήσκοντος Πατριάρχου περιουσία θέλει διαιρεῖσθαι ἐπίσης εἰς τρία ἴσα μέρη, καὶ τὸ μὲν μένει τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ, ἐπὶ προσκτήσει κτημάτων δαπανώμενον, τὸ δὲ δεύτερον δίδεται οἷς δεῖ ἐκ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ, ἐκ δὲ τοῦ τρίτου τὸ μὲν ἥμισυ θέλει κρατεῖσθαι πάλιν διὰ τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον ἐπὶ προικισμῷ αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ θέλει δίδεσθαι εἰς τὰ ἐνταῦθα κοινὰ καταστήματα.

Ἄρθρ. ΙΓ′.—Ἐν περιπτώσει θανάτου κληρικοῦ τινος ἀρχηγοῦ, τέσσαρες τῶν πλησίον αὐτοῦ τυχόντων προκριτωτέρων ὀρθοδόξων κατοίκων, ὁμοῦ μετὰ τεσσάρων κληρικῶν, θέλουσι λαμβάνει τὴν φροντίδα ἵνα καταγράψωσι τὴν περιουσίαν αὐτοῦ καὶ σφραγίσωσιν ἐν ἀσφαλείᾳ, καὶ ἀκολούθως θέλουσιν εἰδοποιεῖ τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ καὶ λαμβάνει τὰς ἀνηκούσας ὁδηγίας διὰ τὰ περαιτέρω. Οἱ αὐτοὶ πρόκριτοι θέλουσι λαμβάνει τὴν ἐπιστασίαν τῆς κηδείας καὶ τῶν μνημοσύνων αὐτοῦ.

Πρὸς ταύταις δὲ ὁ Ἀρμενόπουλος Ε, δ′, 1 καὶ ὁ ἀπὸ 18 Δεκεμβρίου 1873 κανονισμὸς τῆς ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπῆς.

Β′. Ἐκ τῶν κατὰ κόσμον ἱερωμένων οἱ μὲν ἔγγαμοι κληρονομοῦνται ὑπὸ τῶν νομίμων αὐτῶν κληρονόμων ὡς οἱ λαϊκοί, οἱ δ' ἄγαμοι, συμφώνως τῇ ἀποφάσει τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς 13 Μαΐου 1863, κληρονομοῦνται ὡς οἱ ἀρχιερεῖς ἐν γένει.

Γ′. Περὶ κληρονομίας τῶν ἀνηκόντων εἰς Μονήν τινα μοναχῶν, ἱερωμένων τε καὶ μή, ἰσχύουσιν αἱ ἐν γένει περὶ κληρονομίας μοναχῶν κρατοῦσαι διατάξεις τοῦ ῥωμαϊκοῦ καὶ βυζαντινοῦ δικαίου, Κανὼν ς′ τῆς ΑΒ Συνόδου, Ἀρμενόπουλος Ε, δ, 2—6, καθόσον εἰδικοὶ νόμοι καὶ κανονισμοὶ δὲν ῥυθμίζουσι τὰ περὶ τούτου. Τοιοῦτοι εἰδικοὶ κανονισμοὶ ὁρίζουσι περὶ τῆς κληρονομίας τῶν ἐν ἁγ. Ὄρει μοναχῶν (Νικολαΐδου Ὀθωμ. Κώδικες σ. 2803—2840) καὶ περὶ τῶν ἐν Κρήτῃ (Μομφεράτου κληρον. δίκαιον μοναχῶν καὶ κληρικῶν σ. 227).

Συνήθεια καὶ τάξις ἐπικρατεῖ δι' ἱεροῦ νόμου κεκυρωμένη ἵνα μετὰ θάνατόν τινος τῶν ἐπαρχίας ἐχόντων ἀδελφῶν καταλίπηται ἐκ τῆς περιουσίας αὐτοῦ μία ἀρχιερατικὴ στολὴ εἰς τὴν ἐπαρχίαν ἐκείνην.

Γρ. Π. Σ. τῷ Θεσσαλονίκης 19 Αὐγ. 1827.

Αἱ περιουσίαι τῶν μοναζόντων ἀνήκουσι κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας εἰς τὰς μονὰς αὐτῶν, μὴ ἀναγνωριζομένων τῶν τυχὸν γενομένων διαθηκῶν αὐτῶν.

Πρ. Ἱ. Σ. 9 Μαρτίου 1860.

Ἡ περιουσία παντὸς ἐν γένει ἱερέως καὶ ἱεροδιακόνου, μετὰ τὴν τελευτὴν αὐτοῦ καταγραφομένη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, διαιρεῖται εἰς τρία μέρη ἴσα, καὶ τὸ μὲν ἐξ αὐτῶν δίδοται εἰς τὸ Ἐθνικὸν ταμεῖον, τὸ ἕτερον εἰς τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τὸ τρίτον εἰς τὰ κοινὰ καταστήματα τῆς πατρίδος αὐτοῦ ἢ εἰς τὴν μονὴν τῆς μετανοίας αὐτοῦ.

Πρ. Ἱ. Σ. 13 Μαΐου 1863.

Καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι οἱ ἐνάγοντες ἦσαν ἐξ αἵματος συγγενεῖς τοῦ ἀποβιώσαντος εἰς βαθμὸν χορηγοῦντα αὐτοῖς κληρονομικὰ δικαιώματα, πάλιν οὐδὲν ἠδύναντο κατὰ νόμον ἀπαιτῆσαι, καθὸ τοῦ κληρονομουμένου ὄντος μοναχοῦ εἰς μοναστήριον τοῦ ἁγίου Τάφου, ἔχοντος ἐξαιρετικὰ κληρονομικὰ δικαιώματα ἐπὶ τῆς περιουσίας τῶν ἀποβιούντων ἁγιοταφιτῶν, δυνάμει τῶν ἱερῶν κανόνων ἀνέκαθεν διαρκῶς ἐφαρμοσθέντων ἐν ὁμοίαις περιστάσεσι. (Ἀρμ. Δ περὶ διαθήκης ἐπισκόπων καὶ μοναχῶν). Μ. Σ. 17 (1868).

Ὁ ἀλεξανδρινὸς θρόνος ἀποβαλὼν τὸν μακαρίτην, ἀρχιερέα ἄλλοτε τῆς περιφερείας αὐτοῦ, καὶ παυσάμενος τοῦ θεωρεῖν αὐτὸν ὡς κληρικὸν αὐτοῦ, ἄνευ τινος ἐπιφυλάξεως, οὐκ ἔχει συνεπῶς διεκδικεῖν κληρονομικὰ δικαιώματα ἐπὶ τῆς περιουσίας αὐτοῦ, ἀνηκούσης δικαίως εἰς τὴν ἐν Σάμῳ

Ἱερὰν Μονήν, ἧς ὑπῆρχεν ὁ μακαρίτης ἀρχιερεὺς κουρά.

Πρ. Ἱ. Σ. 7 Ἰουνίου 1873.

Κατὰ τὰ προνόμια τὰ ὁποῖα δίδωσι τῷ Πατριάρχῃ Ἀντιοχείας τὸ ῥηθὲν βεράτιον, νόμιμος κληρονόμος τῶν ὑπαγομένων εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ ἀρχιερέων ἀναγνωρίζεται δικαιωματικῶς αὐτὸς καὶ μόνος. Πρ. Ἱ. Σ. 25 Ἰουν. 1874.

Κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ 10 ἄρθρου τοῦ περὶ ἐκλογῆς ἀρχιερέων Β΄ κεφαλαίου τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμῶν, ἀπαγορεύεται ἄρδην τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἡ σύνταξις διαθήκης ἐπὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν περιουσίας. Μ. Σ. 6 (1875).

Κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ τοὺς ἐν ἰσχύϊ διατελοῦντας ἐκκλησιαστικοὺς καὶ πολιτικοὺς νόμους οἱ πατέρες μονῆς τινος, ἐν ᾗ τὴν μετάνοιαν ἔχουσιν, ἀποθνήσκοντες κληρονομοῦνται ὑπ' αὐτῶν καὶ οὐχὶ ὑπὸ τῶν συγγενῶν αὐτῶν, (Ἀρμ. Ε, δ, 2 καὶ διάφορα αὐτοκρατορικὰ φιρμάνια), ἡ δὲ Νεαρὰ τοῦ Λέοντος, ἣν ἐπικαλεῖται ὁ πληρεξούσιος τῆς ἀνακοπτούσης, οὐ μόνον ἀντίκειται τῇ λογικῇ, ἀλλ' εὑρίσκεται καὶ εἰς ἀντίφασιν ἄλλων αὐτοκρατορικῶν διατάξεων, αἵτινες ἐφηρμόσθησαν, ἐνῷ αὕτη οὐδέποτε ἐπεκράτησε. (Ἀρμ. Α, β΄ ἐν ὑποσημειώσει). Μ. Σ. 21 (1875).

Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν ἁρμοδία ἐστὶν ἵνα κινῇ ἀγωγὰς κατὰ τῶν σφετεριζομένων καὶ κατεχόντων περιουσίαν τινὰ ἀρχιερατικὴν εἴτε πολὺ εἴτε ὀλίγον αὐτῆς μέρος, ὡς καὶ κατὰ τῶν ὀφειλόντων εἰς τὰς περιουσίας τῶν ἀποβιούντων ἀρχιερέων, διότι πᾶς ὁ ἔχων δικαίωμά τι δέον ὅπως ἔχῃ καὶ τὰ μέσα πρὸς ἐξάσκησιν αὐτοῦ, πολλάκις δὲ ἤδη ἐκίνησεν αὕτη ἀγωγὰς ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τούτου διεκδικοῦσα περιουσίας ἀρχιερατικὰς κρυπτομένας ὑπὸ συγγενῶν ἀποβιωσάντων ἀρχιερέων καὶ ἄλλων.

Μ. Σ. 20 (1878).

Κατὰ τὸ 10 ἄρθρον τοῦ περὶ ἐκλογῆς ἀρχιερέων κανονισμοῦ δὲν ἐπιτρέπεται εἰς ἀρχιερεῖς νὰ συντάττωσι διαθήκην.

Μ. Σ. 20 (1878).

Κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἐν ἐνεργείᾳ κανονισμῶν περὶ τῶν πατριαρχικῶν καὶ ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν, ἡ διαίτησις τῶν περιουσιῶν τούτων ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, καὶ οἱ ἐνδιαφερόμενοι περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν διητήθησαν δύνανται ἐὰν θέλωσι νὰ προσέρχωνται συμφώνως πρὸς τὴν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐπικρατοῦσαν τάξιν εἰς αὐτὰ καὶ ζητῶσι πᾶσαν πληροφορίαν.

Μ. Σ. 118 (1888).

Αἱ περιουσίαι τῶν ἀποβιούντων κληρικῶν κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἀνέκαθεν καθεστὼς κανονίζονται ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων καὶ τῶν κατὰ τόπους ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν.

Μ. Σ. 124 (1888).

Ὀρθή ἐστιν ἡ ἔνστασις τῆς ἐναγομένης ἐπιτροπῆς ὅτι οἱ ἐνάγοντες παρουσιάζονται καὶ ζητοῦσι τὴν ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Κυρίλλου ἀναλογοῦσαν τῷ πατρὶ αὐτῶν κληρονομικὴν μερίδα, μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης γενομένην διαίτησιν τῆς ἐν λόγῳ περιουσίας, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ διέποντος αὐτὴν κανονισμοῦ, ὅστις ὁρίζει χρονικὸν διάστημα τριῶν μὲν μηνῶν διὰ τοὺς δανειστάς, ἓξ δὲ μηνῶν διὰ τοὺς κληρονόμους τοῦ ἀποβιώσαντος πατριάρχου καὶ ἀρχιερέως ἀπὸ τῆς ἐπισήμου διὰ τοῦ τύπου εἰδοποιήσεως ἵνα ἐμφανισθῶσιν ἐνώπιον αὐτῆς καὶ διεκδικήσωσι τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν, τοὐναντίον δ' ἀποκλείονται παντὸς δικαιώματος, διότι δὲν εἶναι δυνατὸν ἵνα αἱ ἀρχιερατικαὶ περιουσίαι, αἵτινες σύγκεινται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐξ ἐπίπλων ἀμφίων καὶ ἄλλων φθαρτῶν ἀντικειμένων μένωσι κεκλεισμέναι ἐν κιβωτίοις καὶ ἀνεκκαθάριστοι ἐπὶ πολὺν χρόνον πρὸς βλάβην τῶν παρουσιασθέντων δικαιούχων καὶ εὐθύνην τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν.

Μ. Σ. 188 (1888).

Καὶ τοὺς ἱεροὺς κανόνας μέρος τῆς περιουσίας τῶν ἀποβιούντων κληρικῶν καὶ δὴ τὸ τρίτον ἀνήκει εἰς τὴν πνευματικὴν αὐτῶν ἀρχήν.

Μ. Σ. 124 (1888).

Μὴ ὑπαρχούσης διαθήκης μόνος κληρονόμος τῆς περιουσίας μοναχοῦ εἶναι ἡ Μονὴ τῆς μετανοίας αὐτοῦ, συνῳδὰ πρὸς τὸν ϛ' ἱερὸν κανόνα τῆς Α' καὶ Β' Συνόδου, πρὸς τὴν Ε' Νεαρὰν Λέοντος καὶ πρὸς τὰ σχετικὰ ἄρθρα τοῦ διοργανισμοῦ τῶν ἐν Κρήτῃ Ἱ. Μονῶν, ἅτινά εἰσιν ἀπόρροια τῶν ἱερῶν κανόνων, ὑφ' ὧν διέπονται τὰ τῆς κληρονομικῆς διαδοχῆς τῶν ἀποβιωσάντων καὶ εἰς Μονήν τινα ἀνηκόντων Μοναχῶν.

Μ. Σ. 174 (δὶς) (1892).

Κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου ἐὰν μοναχὸς εἰσερχόμενος εἰς τὴν μονὴν ἀφιέρωσέ τι εἰς αὐτήν, διατηρεῖ πλῆρες τὸ δικαίωμα τοῦ διαθέτειν τὴν ἑαυτοῦ περιουσίαν, ἄλλως ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαθέσῃ μόνον τὰ δύο τρίτα, τοῦ ἑτέρου ἑνὸς τρίτου ἀνήκοντος εἰς τὴν Μονήν. (Ἀρμ. 5, δ', 3).

Μ. Σ. 237 (1895).

§ 3.[1]

Διαφορὰ ὑφισταμένη μεταξὺ δύο Μητροπολιτῶν Ἀρχιερέων καὶ πηγάζουσα οὐχὶ ἐξ ἰδιωτικῶν ληψοδοσιῶν, ἀνε-

1. Ἐνταῦθα διακριτέον·

α') τοὺς πρὸς ἀλλήλους ἰδιωτικὰς διαφορὰς ἔχοντας μοναχοὺς καὶ κληρικούς.

Κατὰ τοὺς κανόνας, ΣΤ' τῆς Β' Οἰκουμεν. Συνόδου, Θ' καὶ ΙΖ' τῆς ἐν Χαλκηδόνι, ΙΕ' καὶ ΙΘ' τῆς ἐν Καρθαγένῃ ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς τοῖς μοναχοῖς καὶ κληρικοῖς ἵνα καταφεύγωσιν εἰς κοσμι-

ξαρτήτων τοῦ βαθμοῦ αὐτῶν, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς αὐτῶν τῆς θέσεως, ὡς ἡ προκειμένη, στηριζομένη ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν δόσεων, οἵων φιλοτίμων τοῦ Πατριάρχου καὶ λοιπῶν, ἐκδικάζεται ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου, ἀναρμοδίου ὄντος τοῦ Μ. Συμβουλίου. Μ. Σ. 46 (1862).

Τὸ μοναστήριον Σινᾶ καὶ ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Σιναίου ἔχουσι προνόμια, καθ' ἃ δὲν δύναται ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων

καὶ δικαστήρια ἐπὶ ποινῇ ἐκπτώσεως τοῦ βαθμοῦ αὐτῶν καὶ ἀπωλείᾳ τοῦ εἰς ὃ ἐνίκησαν. Τὴν ἀπαγόρευσιν ταύτην ἐπαναλαμβάνει καὶ τὸ τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξίου καὶ 31 ἀρχιερέων ὑπόμνημα ἐν ἔτει ςψλς' (1028) ἐκδοθὲν (Συντ. Ε. σ. 25), ὁριζόμενον ἐπὶ λέξει, «κληρικοὺς δὲ κληρικοῖς διαμφισβητοῦντας ἢ καὶ μοναχοὺς μοναχοῖς παρὰ τῷ οἰκείῳ κρίνεσθαι ἐπισκόπῳ, ἀκολούθως τοῖς θείοις κανόσιν ἀποφαινόμεθα· κληρικοὺς δ' ἐπισκόποις παρὰ τῷ τῆς ἐπαρχίας Μητροπολίτῃ συνοδικῶς. Εἰ δὲ σκάνδαλον ὑποτρέχον, ὑποψίαν θατέρῳ ἐμποιεῖ τῶν μερῶν παρὰ τῷ κατὰ τὴν ἡμέραν ἁγιωτάτῳ Πατριάρχῃ καὶ τῇ ἱερᾷ καὶ μεγάλῃ Συνόδῳ τέμνεσθαι τὸ ἀμφισβήτημα..... Κοσμικοῖς δὲ δικασταῖς ἱερατικὸν πρόσωπον ἢ καὶ μοναχικὸν πρόσωπον προσιέναι καὶ ζητεῖν ὑπ' ἐκείνων δικάζεσθαι δίκην, ἥν τινα τύχῃ, οὐκ ἐφίεμεν, ἀλλὰ τῶν μὲν ἐπισκόπων τῆς ἐπισκοπῆς, τῶν δὲ κληρικῶν τοῦ κλήρου καὶ τῶν μοναχῶν τοῦ μοναστηρίου δικαίαν αὐτόθεν καταψηφιζόμεθα ἔκπτωσιν».

Ἁρμόδια ἑπομένως δικαστήρια πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ἰδιωτικῶν διαφορῶν τῶν μοναχῶν καὶ κληρικῶν πρὸς ἀλλήλους εἶναι τὰ Ἐκκλησιαστικὰ καὶ δὴ τὰ Πνευματικά, ὧν ἡ ἁρμοδιότης κανονίζεται κατὰ τὰς γενικὰς τῆς δικονομίας ἀρχὰς περὶ κατοικίας κλπ.

Ἐξαιρετικῶς οἱ Ἀρχιερεῖς δικάζονται μόνον ἐν Κωνστ[πόλει ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου κατὰ τὰ Λυτοκρατορικὰ Φιρμάνια,

δ') τοὺς πρὸς λαϊκοὺς διαφορὰς ἔχοντας μοναχοὺς καὶ κληρικούς, ὅτε τὰ Ἐκκλ. Δικαστήρια εἶναι ἐπίσης ἁρμόδια ὡς καὶ τὰ πολιτικά, ἐὰν μοναχὸς ἢ κληρικὸς ἦναι ὁ ἐναγόμενος. Ἀλλ' ἂν λαϊκὸς ἐνάγηται τότε ἡ ἀγωγὴ κινεῖται ἐνώπιον τῶν διὰ τὸν λαϊκὸν ἁρμοδίων δικαστηρίων.

νὰ δικάσῃ τὸν ἀρχιεπίσκοπον Σιναίου, πᾶσα δὲ διαφορὰ αὐτοῦ συμφώνως προηγουμέναις ἐκκλησιαστικαῖς πράξεσι δέον ἵνα διαιτᾶται ἀπὸ κοινῆς σκέψεως καὶ ἀποφάσεως ὅλων τῶν Πατριαρχείων καὶ οὐχὶ ὑπὸ μόνου τοῦ τῶν Ἱεροσολύμων. Πρ. Ἱ. Σ. 28 Σβρίου 1867.

Ἐπειδὴ ὁ ῥηθεὶς ἱεροδιάκονος καίτοι Ἕλλην ὑπάγεται τῇ δικαιοδοσίᾳ τῆς Ἐκκλησίας Κων)πόλεως, ὡς κληρικὸς

Καὶ ταῦτα μὲν ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἀστικὰς διαφοράς, ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς ἐγκληματικάς, περὶ τούτων πραγματεύονται ὁ ΙΒ' καὶ ὁ Κ' κανὼν τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου, τὸ Σύνταγμα Ματθαίου Βλαστάρεως στοιχ. Δ, κεφ. Η', ἡ ἀπὸ 22 Ἰανουαρίου (1306) 1891, Βεζ. Ἐγκύκλιος, ἣν ὅρα ἐν σ. 35, καὶ τὸ 8 ἄρθρον τοῦ περὶ ἐκλογῆς ἀρχιερέων κανονονισμοῦ, ἔχον ὡς ἐξῆς:

Ἄρθρ. Η'. Καθὰ ἐν τῷ στ'. ἄρθρῳ εἴρηται, ἕκαστος τῶν ἐνεργείᾳ Ἀρχιερέων εἶναι ἰσόβιος εἰς ἣν ἐκλήθη ἐπαρχίαν, ἀλλ' ἐὰν χριστιανοὶ ἐπαρχίας τινὸς παρουσιάσωσιν ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ἀρχιερέως των, τότε ἡ Σύνοδος τῶν Μητροπολιτῶν, ἀφοῦ μετέλθῃ πρότερον ὅλους τοὺς διαλλακτικοὺς τρόπους μέχρις εὐλόγου τινὸς διαστήματος, καὶ διὰ τῶν πλησιοχώρων Ἀρχιερέων ἐνασχοληθῇ εἰς ἐξέτασιν καὶ εἰρηνοποίησιν, ἐὰν οἱ ἀναφερθέντες ἐπιμείνωσιν ἀπαιτοῦντες τὴν διαδικασίαν, τότε θέλει μετακαλεῖται ἐνταῦθα ὁ ἐγκαλούμενος Ἀρχιερεύς, καὶ ἐὰν τὰ προτεινόμενα ἐγκλήματα ἦναι πνευματικά, ἡ δίκη θέλει γίνεσθαι ὑπὸ μόνης τῆς Συνόδου τῶν Μητροπολιτῶν, κατὰ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας, ἐὰν δὲ περιστρέφωνται εἰς ἀντικείμενα κοσμικά, τότε ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς Συνόδου τῶν Μητροπολιτῶν διορίζει ἐπιτροπήν, συγκειμένην ἐκ τεσσάρων ἀρχιερατικῶν καὶ τεσσάρων λαϊκῶν μελῶν τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου, οἵτινες, ὁμοῦ ἐξετάσαντες τὰς καταθέσεις ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, θέλουν σχηματίσει γνώμην καὶ θέλουν ἀναφέρει ἐγγράφως (διὰ μαζβατᾶ) πρὸς τὸν Πατριάρχην τὰς ἐξαχθείσας παρατηρήσεις, καὶ τότε θέλουν προσδιορίζεσθαι αἱ ἀναγκαῖαι ποιναί, συμφώνως μὲ τοὺς νόμους τῆς κραταιᾶς Κυβερνήσεως, καὶ θέλουν ἀναφέρεσθαι εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην· καὶ ἐὰν τὸ ἔγκλημα τοῦ Μητροπολίτου ἢ τοῦ Ἐπισκόπου ἦναι ἐκ τῶν κακουργημάτων, ἀφ' οὗ πρῶτον τὸ Πατριαρχεῖον τοῦ ἀφαιρέσῃ, κατὰ φυσικὸν λόγον, τὸν πνευματικὸν τίτλον, τὸν ὁποῖον φέρει, θέλει τιμωρεῖται καὶ κατὰ τοὺς θεσπιθέντας ποινικοὺς νόμους.

SISMANOGLIO ARGARO

αὐτῆς, οὐδόλως δικαιοῦται ὁ οἰκεῖος πρόξενος ἵνα ἐπέμβῃ εἰς τὴν περὶ χρέους ὑπόθεσιν αὐτοῦ.

Πρ. Ἱ. Σ. 15 Μαρτίου 1876.

Ἐπὶ δίκης μεταξὺ ἱερομονάχων περὶ χρηματικῆς αὐτῶν διαφορᾶς τὸ Συμβούλιον τοῦτο εἶναι ἀναρμόδιον νὰ δικάσῃ.

Πρ. Μ. Σ. 11 Δεκεμβρίου 1879.

Προκειμένου περὶ δοσοληπτικῶν διαφορῶν ἀναγομένων εἰς ἀστικὰς ὑποθέσεις, οἱ διάδικοι ἀρχιερεῖς δύνανται ἵνα παρίστανται εἰς τὰ ἁρμόδια δικαστήρια εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπων. Πρ. Ἱ. Σ. 4 Αὐγ. 1888.

Ἡ προκειμένη ὑπόθεσις τῶν εἰρημένων ἁγιορειτῶν ἀνενεχθέντων τῇ Ἐκκλησίᾳ κατὰ τοῦ ἡγουμένου αὐτῶν δέον ὅπως δικασθῇ πρωτοδίκως ἐν τῇ ἱερᾷ Συνάξει τοῦ ἁγίου Ὄρους, μετὰ δὲ τὴν ἔκδοσιν τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως δύνανται οἱ εἰρημένοι ἂν θέλωσι νὰ ἐφεσιβάλωσι τὴν ἀπόφασιν ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Πρ. Ἱ. Σ. 15 Σβρίου 1887.

§ 4.[1]

Ἡ μετριότης ἡμῶν ὡς χρέος ἔχουσα ἀπαραίτητον πόρρω ἀποσοβεῖν πάντα ἄτακτον καὶ ἀνάξιον καὶ τὰ δέοντα

1. Περὶ χειροτονίας καὶ καθαιρέσεως ὅρα Ἰ. Εὐταξίου κανονικὸν δίκαιον Ἀθήνησι καὶ Ἀρχιμανδρίτου Ἀποστόλου Δοκίμιον Ἐκκλ. δικαίου ἐν Κων/πόλει (1895) σελ. 162—378. Περὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος πραγματεύονται καὶ οἱ ἀκόλουθοι τόμοι:

Α'. ...."Οθεν γράφοντες ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς.... ἵνα τοῦ λοιποῦ τῶν ἀπανταχοῦ ἀρχιερέων, τῶν ἐμμέσως ἢ ἀμέσως ὑποκειμένων τῷ καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτῳ πατριαρχικῷ, ἀποστολικῷ καὶ οἰκουμενικῷ Θρόνῳ, μηδεὶς τολμήσῃ χειροτονῆσαι παρὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς νόμους καὶ κανόνας, πρεσβύτερον μὲν πρὸ τῶν τριάκοντα ἐτῶν, διάκονον δὲ πρὸ τῶν εἰκοσιπέντε, μήτε ὑποδιάκονον ἧττονα τῶν εἴκοσιν ἐτῶν, μήτε ὅλως νέηλυν ἀπ' ἀλλοτρίας ἐπαρχίας, ἀλλὰ περί τε τῶν ἡλικιῶν καὶ περὶ τῶν ἄλλων νομίμων καλῶς καὶ ἀκριβῶς διερευνώμενοι ἅπαντες οὕτω ποιῶνται τὴν τῶν χειρῶν ἐπίθεσιν, ἵνα μὴ καὶ κοινωνοὶ γένωνται ἁμαρτημάτων, πρὸς δὲ τούτοις μηδὲ τῶν ἀρχιερέων, ἢ ἱερέων ἢ ἄλλων τῶν ἐκ τοῦ βήματος τολμήσῃ τις ἢ κουμπάρος γενέσθαι, ἢ ἀναδέξασθαι βρέφη ἐκ τοῦ θείου βαπτίσματος,ὡς σκανδάλων τε παραίτια καὶ ταῦτα ὄντα καὶ συκοφαντίας πρόξενα. "Οστις δὲ καὶ ὁποῖος τῶν ἀρχιερέων, ἢ ἱερέων, ἢ ἱεροδιακόνων, ἢ μοναχῶν, τολμήσῃ τοῦ λοιποῦ παραβῆναί πως τὰ ἐν τῷ παρόντι συνοδικῶς ἀποφανθέντα, ὁ τοιοῦτος ὡς καταφρονητὴς τῶν θείων καὶ ἱερῶν νόμων καὶ κανόνων καὶ ὀλίγωρος πρὸς τὰς συνοδικὰς ἡμῶν ταύτας νομίμους καὶ καλὰς ἀποφάσεις καὶ καταλυτὴς τῶν πρὸς σεμνότητα συντεινόντων τοῖς ἐκ τοῦ ἱεροῦ τούτου καταλόγου, ἴστω ἑαυτὸν ὑπεύθυνον καὶ ἔνοχον τῇ ἐκ τῶν θείων καὶ ἱερῶν νόμων παντελεῖ καθαιρέσει τῆς ἀρχιερωσύνης, ἢ ἱερωσύνης, ἢ ἱεροδιακονίας ὅπως ἂν τύχῃ τάξεως ἔχων καὶ βαθμοῦ. Ταῦτα μὲν οὖν δίκαια καὶ νόμιμα καὶ συμφέροντα ἀποφαινόμεθα τῷ ἱερῷ καταλόγῳ, ὧν εἰς ἔνδειξιν ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν ἡμέτερος πατριαρχικὸς συνοδικὸς Τόμος, καταστρωθεὶς κἂν τῷ ἱερῷ κώδηκι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας εἰς διηνεκῆ ἀσφάλειαν.

Ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ 1796. Γεδεὼν Καν. Διατ. Α. σ. 299.

Β'....Καὶ δὴ γράφοντες τῇ χάριτι καὶ δυνάμει τοῦ Παναγίου Πνεύματος ὁριζόμεθα καὶ ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἱερωτάτων ἀρχιερέων κλπ. ἵνα ἡ διὰ τοῦ διαληφθέντος πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ τόμου (Π. Γρηγορίου 1793) θεσπισθεῖσα, καὶ ἤδη κοινῇ καὶ συνοδικῇ γνώμῃ ἀνακαινισθεῖσα καὶ λόγοις νομίμοις καὶ ἀναγκαίοις προσεπικυρωθεῖσα διάταξις, ὑπάρχῃ καὶ τοῦ λοιποῦ ἐσαεὶ διατηρουμένη καὶ ἐνεργουμένη καὶ μηδεὶς τὸ ἀπὸ τοῦδε ἅπαξ γάμῳ συνελθὼν καὶ ἀπὸ πρεσβυτέρου καὶ κοσμικοῦ ἱερέως, εἰ τύχοι ἔχων καὶ τέκνα πολλὰ ἢ καὶ ἕν, μηδόλως προχειρίζηται εἰς ἀρχιερέα κἂν πάνυ ἄξιος ᾖ καὶ μήτε εἰς ἐπαρχίας ἀποκατάστασιν μήτε ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι προάγηται εἰς προχείρισιν ἀρχιερατείας ὁ

χορηγεῖν καὶ διδόναι τοῖς εὐσεβέσι κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἱερῶν καὶ θείων ἀποστόλων, τὰ μὲν ἄλλα τοῦ ἀρχιεπισκόπου τούτου παρίδε μηδὲν ἀποφήνασα, διὰ δὲ τὴν νόσον αὐτοῦ τῆς λώβης, ὡς καὶ οἰκείοις ὀφθαλμοῖς ἐθεάσατο, μὴ

εἶναι τοῦ λοιποῦ ἄξιον αὐτὸν ἀρχιερατεύειν καὶ τοῖς χριστιανοῖς συναναστρέφεσθαι, ὡς γέγραπται ἐν τῷ δεκάτῳ τρίτῳ κεφαλαίῳ τῶν λευϊτικῶν, τὸν τῇ ἀσθενείᾳ ταύτῃ κεκτημένον μακρὰν ἀπέχεσθαι τοῦ λαοῦ καὶ ἐν ἐρημίᾳ περινοστεῖν τοῦ μὴ γίνεσθαι μετάδοσιν πρὸς αὐτοὺς τῆς νόσου.

Πρ. Ἱ. Σ. (1628).

Περὶ δὲ τοῦ δευτέρου ζητήματος ἀποκρινόμεθά σοι νὰ χειροτονηθῇς εἰς ἀρχιερέα οὐχὶ ὑπὸ δύο ἀρχιερέων, ἀλλ' ὑπὸ τριῶν, ἐπειδὴ ἡ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία, καθὼς φαίνεται εἰς τὰς νομικὰς διατάξεις, καθ'αὐτὸ νόμιμον γνωρίζει τὴν ὑπὸ τριῶν, τὴν δ' ὑπὸ δύο τὴν γνωρίζει κατηναγκασμένην καὶ ἔξω τοῦ καθ' αὐτὸ νομίμου.

Γρ. Π. Γαβριὴλ Μάϊος 1784.

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἐπιστολῆς τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ διαγορευούσης ὅτι παύεται κανονικῶς τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος πρεσβύτερος, ἐὰν θελήσασαν τὴν μετὰ τοῦ νέου ἀναχωρήσασαν πρεσβυτέραν αὐτοῦ, ἐνοχοποιηθεῖσαν δ' οὕτω, ἐπιστραφῆναι πρὸς αὐτὸν παραδέξηται ταύτην εἰς νόμιμον συνοίκησιν· ὅθεν ἐὰν οὗτος ἐπι-

---

τοιοῦτος, ἐπὶ παραβάσει καὶ ἀθετήσει τῶν πάλαι καὶ ἤδη συμφώνως ταῖς ἐννοίαις τῶν ἱερῶν νόμων ἀποφανθέντων καὶ κυρωθέντων. Ὅστις δὲ καὶ ὁποῖος ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα Πατριάρχης ἢ Ἀρχιερεὺς πράξῃ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως καὶ λόγῳ ἢ ἔργῳ συναινέσῃ ἐπὶ προχειρίσει οἱουδήποτε ἀπὸ πρεσβυτέρου εἰς ἀρχιερέα, ἔχοντος τέκνα καὶ τὸν γάμον διελθόντος βίον, ὁ τοιοῦτος ὡς ἀντιπράττων ταῖς ἐννοίαις τῶν ἱερῶν νόμων καὶ προσκόπτων τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ, ἴστω ἔνοχος ὢν καὶ ὑπεύθυνος ταῖς ἐν τῷ προεκδοθέντι καὶ παρ' ἡμῶν ἤδη ἀνανεωθέντι συνοδικῷ τόμῳ περιεχομένοις ἐκκλησιαστικοῖς ἐπιτιμίοις.

1848 κατὰ μῆνα Αὔγουστον ἐπινεμήσεως Δης.

Τόμος πατριάρχου Ἀνθίμου καὶ 11 Ἀρχιερέων.

θυμῇ ἵνα ἐνεργῇ τὰ τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος δέον ἵνα προηγηθῇ ἡ κανονικὴ ἀπ' ἀλλήλων διάζευξις.

Πρ. Ἱ. Σ. 26 Αὐγ., 1867.

Γενομένης σκέψεως εἶγε ἡ Ἱ. Σύνοδς προεδρευομένη ὑπὸ τοῦ Τοποτηρητοῦ δύναται ἵνα ἐκδῷ τὴν κανονικὴν ἄδειαν πρὸς χειροτονίαν διακόνου καὶ ἱερέως ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κωνσταντινουπόλεως, ἐπειδὴ οὐδεὶς ῥητὸς κανὼν ὑπάρχει ἀπαγορεύων τὸ τοιοῦτον, ὑπάρχουσι δὲ πλεῖστα ὅσα παραδείγματα, καθ' ἃ ὁ θρόνος διῳκήθη ὑπὸ Τοποτηρητῶν ἐπὶ ὁλόκληρα ἔτη, καθ' ἃ πάντως ἐνεφανίσθησαν ἀνάγκαι χειροτονίας διακόνων καὶ ἱερέων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν παραδειγμάτων τούτων, ἐνεκρίθη ὅπως χορηγηθῇ ἡ κανονικὴ ἄδεια πρὸς χειροτονίαν τοῦ διαληφθέντος ὡς πρεσβυτέρου.

Πρ. Ἱ. Σ. 12 Ἰουλίου 1871.

Ἐνεκρίθη ἵνα ὁ διαληφθεὶς ἱερεὺς ὡς παρ' ἐνορίαν λαβὼν τὴν ἱερωσύνην καθαιρεθῇ κατὰ τὴν διαγόρευσιν τῶν ἱερῶν κανόνων. Πρ. Ἱ. Σ. 9 Ἰανουαρ. 1871.

Κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας δὲν δύναται νὰ γίνῃ χειροτονία εἰς ἱερέα προσώπου πάσχοντος τὸν ὀφθαλμόν.

Πρ. Ἱ. Σ. 11 Ἰουλίου 1885.

§ 5.[1]

Ἐπειδὴ τοιγαροῦν τὸ τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας πνευματικὸν ἰατρεῖον προσάγειν ὀφείλει θεραπείαν κατάλ-

---

1. Καν. ΚΣ' ἁγ. Ἀποστόλων «τῶν εἰς κλῆρον προσελθόντων ἀγάμων κελεύομεν βουλομένους γαμεῖν ἀναγνώστας καὶ ψάλτας μόνους», Συντ. Β'. 33.—Καν. Ϛ' τῆς ἐν Τρούλλῳ Ϛ' Οἰκουμ. Συνόδου, Συντ. Β', 318.—Κανὼν Ι' τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ, Συντ. Γ, 39.—Καν. Α' τῆς

λπλον τῶν νοσούντων ἑκάστῳ τρόπῳ παντί, δέον εὐκαίρως ἐκρίναμεν καὶ τοῦτον μὴ ἀπώσασθαι κενόν, δεῖ γὰρ μᾶλλον τῷ ὀλισθαίνοντι ἐπιδοθῆναι δεξιὰν ὅπως μὴ τελείως ἀπόληται· τούτου χάριν γράφομεν καὶ ἀποφαινόμεθα ἵνα αὐτὸς ὁ διαληφθεὶς Μόδινας (πρὸ χρόνων σχεδὸν 10 ἱερεὺς χρηματίσας, μετέπειτα δὲ προσκόψας ἐπηρείᾳ τοῦ μισοκάλου ἐχθροῦ σαρκικῷ τινι πάθει καὶ γυναικὶ πορνικῶς συγγενόμενος καὶ τοῦ ἱερατεύειν καλῶς ἀποστάς), τῆς μὲν ἱερωσύνης ἀπέχῃ, τελείως δὲ λαϊκὸς τελῇ κατὰ πάντα καὶ ἔχητε ἄδειαν οἱ αὐτόθι ἱερεῖς εὐλογῆσαι αὐτὸν μεθ' ἧς ἂν βούλοιτο γυναικός, ὡς ἕνα τῶν λαϊκῶν καὶ κοινολαϊτῶν ἀναντιρρήτως, καὶ εὐλογῆτε καὶ ἁγιάζητε αὐτοὺς καὶ ἐκκλησιάζητε ἀνεμποδίστως μηδενὸς ἐναντιουμένου.

Γρ. Π. Μάϊος 1701.

Τῇ 13 Νοεμβρίου 1803 ἐγένετο καθαίρεσις τοῦ παπᾶ Σπύρου εἰς τὴν ἐπαρχίαν Θηβῶν, ὡς κατατολμήσαντος μετὰ θάνατον τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἀπιδεῖν εἰς β΄ γάμον.

(Κῶδιξ Θ΄ σ 103).

Οὐ δύναται τὴν συναίνεσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἐκ τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων ἄδειαν προσλαβεῖν ὁ μετὰ τὴν ἱερωσύνην εἰς γάμον βουλόμενος ἀπιδεῖν εἰρημένος διάκονος Προκόπιος, ἔχει γὰρ ἐναντιουμένην τὴν τοῦ ΚΣ΄

ἐν Νεοκαισαρείᾳ Συντ. Γ΄, 71.—Ἀπόκρισις Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμῶνος Συντ. Δ΄. 477.—Φωτίου Νομ. Θ΄ κεφ. κθ΄ κείμενον καὶ σχόλιον Συντ. Α. 210.—Ἀρχιμ. Ἀποστόλου Ἐκκλ. Δίκαιον σ. 264—267.

Ἐκ τῶν κειμένων τούτων ἀναμφισβητήτως ἐξάγεται ὅτι ἀπαγορεύεται ὁ γάμος τῶν κληρικῶν μετὰ τὴν χειροτονίαν, εἰ καὶ ὑπάρχουσι παραδείγματά τινα περὶ τοῦ ἐναντίου, ἅτινα κατ' οἰκονομίαν συνεχώρησεν ἡ Ἐκκλησία, ἀποκλείσασα τοὺς τοιούτους τῶν ἱερατικῶν αὐτῶν καθηκόντων.

ἀποστολικοῦ κανόνος περίληψιν, τοῖς ἀναγνώσταις μόνον καὶ ψάλταις ἐπιτρέπουσαν τὸ τοιοῦτον, οὐχὶ δὲ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, ὑποδιακόνοις καὶ διακόνοις μετὰ τὴν χειροτονίαν, ἔχει δὲ καὶ τὸν ς΄ τῆς ΣΤ΄ ἁγίας Οἰκουμενικῆς συνόδου, οὕτω κατὰ λέξιν ἀποφαινόμενον, «ἐπειδὴ παρὰ τοῖς ἀποστολικοῖς κανόσιν εἴρηται τῶν εἰς κλῆρον προσαγομένων ἀγάμων μόνους ἀναγνώστας καὶ ψάλτας γαμεῖν, καὶ ἡμεῖς τοῦτο προφυλάττοντες ὁρίζομεν ἀπὸ τοῦ νῦν μηδαμῶς ὑποδιάκονον ἢ διάκονον ἢ πρεσβύτερον μετὰ τὴν ἐπ' αὐτῷ χειροθεσίαν ἔχειν ἄδειαν γαμικὸν ἑαυτῷ συνιστᾶν συνοικέσιον» Ἀλλὰ καὶ ἡ τρίτη Νεαρὰ τοῦ ἐν βασιλεῦσιν ἀοιδίμου σοφωτάτου Λέοντος ἐκκηρύττουσα τὰ τῶν τοιούτων συνοικέσια ὁρίζεται, «κελεύομεν κατὰ τὸ ἀρχαῖον τῆς Ἐκκλησίας διάταγμα τὰς χειροτονίας προβαίνειν, οὐ γὰρ ἄξιόν ἐστιν τοὺς ἀνυψωθέντας τῆς σωματικῆς ταπεινώσεως ἀπὸ τῆς πνευματικῆς ἀναβάσεως τούτους πάλιν εἰς τὴν σαρκικὴν ταπείνωσιν καταπίπτειν· τοὐναντίον δὲ μᾶλλον χρὴ εἰς ἀνάβασιν ὑψηλὴν τὴν θείαν λειτουργίαν ἐκ τῆς σωματικῆς ταπεινώσεως ἀναβαίνειν, διὸ οὐδεὶς τῶν τοῦ βήματος μετὰ τὴν χειροτονίαν τολμηρῶς συζευχθείη κατὰ νόμον γάμου γυναικί, ἐξῆν γὰρ αὐτῷ πρὸ τῆς χειροτονίας ποιῆσαι τὸ μετὰ χειροτονίαν οὕτω κακῶς τολμηθέν.

Γρ. Π. Σβριος 1819.

Οἱ ἱεροὶ κανόνες καταδικάζουσιν αὐστηρῶς τοὺς θελήσαντας ὅπως ποτε λειποτακτῆσαι μετὰ τὴν χειροτονίαν καὶ γάμῳ συναφθῆναι· καθότι τὸν ἅπαξ τῷ Θεῷ ἀφιερωθέντα καὶ τῆς ἱερᾶς ὑπηρεσίας ἀξιωθέντα οὐκ ἔξεστι πάντως μεταστραφέντα ἀποδέξασθαί τινα, κατὰ τὸν ς΄ τῆς ΣΤ΄ οἰκουμενικῆς συνόδου ὁρίζοντα, «ἀπὸ τοῦ νῦν μηδαμῶς ὑποδιάκονον ἢ διάκονον ἢ πρεσβύτερον μετὰ τὴν ἐπ' αὐτῷ χειρο-

τονίαν ἔχειν ἄδειαν γαμικὸν ἑαυτῷ συνιστᾶν συνοικέσιον.
Γρ. Π. 14 8βρίου 1838.

Ὅθεν γράφοντες συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς κτλ. ἀποφαινόμεθα ἐκκλησιαστικῶς ἵνα ἡ μὲν διαληφθεῖσα ὑπάρχῃ διεζευγμένη καὶ κεχωρισμένη ἀπὸ τοῦ παρανόμου τούτου ἀνδρὸς αὐτῆς, ξένη τε καὶ ἀπηλλοτριωμένη τοῦ λοιποῦ καὶ ἔχῃ τὴν ἄδειαν ἀπιδεῖν εἰς ἄλλους γάμους νομίμους καὶ στεφανωθῆναι μεθ' ἑτέρου νομίμου ἀνδρός, αὐτὸς δὲ ὁ κακοθεοδόσιος (ὁ λαβὼν τὸν ἱεροδιακονικὸν βαθμόν, ἀλλ' ὕστερον ἀποποιησάμενος τὸ ἱεροδιακονικὸν σχῆμα καὶ ἐκκλησιαστικῇ ἀδείᾳ, ἀπάτῃ ληφθείσῃ, γυναῖκα ἑαυτῷ ἀγαγὼν καὶ βραδύτερον τὸ ἱερατικὸν σχῆμα πάλιν ἀναλαβών), ὡς τοιοῦτος τὴν μοχθηρίαν καὶ ἀσέβειαν καὶ ἀθεοφοβίαν, φωραθεὶς καὶ παραβάτης τῶν θείων νόμων καὶ ἐμπαίκτης τῶν ἱερῶν μυστηρίων ἐξελεγχθείς, καὶ ἀνοσιουργὸς κακοεργάτης, ἐγκληματίας καὶ ἀνάξιος τοῦ ἱερατεύειν τῷ Ὑψίστῳ Θεῷ ἀναφανείς, καθηρημένος ὑπάρχῃ καὶ ἔκπτωτος τοῦ ἱεροῦ καταλόγου καὶ ἀπόβλητος τῶν ἱερῶν περιβόλων καὶ γεγυμνωμένος τῆς θείας χάριτος, Θεοδόσης μόνον λεγόμενος καὶ ὡς εἷς βάναυσος καὶ ἰδιώτης γνωριζόμενος καὶ ἐστερημένος παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ καὶ ἐνοριακοῦ εἰσοδήματος, καὶ μηδεὶς τολμήσῃ συμφορέσαι αὐτῷ καὶ συλλειτουργῆσαι ἢ τὴν ἀνίερον αὐτοῦ χεῖρα ἀσπάσασθαι ἢ ὡς ἱερέα δέξασθαι καὶ τιμῆσαι ἢ εἰσόδημα πολὺ ἢ ὀλίγον αὐτῷ παρασχεῖν ἢ ὅλως βοηθῆσαι αὐτῷ ἐν βάρει ἀργίας ἀσυγγνώστου καὶ ἀφορισμοῦ ἀλύτου. Γρ. Π. Σ. Ἰανουαρ. 1840.

. . . . . Τὸ δὲ συνοικέσιον αὐτῶν (γενόμενον μετὰ τὴν χειροτονίαν τοῦ συζύγου εἰς διάκονον), ὡς εὐλογηθὲν καὶ τηνικαῦτα παρὰ τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ ἀδιάβλητον καὶ ἀκατάγνωστον ἀνακηρυχθέν, διατελῇ καὶ

ἤδη καὶ διὰ παντὸς γνωριζόμενον παρ' ἡμῶν τε καὶ παρὰ πάντων ἀκαταιτίατον καὶ νόμιμον, καθάπερ καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν γενηθέντα τέκνα νόμιμα καὶ ὡς τοιαῦτα παντὸς μώμου ἀνώτερα παρὰ τοῖς θείοις καὶ ἱεροῖς νόμοις, ὥσι καὶ γνωρίζονται γνήσιοι κληρονόμοι τῆς τοῦ μακαρίτου πατρὸς αὐτῶν Προκοπίου καὶ τῆς τοῦ πάππου αὐτῶν Δημητρίου περιουσίας. Γρ. Π. Σ. 31 8βρίου 1847.

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἐπιστολῆς τῷ αἰτοῦντι ὁδηγίας Ἐπισκόπῳ περί τινος, ὅστις ἱεροδιάκονος ὢν καὶ πρό τινος καιροῦ ἀποβαλὼν τὸ ἱερατικὸν σχῆμα, ἐξαιτεῖται διὰ τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἄδειαν ὅπως ἔλθῃ εἰς γάμου κοινωνίαν, διαδηλούσης ὅτι κατὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας τὸ τοιοῦτον οὐκ ἐπιτρέπεται.
Πρ. Ἱ. Σ. 15 Φεβρ. 1868.

Κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας οὐκ ἐπιτρέπεται ἵνα ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἱερεύς, χηρεύσας πρό τινος καιροῦ καὶ παραιτηθεὶς ἀπὸ διετίας πάσης ἱεροπραξίας, ἔλθῃ εἰς δευτέρου γάμου κοινωνίαν. Πρ. Ἱ. Σ. 21 Αὐγ. 1869.

Τὸ νὰ συνάπτωσι γάμους μοναχοὶ καὶ ἱερωμένοι μετὰ τὴν χειροτονίαν αὐτῶν δὲν εἶναι σύμφωνον μὲ τοὺς συνοδικοὺς κανόνας καὶ τὰς διατάξεις τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας· ἀλλ' ἐν τοῖς κώδηξι τοῦ Πατριαρχείου, εἰ καὶ σπανιώτατα, ὑπάρχουσιν ὅμως πράξεις συγχωρήσεως ἱερωμένων μετὰ τὴν χειροτονίαν αὐτῶν ἐκπεσόντων καὶ νυμφευσαμένων, ἃς ἡ Ἐκκλησία ὑπείκουσα εἰς τὴν ἀνάγκην καὶ χαλεπότητα τῶν τότε καιρῶν, ἢ εἰς ἄλλους οἰκονομίας λόγους ἐνέδιδεν ἵνα ἐκδώσῃ, ἐπὶ τῷ ἀπαραβάτῳ ὅμως ὅρῳ τοῦ νὰ μὴ δύνωνται οἱ τοιοῦτοι νὰ ἐκτελῶσιν ὡς πρότερον τὰ ἱερατικὰ αὐτῶν καθήκοντα, ἀλλ' ἐτάσσοντο μεταξὺ τῶν λαϊκῶν· ἡ πρᾶξις δ' αὕτη τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἐκ πνευματι-

κῆς ἐξουσίας πηγάζουσά ἐστιν ὁμολογουμένως ἐκκλησιαστικὴ καὶ πνευματική. Πρ. Ἱ. Σ. 4 Φεβρ. 1870.

Ὁ μὲν Ι΄ κανὼν τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ λέγει, «διάκονοι ὅσοι καθίστανται παρ' αὐτὴν τὴν κατάστασιν εἰ ἐμαρτύραντο καὶ ἔφασαν χρῆναι γαμῆσαι μὴ δυνάμενοι οὕτω μένειν, οὗτοι μετὰ ταῦτα γαμήσαντες ἔστωσαν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ διὰ τὸ ἐπιτραπῆναι αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου. Τοῦτο δ' εἴ τινες σιωπήσαντες καὶ καταδεξάμενοι ἐν τῇ χειροτονίᾳ μένειν οὕτω, μετὰ ταῦτα ἦλθον εἰς γάμον, πεπαῦσθαι αὐτοὺς τῆς διακονίας, ὁ δὲ Α΄ τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ καθαιρεῖ αὐτοὺς τοῦ βαθμοῦ, ὁ Ϛ΄ τῆς ΣΤ΄ οἰκουμενικῆς συνόδου κωλύει τὸ ἔρχεσθαι εἰς γάμον τοὺς ἱερωμένους, ὁ τοῦ Μ. Βασιλείου ὁρίζει παντὶ τρόπῳ διασπᾶν τὴν μετὰ γυναικῶν συνάφειαν τῶν ἱερωμένων καὶ τὸ μετ' αὐτῶν συνοικέσιον, ἐὰν τυχὸν ἐγένετο, διαλύειν, οἱ δὲ νόμοι καὶ περαιτέρω προβαίνοντες διαγορεύουσιν ὅτι οἱ ἐκ τοιούτων ἀθεμίτων γάμων τεχθέντες παῖδες οὔτε φυσικοὶ οὔτε νόθοι εἰσὶ καὶ οὔτε κληρονομίαν λαμβάνουσι παρὰ τῶν γονέων αὐτῶν, κεφ. κθ΄ Φωτίου Νομ., ἀλλὰ τὸ εἰς αὐτὸ σχόλιον λέγει ἐν τέλει ὅτι τὸ τοιοῦτον ἐπὶ τῆς κανονικῆς ἀκριβείας στηριζόμενον ἔθος ἀπὸ πολλοῦ ἐξέλιπεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Πρ. Ἱ. Σ. 19 Ὀκτωβρίου 1874.

Ἐν γένει μὲν ἡ Ἐκκλησία κωλύει τοὺς γάμους τῶν εἰς τὸ ἀξίωμα τῆς ἱερωσύνης ἤδη προηγμένων, ἀκολουθοῦσα τῇ κανονικῇ ἀκριβείᾳ· οὐχ' ἧττον ὅμως ὑπάρχουσι παραδείγματα ἱερέων εἴτε καθαιρεθέντων δι' ἔγκλημα κανονικὸν εἴτε καταλιπόντων τὸ ἀξίωμα τῆς ἱερωσύνης καὶ ἐλθόντων εἰς γάμου κοινωνίαν κατ' ἐκκλησιαστικὴν συγκατάβασιν. Καὶ τῷ περὶ οὗ δ' ὁ λόγος πατρὶ τοῦ Γεωργίου ὑποτίθεται ὅτι ἕνεκα περιστάσεων σοβαρῶν καὶ χαλεπῶν ἐπετράπη ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Κρήτης ὁ μετὰ τὴν ἱερωσύνην

γάμος, καθ' ἃ βεβαιοῖ τὸ γράμμα ὅτι ἐνόρκως ἐμαρτύρησαν δύο ἀξιόπιστα πρόσωπα· τούτου δ' οὕτως ἔχοντος καὶ ὁ γάμος θεωρεῖται νόμιμος καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ τέκνα ἐπίσης νόμιμα καὶ δικαιωματικῶς ὑπεισερχόμενα εἰς τὴν πατρικὴν κληρονομίαν. Πρ. Ἱ. Σ. 29 Ὀκτωβρίου 1884.

§ 6.

Ἐξεδόθη τόμος πατριαρχικὸς καὶ συνοδικὸς ὅπως μή τις τῶν ἀρχιερέων μήτε τῶν ἱερέων καὶ ἱεροδιακόνων ἢ μοναχῶν ἐπιχειρήσῃ τοῦ λοιποῦ γίγνεσθαι κουμπάρος καὶ στεφάνοις στέφειν τοὺς γάμῳ συζευγνυμένους, μήτε βρέφη ἀναδέχεσθαι ἐκ τῆς ἱερᾶς κολυμβήθρας τοῦ θείου βαπτίσματος σύντεκνος γενόμενος, ὡς ταῦτα οὐ μόνον οὐ συνάδοντα τοῖς ἱεροῖς νόμοις ἀλλὰ καὶ σκανδάλων καὶ δυσφημιῶν καὶ ἄλλων ἀρρήτων ἀτοπημάτων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πρόξενα.[1]

Γρ. Π. Σ. Ἰούλιος 1796.

Οἱ ἀρχιερατικοὶ ἐπίτροποι συμφώνως προεκδοθείσαις ἐγκυκλίοις τῆς Ἐκκλησίας δέον νὰ ὦσι κληρικοί.

Γρ. Π. Σ. 22 Μαΐου 1840.

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἐπιστολῆς ἀποδοκιμαζούσης καὶ ἀναιρούσης τὴν ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Βελλᾶς γενομένην χειροθεσίαν εἰς ἀρχιμανδρίτην τοῦ ρηθέντος ἱερέως, ζώσης τῆς πρεσβυτέρας αὐτοῦ καὶ διαγορευούσης ὅτι ὁ διαληφθεὶς ὑπάρχει ἁπλοῦς ἱερεύς. Πρ. Ἱ. Σ. 24 Μαΐου 1871.

---

1. Περὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος ὅρα ἐν Συντ. Ε΄, 370 καὶ 400 γνώμας Πέτρου καὶ Νικηφόρου χαρτοφυλάκων τῆς Μ. Ἐκκλησίας γνωματευσάντων ὅτι παρὰ κανόνα ἐστὶ καὶ κωλύεται μοναχὸς δέχεσθαι παιδία ἀπὸ βαπτίσματος καὶ ποιεῖν ἀδελφοποιησίας ἢ κρατεῖν στέφανα. Ὅρα καὶ § 4 σ. 439.

Σκέψεως γενομένης ἐνεκρίθη ὅπως γένηται τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ ἀπάντησις ὅτι δύναται νὰ διορίσῃ κοσμικοὺς ἐπιτρόπους, ὅπου δὲν ὑπάρχωσιν ἱερωμένοι ἱκανοὶ καὶ κατάλληλοι, ἐὰν ὅμως α′ μὴ εὕρῃ ἀντίστασιν διὰ τοῦτο ἐκ μέρους τῶν ἐπιτοπίων πολιτικῶν ἀρχῶν καὶ β′ ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως τοῖς τοιούτοις ἐπιτρόποις μὴ χορηγήσῃ ἡ Πανιερότης του τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐπιβάλλωσιν εἰς τοὺς ἱερεῖς ἀργίαν καὶ τὰ παρόμοια. Πρ. Ἱ. Σ. 9 Ἀπρ., 1877.

Ὁ ἔξαρχος Μετζόβου ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συντάττῃ καὶ ἐπικυροῖ διαθήκας καὶ ἐκδίδει ἄλλα ἐπίσημα ἔγγραφα περὶ ἀγοραπωλησίας, ἐπιτροπείας κτλ. καθὼς οἱ ἀρχιερεῖς, ταῦτα δὲ ἔχουσιν κῦρος, οἷον καὶ τὰ παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐκδιδόμενα. Πρ. Ἱ. Σ. 4 Μαρτίου 1878.

Κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν τὸ ἀξίωμα τοῦ Οἰκονόμου εἶναι ἀνώτερον τοῦ πρωτοπρεσβυτέρου, ἑπομένως ἐκεῖνος προηγεῖται τούτου ἐν πάσῃ ἱεροτελεστίᾳ καὶ ἄλλῃ οἱαδήτινι περιστάσει, οὐ μετατρέπουσι δὲ τὴν ἐκ τῶν πρωτείων τοῦ ἀξιώματος τάξιν τὰ πρεσβεῖα τῆς χειροτονίας, λαμβανόμενα ὑπ' ὄψει μόνον ἐπὶ ἰσότητος ἀξιωμάτων καὶ τούτων ἀπονεμηθέντων ὑπὸ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἢ ἰσοδυνάμου ἀρχῆς. Γρ. Π. 2 Σεπτεμβρίου 1880.

Ὁ διορισμὸς λαϊκοῦ ἀρχ. ἐπιτρόπου τοῦ ἀρχιερέως ἐστὶν ἐναντίον τῶν Κανονισμῶν. Πρ. Ἱ.Σ. 24 Ὀκτωβρίου 1885.

Κατ' ἀρχὴν οἱ ἀρχιερατικοὶ ἐπίτροποι καὶ πρόεδροι τῶν Μητροπολιτικῶν Δικαστηρίων δέον νὰ ὦσι κληρικοί.

Μ. Σ. 78 (1886).

ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1. Ἐν γένει.
§ 2. Περὶ Ναῶν.
§ 3. „ Ἐκπαιδευτικῶν Καθιδρυμάτων.
§ 4. „ Μονῶν.
§ 5. „ Μετοχίων.

§ 1.[1]

Προκειμένου περὶ νομικῶν προσώπων ὡς ἡ Μονή, οἱ διάδοχοι ἐπίτροποι ἔν τινι δίκῃ ὑπόχρεοί εἰσιν ἵνα ἐξακολουθήσωσιν αὐτὴν ἐκ τοῦ σημείου ἐν ᾧ εὗρον αὐτήν.

Μ. Σ. 77 (1886).

Τὸ Συμβούλιον, κατιδὸν ὅτι ἡ ἔφεσις ἀπευθύνεται ἀορίστως ἐναντίον τῶν κατοίκων τῆς Κοινότητος τῆς Νήσου Ἰωαννίνων, ἥτις εἶναι ἠθικὸν πρόσωπον, ἐνῷ ἔδει ἵνα ἀπευθυνθῇ ὡρισμένως κατὰ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν διοίκησιν τῆς κοινότητος ἀντιπροσώπων, καὶ ὅτι δὲν φαίνεται ἐν τῷ ἐπιδοτηρίῳ εἰς τίνας ὀνομαστὶ ἐπεδόθη τὸ ἀντίγρα-

1. Παρ' ἡμῖν πρὸς σύστασιν νομικοῦ προσώπου τὰ κοινὰ ἀφορῶντος, οἷον φιλανθρωπικοῦ ἢ ἐκπαιδευτικοῦ καθιδρύματος, ναοῦ, μονῆς κλπ. ἀπαιτεῖται ἡ ἄδεια τῆς τε πολιτικῆς καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ὅρα § 3, σημ. 1. Τὰ νομικὰ πρόσωπα, ἔχουσι πάντα τὰ δικαιώματα τῶν φυσικῶν προσώπων, ἐκτὸς τῶν ἀναγομένων εἰς τὰς οἰκογενειακὰς σχέσεις, δυνάμενα καὶ ἐπὶ δικαστηρίου νὰ παραστῶσιν ἄνευ ἀδείας τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἢ πολιτικῆς ἀρχῆς. Ἡ περιουσία αὐτῶν ἀνήκει οὐχὶ εἰς τὰ μέλη ἀλλ' εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν ὁμάδα, μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς ὁποίας περιέρχεται, ἂν μὴ ἄλ-

φον τῆς ἐφέσεως μετ' ἀντιγράφων τῶν προτάσεων καὶ τοῦ ἐγγυητικοῦ, ἀπεφήνατο ὅπως συμπληρωθῇ τὸ ἐφετήριον ἔγγραφον. Πρ. Μ. Σ. 23 Νβρίου 1888.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὡς ἔχον τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν ἐπί τε τῶν ἱερῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν διαφόρων ἐκπαιδευτικῶν Καταστημάτων καὶ ὀφεῖλον ἵνα προνοῇ ὑπὲρ τῆς καλῆς αὐτῶν συντηρήσεως καὶ προαγωγῆς καὶ ὑπὲρ τῆς ἐπωφελοῦς διαχειρίσεως τῶν προσόδων αὐτῶν, δύναται ἵνα καὶ αὐτεπαγγέλτως ἐπιβάλλῃ τὰς δεούσας τροποποιήσεις περὶ τοῦ τρόπου τῆς τούτων διοικήσεως ἀναλόγως πρὸς τὰ πράγματα καὶ τὰς περιστάσεις (Δ. Σωμάτων). Μ. Σ. 9 (1876).

Ἡ ἐλάττωσις τῶν μελῶν Σωματείου τινὸς δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς αἰτία διαλύσεως αὐτοῦ. Μ. Σ. 3 (1875).

Ἐὰν ἤθελον ν' ἀποσπασθῶσι τῆς Ἀδελφότητος τὰ διαληφθέντα μέλη αὐτῆς καὶ συστήσωσιν ἕτερον Σωματεῖον, οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ ἀπαγορεύσῃ αὐτοῖς τοῦτο, ἀλλὰ δὲν ἐπετρέπετο αὐτοῖς ἵνα ἀντιποιηθῶσι τῆς ἐπωνυμίας Σωματείου ὑφισταμένου. Μ. Σ. 3 (1875).

Τὸ Πατριαρχεῖον δὲν δύναται ν' ἀναγνωρίσῃ ἐπισήμως τὴν ὕπαρξιν ἀδελφοτήτων. Πρ.Μ. Σ. 18 Δβρίου 1891.

λως ὥρισται, εἰς τὴν Κοινότητα ἐξ ἧς ἡ ὁμὰς ἢ εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὸ ὁποῖον ἀποφασίζει περὶ τῆς διαθέσεως αὐτῆς. Τὰ νομικὰ πρόσωπα βούλησιν ἔχουσι τὴν διὰ τῶν νομίμων αὐτῶν ἀντιπροσώπων ἐκδηλουμένην, εὐθυνόμενα καὶ διὰ τὰ ἀδικήματα αὐτῶν, ἀλλὰ μόνον ἐφ' ὅσον ἐξ αὐτῶν ὠφελήθησαν· προκειμένου δὲ περὶ κοινότητος ἀνοργανίστου, ὅ,τι τὰ δύο τρίτα τῶν μελῶν αὐτῆς ἀποφασίσωσιν, ὑποχρεοῖ πᾶσαν τὴν κοινότητα, Ν. 3 Π. (50. 9), ἥτις ἐπὶ δικαστηρίου ἐκπροσωπεῖται ἐπίσης ὑπὸ τῶν δύο τρίτων τῶν μελῶν αὐτῆς. Ν. 2 Κ. (10. 31), Ν. 3. Π. (3. 4).

§ 2.[1]

Ἐπικυροῦμεν τὸ διαλαμβανόμενον λεγάτον καὶ τὴν δωρεὰν ἐν τῇ διαθήκῃ τῶν δύο εἰρημένων αὐταδέλφων (γυναικῶν ἄνευ κατιόντων) πρὸς τὸν ἀνεψιὸν αὐτῶν Μάρκον,ὅπως ἔχῃ τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν ἐν παντὶ καιρῷ καὶ κριτηρίῳ δικαιοσύνης, ἀπαράτρεπτον καὶ ἀμεταποίητον καὶ ἡ δι' αὐτῆς ἐπὶ ταῖς εἰρημέναις αἰτίαις λεγατευθεῖσα ἱερὰ Ἐκκλησία ὑπάρχῃ καὶ λέγηται καὶ παρὰ πάντων γινώσκηται, μετὰ τῶν κτημάτων αὐτῆς καὶ ἀφιερωμάτων κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων, κτῆμα ἴδιον αὐτοῦ τοῦ Μάρκου ἀναφαίρετον καὶ ἀναπόσπαστον, διαβαῖνον καὶ πρὸς τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ καὶ ἀπογόνους, μὴ δυναμένους μέντοι μήτε αὐτοῦ μήτε αὐτῶν πωλῆσαι αὐτὴν ἤ τι τῶν κτημάτων αὐτῆς καὶ ἀφιερωμάτων, ἢ ἐνέχυρον θῆναι ἢ πρὸς ἄλλα χαρίσασθαι πρόσωπα κατὰ τὴν τῆς διαθήκης περίληψιν, ἀλλ' ὀφειλόντων ἀπαραιτήτως ποιεῖν τὰ ἀναγκαῖα ἐν αὐτῇ δαπανήματα πρὸς εὐπρέπειαν αὐτῆς καὶ καλλωπισμόν, ἐκλέγειν τε ἄξιον καὶ ἀνεπίληπτον ἱερέα καὶ ἀποκαθιστᾶν ἐν αὐτῇ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν τεταγμένων θείων μυσταγωγιῶν ἐπὶ μνημοσύνῳ τῶν κτητόρων, καρποῦσθαι καὶ νέμεσθαι ἐλευθέρως τὰς ἀπὸ

---

1. Περὶ τῆς περιουσίας, ἀνεγέρσεως καὶ διοικήσεως τῶν ἱερῶν Ναῶν πραγματεύονται αἱ ἀκόλουθοι πατριαρχικαὶ πράξεις:

Α'. .... Καὶ δὴ γράφοντες συνοδικῶς, πρῶτον μὲν ὁριζόμεθα συμφώνως τοῖς θείοις νόμοις καὶ τοῖς ἱεροῖς ἀποστολικοῖς κανόσι καὶ θεσπίζομεν ὅπως τοῦ λοιποῦ μηδεὶς τῶν ἀρχιερέων, μητροπολιτῶν, ἀρχιεπισκόπων τε καὶ ἐπισκόπων ἔχῃ ἄδειαν ἀπεμπωλεῖν κτήματα καὶ ἀφιερώματα κινητά τε καὶ ἀκίνητα τῆς μητροπόλεως ἢ ἀρχιεπισκοπῆς καὶ ἐπισκοπῆς, ἐν ᾗ ἐκληρώθη, πρός τινα ἐφ' οἱαδήτινι αἰτίᾳ ἢ προφάσει ἀνάγκης αὐτοῦ, ὡσαύτως καὶ μηδεὶς τῶν χριστιανῶν τολμήσειέ ποτε ἐξαγοράσαι τὰ τοιαῦτα ἀναθήματα καὶ ἀφιερώματα παρὰ τοῦ ἀρχιε-

τῶν ὑποστατικῶν καὶ κτημάτων αὐτῆς προσόδους καὶ διατηρεῖν ἀπαραβάτους τὰς συμφωνίας, μηδενὸς ἄλλου ἄδειαν

ρέως ἢ τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ, ὅτι οὐχ ὅσιον ἀφαιρεῖσθαι ἀπὸ τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν τὰ τοιαῦτα, ὅσα καὶ ἂν ὦσι, οὐδὲ ὅλως μετακινεῖσθαι ἐκτὸς μόνον εἴ γε τύχοι κατεπείγουσα ἀνάγκη καὶ βία ἀπαραίτητος, καταναγκάζουσα ἀπεμπωληθῆναί τι τῶν ἀφιερωθέντων παρὰ τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν καὶ τοῦτο οὐ κατ' ἀπόλυτον ἐλευθερίαν ἀλλὰ διὰ κοινῆς βουλῆς καὶ σκέψεως, τοῦ τε ἀρχιερατικῶς προϊσταμένου ἑκάσης ἐπαρχίας καὶ τῶν ἐντιμοτάτων αὐτοῦ κληρικῶν, ὥστε διὰ κοινῆς ἐνυπογράφου αὐτῶν ἀναφορᾶς πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίαν, δηλοποιούντων ἐν φόβῳ Θεοῦ τὴν αἰτίαν καὶ ἀνάγκην δι' ἣν ἐπείγονται ἀπεμπωλῆσαι τι τῶν ἀφιερωμάτων, καὶ τότε δι' ἀδείας καὶ συγκαταβάσεως ἐκκλησιαστικῆς δύνασθαι τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ λαϊκοὺς ποιεῖν τὴν πώλησιν τοῦ τοιούτου ἀφιερώματος, ἐκτὸς μέντοι τῆς τοιαύτης ἐκκλησιαστικῆς ἀδείας μηδένα ἔχειν ποιεῖν τὴν τοιαύτην πρόχειρον πώλησιν ἢ τὴν ἐξαγοράν ὡς ἀπηγορευμένην καὶ διόλου κεκωλυμένην παρὰ τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὰς διακελεύσεις τῶν ἐπικειμένων αὐτῇ θείων νόμων καὶ ἱερῶν ἀποστολικῶν κανόνων, καὶ ὅστις ποτὲ κακοβούλως βουληθῇ ἀπεμπωλῆσαι λάθρᾳ τι τῶν ἀφιερωθέντων, τὴν τοιαύτην πώλησιν ἀκυροῦμεν καὶ διακελευόμεθα ἐπιστραφῆναι εἰς τὰ ὀπίσω τὸ ἀφιερωθὲν ἢ κακῶς πωληθέν, ζημιοῦσθαι δὲ ποσότητα τῶν ἄσπρων τὸν ἀγοράσαντα ὡς ἀνοήτως διαπράξαντα, ἵνα μὴ καὶ ἕτερός τις τολμήσειε ποτὲ ἐξαγοράσαι τοιοῦτόν τι ἀφιέρωμα παρὰ τὴν ἄδειαν τῆς ἐκκλησίας, φωραθέντα δὲ τὸν ἐκτρεπόμενον περὶ τὴν ἄθεσμον πώλησιν τῶν τοιούτων ἀφιερωμάτων καθυποβάλλεσθαι ἐκεῖνον τῆς ἐκ τῶν ἱερῶν νόμων ποινῆς..... Τόμος Πατριαρχ. καὶ Συνοδικὸς ἄνευ ἡμερομηνίας, πιθανῶς ὅμως τοῦ ἔτους 1798.

Β'. . . . . Γνωστὸν ὑπάρχει ὅτι ἀνέκαθεν ἐπικρατεῖ τάξις ἵνα πᾶσα αἴτησις τῶν Χριστιανῶν περὶ ἀνεγέρσεως Ἐκκλησίας ἀπευθύνηται διὰ τοῦ κατὰ τόπον Ἀρχιερέως πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἥτις ἑπομένως προκαλεῖ διὰ τακριρίου αὐτῆς παρὰ τῆς Ὑψ. Πύλης τὴν ἔκδοσιν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ φιρμανίου· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐσχάτως τῶν ἀδελφῶν τινες οὐκ οἴδαμεν διὰ τίνας λόγους προέβησαν εἰς ἐνέργειαν περὶ φιρμανίου παρὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν τάξιν, διὰ τοῦτο ἔγνωμεν συνοδικῶς ἐπιστῆσαι τὴν προσοχὴν καὶ τῆς αὐτῆς ἀρχιερωσύνης εἰς τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τῆς τάξεως ταύτης. Καὶ δὴ γράφοντες διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἡμῶν ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς προτρεπόμεθα αὐτὴν ὅπως, συμμορφουμένη τῇ μέχρι τοῦδε τάξει, τὰς περὶ ἐκδόσεως φιρμανίων αἰτήσεις τῶν χρι-

ἔχοντος ἐπιμιχθῆναι τῇ διοικήσει καὶ οἰκονομίᾳ αὐτοῦ τοῦ Μάρκου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ ἢ δυναμένου μετασχεῖν

στιανῶν αὐτῆς ὑποβάλλῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς μόνῃ ἁρμοδίᾳ οὔσῃ ἐνεργεῖν παρὰ τῇ Ὑψ. Πύλῃ τὰ δέοντα πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοπουμένου ἀποτελέσματος, γινώσκουσα ὅτι πᾶσα ἄλλη ἐνέργεια ἀντικειμένη εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν τάξιν καὶ προσβάλλουσα τὰ δικαιώματα τῆς Ἐκκλησίας ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς.

Ἐγκ. Π. Σ. 16 Αὐγούστου 1882

Γ'. . . . . Ἡ δὲ Ἐκκλησία προνοοῦσα περὶ τοῦ συμφέροντος τῶν ἱερῶν τούτων καθιδρυμάτων οὐ δύναται ἀδιαφόρως παροραν τὴν ἐνιαχοῦ συμβαίνουσαν ἔκνομον διαχείρισιν, ἐνέκρινεν ἀποφάσει τοῦ καθ' ἡμᾶς Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ὅπως ληφθῶσιν ἐφεξῆς αὐστηρότερα μέτρα κατὰ τῶν ἐφοροεπιτρόπων ἐκείνων ὅσοι ἀποδεικνύονται ἐπιβλαβῶς καὶ ἐπιζημίως παραβαίνοντες τὰς διατάξεις τοῦ εἰρημένου Κανονισμοῦ τῶν ἱερῶν Ἐκκλησιῶν, (τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως) κατόπιν ἐπισταμένης ἐξελέγξεως ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου καὶ ἀκριβοῦς ἐκτιμήσεως ἑκάστης παραβάσεως Οὕτω τοῦ λοιποῦ ὅσοι παραβαίνουσι τὴν σχετικὴν τοῦ κανονισμοῦ τούτου διάταξιν, καθ' ἣν ἀπαγορεύεται ἡ ἄνευ προηγουμένης ἐνοριακῆς ἀποφάσεως καὶ ἄνευ ἐγκρίσεως τῶν Πατριαρχείων ἀγορά, ἢ ἐκποίησις ἢ οἰκοδόμησις ἢ ἐπισκευὴ κτήματος, ἀπαιτοῦσα πλέον τῶν 500 γροσίων, ἢ συνομολόγησις δανείου, ἐὰν ἡ πρᾶξις αὐτῶν ἐξελεγχθῇ ἐπιζήμιος, οὐ μόνον ὑποχρεωθήσονται εἰς ἀπότισιν τῆς ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου ἐκτιμηθησομένης ζημίας ἀλλὰ καὶ ὑποβληθήσονται εἰς ἀνάλογον πρὸς τὴν τοῦ νόμου παράβασιν τιμωρίαν· ὅσοι δὲ ἐξελεγχθῶσιν ὀφειλέται εἰς τὰ ταμεῖα, ἅπερ διεχειρίσθησαν καὶ μὴ σπεύσωσιν ἵνα διακανονίσωσι τὴν ἀπέναντι τούτων θέσιν αὐτῶν, οὐ μόνον καταδιωχθήσονται ἁρμοδίως ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν ἐνοριακῶν πραγμάτων ἀποκλεισθήσονται διὰ παντός, τὰ δὲ ὀνόματα αὐτῶν γνωσθήσονται τῷ κοινῷ διὰ τοῦ τύπου. Ταῦτα ἐκ καθήκοντος ἐκκλησιαστικῆς προνοίας ἀνακοινούμενοι πᾶσι τοῖς εὐλογημένοις ἐνορίταις καὶ ἰδίᾳ τοῖς ἐντίμοις ἐφόροις καὶ ἐπιτρόποις τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν καὶ τὰς πατρικὰς ἡμῶν εὐχὰς καὶ εὐλογίας ἀπονέμοντες, προτρεπόμεθα πάντας εἰς ἀκριβῆ τῶν εἰρημένων ἐφαρμογήν, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ εὐσυνείδητος τοῦ καθήκοντος ἐκτέλεσις καὶ ἡ παρ' ἑκάστου χριστιανοῦ ὀφειλομένη εὐπείθεια εἰς τὸν νόμον καὶ εἰς τὰς παραινέσεις τῆς Ἐκκλησίας.....
Ἀπόδειξις Πατριαρχικὴ Ἰουνίου 1890, ἐπαναληπτικὴ τῶν κατὰ Ὀκτώβριον 1871, Σεπτέμβριον 1887, Φεβρουάριον 1888 καὶ Ἀπρίλιον 1889 ἐκδοθεισῶν.

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ἐκ τῶν προσόδων τῆς Ἐκκλησίας ἢ ἐπιτεθῆναι τοῖς δικαιώμασιν αὐτοῖς τὸ παράπαν. Γρ. Π. Σ. Σβρίου 1813.

Εἶναι ἀπηγορευμένον παρὰ τῶν ἱερῶν νόμων τὸ ν' ἀποξενωθῶσι τὰ ἅπαξ τῷ θεῷ ἀφιερωθέντα, ἡ δ' ἀποξένωσις τούτων, γενομένη δίχα τῆς εἰδοποιήσεως καὶ συγκαταθέσεως τῆς Μ. Ἐκκλησίας, μένει, ὡς ἀπαράδεκτος αὐτῇ, ἄκυρος καὶ ἀνίσχυρος. Γρ· Π. Σ. 21 8βρίου 1841.

Ἡ Ἱερὰ Ἐκκλησία, ὡς καὶ πᾶν κοινὸν κατάστημα, ὡς πρόσωπον ἠθικὸν μὴ δυνάμενον ἵνα ὑπογράφῃ ἀπ' εὐθείας αὐτη ὁμόλογα καὶ λοιπὰ χρεωστικὰ ἔγγραφα, ἅτινα συνομολογοῦνται μεταξὺ αὐτῆς καὶ διαφόρων προσώπων, ἀλλ' ἐνεργοῦσα τοῦτο διὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἐπιτρόπων καὶ ἐφόρων, τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν διαχείρισιν καὶ διεύθυνσιν τῶν κατ' αὐτὴν οὐχ ἧττον ἐστὶν ὑπόχρεως αὕτη, ἵνα ἐκ τοῦ ταμείου αὐτῆς ἐξοφλῇ τὰ εἰς λογαριασμὸν αὐτῆς δανεισθέντα παρ' ἄλλων χρήματα, ὡς ὁ πραγματικὸς αὐτῆς χρεώστης. Μ. Σ. 57 (1863).

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ Ἱ. Ἐκκλησία θεωρουμένη ὡς πρόσωπον ζῶν, ἤθελεν ἀποποιεῖσθαι τὴν ἀπότισιν τοῦ χρέους τούτου ἢ παρεμβάλλει προσκόμματα καὶ ἀναβολὴν εἰς τὴν ἐξόφλησιν, οἱ ἐναγόμενοι, συμφώνως ταῖς διατάξεσι τοῦ νόμου, ὤφειλον ἵνα ἀποτίσωσι τὸ ποσὸν τοῦτο ὡς **ἀλληλεγγύως ὑποφαινόμενοι** ἐν τῷ ὁμολόγῳ.

Μ. Σ. 57 (1863).

Ἡ τελευταία προσθήκη ἐν τῷ δανειακῷ ἐγγράφῳ, δι' ἧς ἡ ἐνάγουσα «ἀφιεροῦσα τὸ ἐν αὐτῇ ποσὸν πρὸς τὴν ἐν Βλάγκᾳ Ἱ. Ἐκκλησίαν, δικαιοῦται ἵνα ἀπαιτῇ μόνον τοὺς τόκους ἐφ' ὅρου ζωῆς, καταλειπομένου τοῦ κεφαλαίου τῇ Ἐκκλησίᾳ μετὰ θάνατον αὐτῆς», δὲν δύναται νὰ μεταβάλῃ τὴν φύσιν τοῦ ἀρχικοῦ συναλλάγματος, τὴν τοῦ δανείου,

δυναμένη δ' ἴσως νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἔκφρασις τῆς τελευταίας βουλήσεως τῆς ἐναγούσης ὑπὲρ τῆς ἐναγομένης Ἐκκλησίας, δύναται νομίμως ἵνα ἀνακληθῇ κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ὑπὸ τῆς διατιθεμένης, ὡς τοῦτο ἤδη ποιεῖ διὰ τῆς παρούσης ἀγωγῆς. Μ. Σ. 6 (1870).

Αἱ περὶ ἱερῶν Ἐκκλησιῶν δανειστικαὶ ὑποθέσεις θεωροῦνται ἀνέκαθεν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Πρ. Ἱ. Σ. 10 Ἰουλίου 1871.

Τὸ ζήτημα τῆς κληρονομίας κτητορικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν κτημάτων αὐτῆς ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου, ὡς ἀφορῶν δικαίωμα διαχειρίσεως Ἐκκλησίας καὶ τῶν παραρτημάτων αὐτῆς. Μ. Σ. 29 (1881).

Κατ' ἔθιμον ὑπάρχον εἰς τὰ χωρία Θυμιανά, Καμπιὰ καὶ Βίκι τῆς Χίου κτητορικαὶ Ἐκκλησίαι περιῆλθον εἰς τὴν κατοχὴν θηλέων, ἐλλείψει ἀρρένων κληρονόμων, συμφώνως πρὸς τὸ φυσικὸν δίκαιον καὶ τὸ ἀπανταχοῦ νόμιμον, καθ' ὃ τὰ τέκνα εἰσὶν οἱ φυσικοὶ κληρονόμοι τῶν γονέων αὐτῶν.

Μ. Σ. 29 (1881).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ προκειμένη ἀγωγὴ δι' ἔλλειψιν ἐνεργητικῆς νομιμοποιήσεως ἀφ' ἑνός, διότι ὁ ἐνάγων παρίσταται ἐκ μέρους τῆς εἰρημένης Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἧς πρόεδρος τυγχάνει ἄνευ ἐπὶ τούτῳ εἰδικοῦ πληρεξουσίου, παθητικῆς δὲ ἀφ' ἑτέρου, διότι ὁ ἐναγόμενος ἐνάγεται ὡς πρόεδρος τῆς προκατόχου Ἐπιτροπῆς, ἐνῷ δέον ὅπως μετ' αὐτοῦ συνεναχθῶσι καὶ τ' ἄλλα μέλη τῆς προκατόχου Ἐπιτροπῆς ὡς συνυπεύθυνα.

Πρ. Μ. Σ. 15 Νβρίου 1889.

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἀρνηθῶσιν οἱ πρώην ἐπίτροποι νὰ ἔλθωσι καὶ κομίσωσι τὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας, τὸ Συμβούλιον ἀπεφήνατο ἵνα ἀμέσως ἡ Μ. Πρωτοσυγκελλία δια-

βιβάσῃ μουζακερὲν εἰς τὴν ἁρμοδίαν ἀρχήν, παρακαλουμένην ὅπως ἐνεργήσῃ δραστηρίως εἴ τι δέον πρὸς λῆψιν καὶ ἀποστολὴν ἐνταῦθα τῶν βιβλίων τούτων.

Πρ. Μ. Σ. 6 Μαΐου 1892.

§ 3.[1]

Αἱ περιοδικῶς ὀνομαζόμεναι ἐφορίαι καὶ αἱ ἐπιτροπαὶ τῶν δημοσίων Καταστημάτων, καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτέλεσιν

---

1. Ἐπίσης περὶ ἀνεγέρσεως, λειτουργίας καὶ διοικήσεως τῶν Σχολῶν πραγματεύονται αἱ ἑπόμεναι ἐκκλησιαστικαὶ πράξεις:

Α΄. . . . . Πρὸς ἐπανόρθωσιν τοίνυν τοῦ ἀτοπήματος τούτου καὶ πρόληψιν ἐνδεχομένων ἐρίδων καὶ ταραχῶν, ἀποφάσει τοῦ ἐντίμου Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου περιβληθείσῃ τὴν ἡμετέραν ἔγκρισιν, προαγόμεθα γνωστοποιῆσαι πᾶσιν ὑμῖν διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν Ἀποδείξεως ὅτι πᾶσα Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ ἢ Ἐφορία Σχολῆς διανύσασα τὴν περίοδον τῆς ὑπηρεσίας αὐτῆς ἢ δι' οἱονδήποτε λόγον παραιτηθεῖσα καὶ τὴν λογοδοσίαν αὐτῆς παραδοῦσα κατὰ τὸν Κανονισμὸν εἰς τὴν ἐπὶ γενικῆς συνελεύσεως διορισθησομένην ἐξελεγκτικὴν Ἐπιτροπήν, οὐδόλως ὀφείλει ἀποχωρῆσαι ἀμέσως ἀλλὰ καθῆκον ἔχει ἐργασθῆναι προσωρινῶς ὑπὲρ τῶν κοινῶν συμφερόντων, ἕως οὗ ἡ ἐκλογὴ τῆς διαδόχου αὐτῆς Ἐφορίας ἢ Ἐπιτροπῆς κυρωθῇ ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων, μεθ' ὃ καὶ μόνον δέον ἵνα αὕτη ἄρχηται τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς παραλαμβάνουσα παρὰ τῆς προκατόχου τὴν διαχείρισιν. Διὰ ταῦτα προτρεπόμεθα πάντας ὑμᾶς μετ' εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν ἐγκαρδίων ὅπως τοὐντεῦθεν συμμορφούμενοι ἐπακριβῶς τῇ ἀποφάσει ταύτῃ τῆς Ἐκκλησίας ἐνεργεῖτε συμφώνως ταύτῃ, ἤτοι οἱ μὲν ἀποχωροῦντες ἐπίτροποι τῆς Ἐκκλησίας ἢ ἔφοροι τῶν σχολῶν συνεχίζωσι τὴν ἐργασίαν αὐτῶν μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τῶν διαδόχων αὐτῶν, ἡ δὲ διαδεχομένη τούτοις ἐπιτροπὴ ἢ ἐφορία ἀναλαμβάνῃ τὰ ἑαυτῆς καθήκοντα μόνον μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων ἐπίσημον κύρωσιν τῆς ἐκλογῆς αὐτῆς. Ἀπόδειξις πατριαρχικὴ 1 Σβρίου 1887.

Β΄. . . . . Ἀσχέτως δὲ πρὸς τὸν συνταχθησόμενον ὡς ἀνωτέρω κατάλογον, ὑπομιμνήσκομεν ὅτι αἱ αἰτήσεις περὶ ἀνεγέρσεως Ἐκκλησίας ἢ Σχολείου, δέον ἵνα ὦσι συντεταγμέναι κατὰ τὸν καὶ ἄλλοτε διατυπωθέντα τρόπον, ἤτοι δέον ἵνα σημειῶνται ἐν αὐταῖς μετὰ πάσης ἀκριβείας τὰ ἑπόμενα: α΄.] τὸ ὄνομα τοῦ

τῶν ἐμπεπιστευμένων αὐταῖς καθηκόντων, δὲν ἔχουσι τὸ δικαίωμα ν' ἀνατίθενται εἰς ἄλλους τὴν φροντίδα ταύτην, ἀποκλείουσαι αὐταὶ ἑαυτὰς πάσης ἐπιτηρήσεως πρὸ πάντων μάλιστα ὅταν τοιαῦτα καθήκοντά εἰσιν ἐκ τῶν οὐσιωδεστέρων καὶ ἐξ ἐκείνων ἅτινα ἀπαιτοῦσιν ἀκατάπαυστον καὶ διηνεκῆ ἐπαγρύπνησιν καὶ ἐπιτήρησιν.

Μ. Σ. 28 (1863).

Γενικὴ ἀρχὴ τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου ὑπάρχει ὅτι οὐδεὶς δύναται ἀποτελεσματικῶς νὰ παραχωρῇ εἰς τρί-

---

μέρους ἑλληνιστί τε καὶ τουρκιστί· β΄.] ὁ Καζᾶς καὶ τὸ Βιλαέτιον· εἰς ἃ διοικητικῶς ὑπάγεται· γ΄.] ἡ θέσις ἐν ᾗ ἀνεγερθήσεται ἡ οἰκοδομὴ καὶ ἡ κατηγορία αὐτῆς (δημοσία γῆ, βακοῦφι, ἢ μοῦλκι)· δ΄.] τὸ εἶδος τοῦ κτιρίου (λίθινον ἢ ξύλινον)· ε΄.] αἱ διαστάσεις ἐν συνόλῳ τοῦ μήκους, πλάτους καὶ ὕψους· στ΄.] τὸ ὁλικὸν ποσὸν τῆς δαπάνης, ὑπὸ τίνος καταβληθήσεται καὶ εἴ γε ἑτοιμόν ἐστιν ἢ οὐ ἐν τῷ ταμείῳ τῆς κοινότητος καὶ τῆς ἐκκλησίας· καὶ ζ΄.] ἡ ἀνάγκη τῆς ἀνεγέρσεως τοιαύτης οἰκοδομῆς, ἐὰν δηλονότι προέρχεται ἐκ παντελοῦς ἐλλείψεως τοιούτου καθιδρύματος, ἢ ἐὰν ὑπάρχῃ μέν, ἀλλ' ἔστιν ἀνεπαρκές, ἢ ἑτοιμόρροπον ἢ ἀπόκεντρον κτλ. Ἐπειδὴ τοίνυν αἱ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν διαβιβαζόμεναι τῇ Ἐκκλησίᾳ αἰτήσεις εἰσὶν ἐνίοτε ἐλλιπεῖς, ἐξ οὗ προκύπτουσιν ἐπερωτήσεις καὶ ἀναβολαί, διὰ ταῦτα ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν τῆς αὐτῆς Ἱερότητος ὅπως ἐπιμελῆται ἵνα τοὐντεῦθεν πᾶσαι αἱ τῶν χριστιανῶν αὐτῆς τοιαῦται αἰτήσεις περιλαμβάνωσιν ἀνελλιπῶς πάντα τὰ ἐν τῇ παρούσῃ πατριαρχικῇ καὶ συνοδικῇ ἡμῶν ἐγκυκλίῳ διατυπούμενα. Ἐγκύκλιος Π. καὶ Σ. 4 Μαρτίου 1893.

Γ΄. . . . . Γνωστὸν τοῖς ἐν Χριστῷ ἀδελφοῖς ἁγίοις ἀρχιερεῦσι διατελεῖ ὅτι διὰ πάσας τὰς ὑπαρχούσας σχολὰς τῶν ὀρθοδόξων ἐζητεῖτο ἐσχάτως ὑπὸ τῆς σεβαστῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως ἡ παρουσίασις τῶν σχετικῶν αὐτοκρατορικῶν φιρμανίων καὶ ἡ λῆψις ἀδείας πρὸς λειτουργίαν ἑκάστης Σχολῆς. Ἀσμένως νῦν προαγόμεθα ἀνακοινώσασθαι τῇ αὐτῆς Ἱερότητι ὅτι ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐπῆλθεν ἡ προσήκουσα συνεννόησις μεταξὺ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης καὶ τῶν Πατριαρχείων, καθ' ἣν τὸ περὶ σχολείων ζήτημα ἐκανονίσθη ὡς ἑπομένως. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τὸ περὶ αὐτοκρατορικῶν φιρμανίων, ἕκαστος τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων ἀντὶ τούτων ὀφείλει ἐπιδοῦναι τῇ ἐπιτοπίῳ Διοικήσει, συνῳδὰ τῇ ὑπ' ἀριθ. πρωτοκόλλου 4,593 καὶ ἡμερομηνίαν κθ΄. αὐγούστου ᾳωγϐ΄. ἐκκλησιαστικῇ ἐγκυκλίῳ πλήρη κατάλογον πασῶν τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ ὑπαρχου-

τους καθήκοντα καὶ δικαιώματα ἐπὶ διαρκείᾳ μακροτέρᾳ ἐκείνης κατὰ τὴν ὁποίαν αὐτὸς ὁ ἴδιος διωρισμένος ὢν πρέπει καὶ δύναται νὰ ἐξασκήσῃ αὐτά.

Μ. Σ. 28 (1863).

Ἐν τῇ ἐξασκήσει τῶν ἀδιαφιλονεικήτων δικαιωμάτων αὐτοῦ ἕκαστός ἐστιν ἐλεύθερος νὰ δίδῃ ἢ νὰ μὴ δίδῃ λόγον τῶν πράξεων αὐτοῦ, καὶ κατὰ συνέπειαν ἀποβαίνει πάντῃ περιττὴ ἡ ἐξέτασις τῶν λόγων δι' οὓς ἡ νέα Ἐφορία οἰκείῳ χρωμένη δικαιώματι ἔπαυσε τὸν ἐνάγοντα διδάσκαλον. Μ. Σ. 28 (1863).

Πᾶσα ἐφορία εἴτε τακτικῶς εἴτε ἐκτάκτως ἐξ ὀφφικίου διοσῶν ὀρθοδόξων σχολῶν, ἃς ἡ σεβαστὴ Αὐτοκρ. κυβέρνησις ἀναγνωρίσει ἐπισήμως ὑφισταμένας. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἄδειαν τῆς τῶν σχολῶν λειτουργίας, ἐπειδὴ τὸ ἄρθρ. 129 τοῦ περὶ ἐκπαιδεύσεως κανονισμοῦ τοῦ Κράτους, ἐφ' οὗ βασιζομένη ἡ σεβαστὴ Κυβέρνησις ἀπήτει τὴν τῆς ἀδείας λῆψιν, ἀρχαιότερον ὄν, ἀντιπίπτει πρὸς τὴν ὑπὸ ἡμερομηνίαν 22 Ἰανουαρίου 1891 Βεζυρικὴν ἐγκύκλιον, διὰ τοῦτο ἀντ' ἐκείνου ἐν τῷ τύπῳ τῆς ἀδείας ἐσημειώθη ἡ περὶ σχολείων διάταξις τῆς ἐν λόγῳ ἐγκυκλίου. Ὥστε πάσας τὰς ἐν τοῖς ἐπιδοθεῖσι καταλόγοις ἐγγεγραμμένας ὀρθοδόξους σχολὰς ἡ σεβαστὴ Κυβέρνησις ἀναγνωρίσασα ἐπισήμως ἐφοδιάσει δι' ἀδείας λειτουργίας κατὰ τὸν ἐγκριθέντα τύπον, οὗ τὸ τουρκικὸν κείμενον περικλείομεν ἐν τῇ παρούσῃ μεθ' ἑλληνικῆς μεταφράσεως πρὸς ὁδηγίαν τῆς αὐτῆς Ἱερότητος. Περὶ πάσης δὲ νέας ἐν τῷ μέλλοντι σχολῆς, διὰ μὲν τὴν ἀνέγερσιν ἢ σύστασιν αὐτῆς, ἡ τοῦ ἀπαιτουμένου αὐτοκρατορικοῦ φιρμανίου ἔκδοσις ἐνεργηθήσεται κατὰ τὴν τάξιν διὰ τῶν Πατριαρχείων, διὰ δὲ τὴν λειτουργίαν αὐτῆς, ἡ ἄδεια ζητηθήσεται ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως ἀπὸ τῆς ἐπιτοπίου διοικήσεως, ἀπαράλλακτος τῷ περικλείστῳ τύπῳ. Ταῦτα τοίνυν καὶ τῇ αὐτῆς Ἱερότητι διὰ τῆς ἡμετέρας τῆς δε Πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἐγκυκλίου γνωρίζοντες, προτρεπόμεθα καὶ παραγγέλλομεν ὅπως, ἐὰν τυχὸν καθυστέρησε τὴν ἐπίδοσιν τοῦ τῶν Σχολῶν καταλόγου, ἐπισπεύσῃ ταύτην, ἐφεξῆς δὲ ἐν τοῖς περὶ σχολῶν ἐνεργῇ συνῳδὰ ταῖς ἐν τῇ παρούσῃ ὁδηγίαις. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς αὐτῆς Ἱερότητος.

α΄ηγ΄. Φεβρουαρίου ιε΄.

ριζομένη συνεχίζει τὰς ἐργασίας τῆς προκατόχου αὐτῆς.

Πρ. Μ. Σ. 15 Ἰανουαρίου 1892.

Ἐν ἑκάστῳ σχολειακῷ ἔτει συμπεριλαμβάνεται καὶ ὁ μὴν Αὔγουστος, ἐπ' οὐδενὶ δὲ λόγῳ δικαιοῦται ἡ ἐναγομένη ἐφορία νὰ καθυστερῇ τῷ ἐνάγοντι διδασκάλῳ τὸ μηνιαῖον τοῦ Αὐγούστου. Μ. Σ. 14 (1876).

Δὲν εἶναι ὀρθὸς ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ αὐτοῦ Προέδρου τῆς ἐφορίας ὅτι οὐδεμίαν ἔχει ὑποχρέωσιν πρὸς τὴν ἐνάγουσαν διδασκάλισσαν, ὡς μὴ διορισθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ, διότι εἶναι ὁμολογούμενον ὅτι ἡ κατὰ καιροὺς ἐφορία οἱουδήποτε καταστήματος, ἅμα ἀναλαβοῦσα τὰ καθήκοντα αὐτῆς, ἀνα-

---

Τύπος ἀδείας κυβερνητικῆς πρὸς λειτουργίαν τῶν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ ὑποκειμένων Σχολείων τῶν Ὀρθοδόξων.

Ἀριθμὸς Κώδικος Αὔξων ἀριθμὸς

Αὐτοκρατορικὸς τουγρᾶς

Τὸ Αὐτοκρατορ. Ὑπουργεῖον τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως

Ὁ Μητροπολίτης διὰ τακριρίου αὐτοῦ ὑπὸ χρονολογίαν ..... καὶ ἀριθμὸν ..... πρὸς τὸν Νομάρχην ἐξητήσατο ἵνα ἐκ τῶν εἰς τὸ Ρωμαϊκὸν Πατριαρχεῖον προσηρτημένων σχολῶν τῶν ὀρθοδόξων, ἡ .... σχολὴ βαθμοῦ (δηλ δημοτική, ἀστική, ἑλληνική, ἢ γυμνάσιον) κειμένη ..... καταγραφῇ ὑπὸ τῆς διευθύνσεως τῆς Παιδείας.

Ἐπειδὴ δὲ συνῳδὰ τῷ ἐπισυνημμένῳ τῷ εἰρημένῳ τακριρίῳ καταλόγῳ τὸ νομαρχιακὸν συμβούλιον ἀπεφήνατο ὅτι ἡ εἰρημένη σχολὴ δέον νὰ λειτουργῇ συμφώνως ταῖς περὶ σχολείων διατάξεσι τῆς ἐγκυκλίου τῆς ἀφορώσης τὰ ἐπιβραβευθέντα τῷ Πατριαρχείῳ Προνόμια, κατὰ συνέπειαν ἐνεγράφη ὡς ἀνωτέρω ἡ εἰρημένη σχολὴ καὶ ἐδόθη ἡ παροῦσα ἄδεια.

δέχεται καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῆς προκατόχου ἐφορίας ἐπὶ παντὸς ἔχοντος σχέσιν πρὸς τὸ ὑπ' αὐτῆς διοικούμενον κατάστημα, ὅπερ νομίμως αὕτη ἐκπροσωπεῖ.

Μ. Σ. 28 (1875).

Ἐπειδὴ ὁ ἐνάγων διδάσκαλος δὲν συνῆψε συμβόλαιον μετὰ τῆς προκατόχου ἐφορίας τῶν Σχολῶν, ἡ ἐναγομένη ἐν ἐνεργείᾳ ἐφορία οὐδεμίαν ἔχουσα ὑποχρέωσιν ἀπέναντι αὐτοῦ ἐδικαιοῦτο ἵνα προβῇ εἰς τὴν ἀπόλυσιν αὐτοῦ.

Μ. Σ. 12 (1882).

§ 4.

Τούτου ἕνεκεν ἡ Μετριότης ἡμῶν, τὴν αἴτησιν αὐτοῦ ὡς εὔλογον ἀποδεξαμένη, γράφει καὶ ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀποφαίνεται συνοδικῶς ἵνα ὁ Δημουλᾶς οὗτος μετὰ τὸ δοῦναι τὸ κατὰ νόμους λεγάτον τοῖς συγγενέσι καὶ οἰκείοις αὐτοῦ, ὅσον ἂν θελήσῃ αὐτοπροαιρέτως, ἔχῃ ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν τὰ ἄσπρα αὐτὰ τὰ ἀσημικά, τὰ ῥουχικὰ καὶ πᾶσαν τὴν ὕλην τοῦ ὁσπητίου αὐτοῦ καὶ τὰ ἄλλα κτήματα καὶ πράγματα κινητὰ καὶ ἀκίνητα καὶ αὐτοκίνητα ἀφιερῶσαι καὶ δοῦναι ἐν θείοις καὶ ἱεροῖς μοναστηρίοις καὶ ἀλλαχοῦ ὅπου, ἂν θελήσῃ ὑπὲρ ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας, καὶ μετὰ τὸ δοῦναι ὑπάρχειν ἀναφαίρετα καὶ ἀναπόσπαστα μηδενὸς τῶν συγγενῶν αὐτοῦ ἄδειαν ἔχοντος ζητῆσαι αὐτὰ ἢ ἀγωγήν τινα ποιῆσαι ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ γὰρ ὅστις ἂν τολμήσῃ ζητῆσαι ἀποσπᾶσαι αὐτὰ ἢ ἐνάξαι περὶ αὐτῶν καὶ ἀγωγὴν ποιῆσαι ἀνὴρ ὢν ἢ γυνή, μικρὸς ἢ μέγας, ἀφορισμένος ἔστω ἀπὸ Θεοῦ καὶ κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτος ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ τυμπανιαῖος καὶ ἔξω τῆς Ἐκκλησίας Χριστοῦ καὶ τῆς τῶν χριστιανῶν ὁμηγύρεως καὶ μηδεὶς τῶν χριστιανῶν τολμήσῃ συμφαγεῖν ἢ συμπιεῖν τῷ τοιούτῳ, ἀφωρισμένῳ ὄντι καὶ ἔξω τῆς Ἐκκλησίας Χριστοῦ πανοικεί.

Γρ. Π. Σ. Ἀπρίλιος 1610.

Ἄκυρός ἐστιν ἡ πάκτωσις αὕτη, ὡς συμφωνηθεῖσα αἰώνιος καὶ λόγον ἔχουσα ἐμφυτεύσεως, ἀπ' ἐναντίας οὖσα οὐ μόνον τοῖς μοναστηριακοῖς ὅροις καὶ κανόσιν, ἀλλὰ καὶ αὐταῖς ταῖς νομικαῖς διαταγαῖς, ὡς φαίνεται ἐν τῷ δ΄ τίτλῳ τοῦ γ΄ βιβλίου τοῦ ἱεροῦ Ἀρμενοπούλου, τὰς μισθώσεις παρὰ τῶν εὐαγῶν οἴκων γίνεσθαι κατὰ δύο τρόπους συγχωροῦμεν, ἢ μέχρι τοῦ τῆς ζωῆς χρόνου τοῦ ἐμφυτευσαμένου, ἢ ὅσους ἂν τοῖς συναλλάτουσι συναρέσῃ, μὴ ὑπερβαινούσας δηλαδὴ τὸν τριακονταετῆ χρόνον, καὶ ἡ ρκ Νεαρὰ τοῦ ἀειμνήστου βασιλέως Ἰουστινιανοῦ τὰ αὐτὰ ἀποφαίνεται θεσπίζουσα, εἴ τις βουληθείη πρᾶγμα ἀκίνητον, ὀνόματι χρήσεως λαβεῖν παρά τινος τῶν εὐαγῶν οἴκων μὴ ἄλλως τοῦτο λαμβανέτω εἰ μὴ ἕτερον εὐθὺς πρᾶγμα δεσποτείας δικαίῳ παράσχῃ τῷ εὐαγεῖ οἴκῳ, ἐξ οὗ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα λαμβάνει, τοσαύτην ἔχον πρόσοδον, ὁπόσην τὸ πρᾶγμα ὅπερ αὐτῷ δέδοται καὶ μὴ πλείοσι τελέσμασι βεβαρημένον· ὥστε μετὰ τὴν ἐκείνου τελευτὴν ἢ τὸν χρόνον ἐφ' οὗ ἡ δόσις τῆς χρήσεως συνήρεσε, μὴ ὑπερβαίνοντα δηλαδὴ τὴν τοῦ λαμβάνοντος ζωήν, ἑκάτερον πρᾶγμα καὶ κατὰ δεσποτείαν καὶ κατὰ χρῆσιν εἰς τὸν αὐτὸν εὐαγῆ οἶκον περιελθεῖν καὶ αὐτὰς δὲ τὰς μισθώσεις παρὰ τῶν εὐαγῶν οἴκων γίγνεσθαι ὁρίζεται, ὅσους ἂν τοῖς συναλλάττουσιν ἑνιαυτοὺς συναρέσοι.

Γρ. Π. Αὔγουστος 1801.

Διὰ νὰ δοθῇ ἡ Πατριαρχικὴ ἐκύρωσις εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος συμβόλαιον (περὶ μισθώσεως κτημάτων Μονῆς) πρέπει προηγουμένως νὰ ἐξετασθῇ (ἄρθρ. ΣΤ΄ Κανον. Μοναστ.),

ὅ ἐστι νὰ θεωρηθῇ, ἐὰν τοῦτο ἐγένετο ἐπ' ὠφελείᾳ ἢ ἐπὶ ζημίᾳ τῆς Μονῆς καὶ τοῦ ὑπ' αὐτὴν ὑποκειμένου Μοναστηρίου ἢ Μετοχίου, καθόσον ἡ Α.Θ.Π. ὁ Πατριάρχης κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας ὑπάρχων κυριάρχης καὶ θεωρούμενος ἀνέκαθεν ὡς κηδεμὼν τῶν Σταυροπηγίων Μοναστηρίων, ἀνήλιξι προσώποις ἐξομοιουμένων καὶ διὰ ταῦτα ἀνικάνων πρὸς συναλλαγὴν καθ' ἑαυτὰ διατελούντων, ὀφείλει ἵνα μὴ δίδωσι τὴν ἐπικύρωσιν αὐτοῦ εἰ μὴ εἰς ὅσα τοῦ μοναστηρίου συμβόλαια ἐπιτακτικῶς καὶ ἐπ' ὠφελείᾳ αὐτοῦ ἐγένοντο, ἕνεκεν τοῦ ὁποίου ἀείποτε ἀπητεῖτο ἡ πατριαρχικὴ ἐπικύρωσις καὶ οὐδέποτε συμβόλαιον μοναστηρίου ἄνευ τῆς τοιαύτης ἐπικυρώσεως ἐθεωρεῖτο ἔγκυρον.

Μ. Σ. 43 (1862).

Κατὰ τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ πρὸ ἐτῶν ὑπάρχοντας ἐπιτοπίους νόμους καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν ἐνταῦθα πρὸ τριῶν περίπου ἐτῶν συνταγέντων καὶ ὕστερον παρὰ τῆς Υ. Κυβερνήσεως ἐπικυρωθέντων καὶ δημοσιευθέντων ἐθνικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν Κανονισμῶν, ὡς καὶ τὴν συνεπείᾳ τούτων παρὰ τοῦ Μ. Συμβουλίου γενομένην καὶ παρὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος πρὸς πάντα τὰ Μοναστήρια κοινοποιηθεῖσαν καὶ διὰ τῶν ἐφημερίδων ὑπὸ ἡμερομ. 14 Ἰουνίου 1862 δημοσιευθεῖσαν ἀπόφασιν, ἀπαγορεύονται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρώσεως πᾶσαι αἱ μερικαὶ τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων πακτώσεις.

Μ. Σ. 43 (1862).

Τὸ Συμβούλιον, ἐνεργοῦν κηδεμονικῶς καὶ διὰ λογαριασμὸν καὶ ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ εἰρημένου κυριαρχικοῦ Μοναστηρίου, συνωμολόγησεν αὐτὸ ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ εἰρημένου πακτωτοῦ ἐπὶ ὅροις πολλῷ λυσιτελεστέροις τῶν πρώτων διὰ τὸ κυριαρχοῦν, ἅτε τῶν συνομολογηθέντων ὑπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ πακτωτοῦ ἀκυρωθέντων,

τοῦτο δὲ προσωρινῶς μέχρι τῆς ὑπογραφῆς τοῦ τακτικοῦ συμβολαίου ὑπὸ τῶν πατέρων. Μ. Σ. 87 (1862)

Ὅπως κινήσῃ ἀγωγὴν ἢ ποιήσῃ ἐν γένει δίκην Μονή τις κειμένη ἐν Τουρκίᾳ δὲν ἀπαιτεῖται ἄδεια τοῦ Πατριαρχείου.

Πρ. Ἱ. Σ. 29 Μαΐου 1878.

Κατὰ τὰ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει καθεστῶτα μόνον εἰς τὰς αὐτόθι εἴκοσι Μονὰς ἀνήκει διὰ παλαιτάτων ἐπισήμων αὐτοκρατορικῶν τίτλων ἐπικεκυρωμένων καὶ ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς Σουλτάνων καὶ Πατριαρχῶν καὶ συνοδικῶν σιγιλλίων ἡ κυριότης καὶ ἡ ἰδιοκτησία τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ ἑκάστης Μονῆς σκητῶν, κελλείων καὶ καλυβῶν μετὰ τῶν περιοχῶν αὐτῶν· περὶ δὲ τῶν κελλείων ἐπικρατεῖ ἡ τάξις καθ' ἣν ὁ ἀγοράζων παρά τινος Μονῆς κελλεῖον γίνεται κύριος αὐτοῦ ἐν ὅσῳ ζῇ, καθόσον ἀφορᾷ ἁπλῶς τὴν ἐπικαρπίαν αὐτοῦ, προσλαμβάνων καὶ δύο ὑποτακτικοὺς δεύτερον καὶ τρίτον, τῇ γνώσει καὶ ἐγκρίσει τῆς Μονῆς, οἵτινες ἐγγράφονται ὑπ' αὐτῆς ἐν τῷ πωλητηρίῳ ἢ ὁμολόγῳ καλουμένῳ ἐγγράφῳ αὐτῆς, μὴ ἔχων μέντοι ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Μονῆς τὸ δικαίωμα ἵνα μεταβιβάσῃ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας εἰς ἕτερον ἢ μεταποιήσῃ τι τῆς ἰδιοκτησίας ταύτης ἢ καταλίπῃ κληρονόμον, διότι ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως αὐτοῦ διαδέχεται αὐτὸν ὁ δεύτερος καὶ τοῦτον ὁ τρίτος.

Ἱ. Σ. Φεβρουάριος 1879.

Ἡ Σταυροπηγιακὴ κλῆσις καὶ ἀξία τῆς Μονῆς δὲν παραγράφεται οὖσα διηνεκής, μήτε τὰ ἐξ αὐτῆς ἀπορρέοντα δικαιώματα ὡς ἠθικὰ καὶ κανονικά. Μ. Σ. 19 (1884).

Αἱ μοναστηριακαὶ γαῖαι δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν γαιῶν Βαχιτελᾶ. Μ. Σ. 43 (1885).

Πᾶσα ὑπόθεσις Σταυροπηγιακῆς Μονῆς, ἐχούσης τὴν ἀναφορὰν αὐτῆς εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἐκδικά-

ζεται μόνον ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τούτου ὅπερ εἶναι ἁρμόδιον οὐ μόνον πρὸς ἐκδίκασιν διαφορῶν περὶ διαχειρίσεως προσόδων μοναστηριακῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ ἐνοικιάσεως κτημάτων μοναστηριακῶν διότι κατὰ τὸν κανονισμὸν αὐτοῦ ἄρθρ. Γ', ἡ ἐκδίκασις τῶν μοναστηριακῶν διαφορῶν ὑπάγεται εἰς αὐτό. Μ. Σ. 43 (1885).

Ἅπαντα τὰ εἰσερχόμενα καὶ σχετιζόμενα πρὸς τὸ ζήτημα τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων ἔγγραφα δέον νὰ παραπέμπωνται κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν διαρκῆ ἐπὶ τοῦ μοναστηριακοῦ ζητήματος ἐπιτροπήν. Πρ. Μ. Σ. 10 Αὐγ. 1888.

Ἡ ἀπ' εὐθείας συνομολόγησις δανείων καὶ ἐνοικιαστηρίων συμβολαίων ἐστὶν ἀπηγορευμένη πᾶσι τοῖς ἡγουμένοις, ἐπιτρέπεται δὲ μόνον ἀφοῦ ληφθῇ προηγουμένως ἡ ἐπὶ τούτῳ ἄδεια τῆς Ἐκκλησίας. Γρ. Π. 6 Ἰουν. 1889.

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 67 τοῦ κανονισμοῦ τῶν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Μονῶν ἄνευ τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως τῆς Συνάξεως καὶ τῇ ἐγκρίσει καὶ ἀδείᾳ τοῦ Πατριαρχείου Κων/πόλεως, οὐδὲν Μοναστήριον δύναται νὰ καταρτίσῃ καὶ σχηματίσῃ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει νέαν Σκήτην. Ἱ. Σ. 156 (1894).

ΣΗΜ. Περὶ Μονῶν πραγματεύονται:

Α'. Οἱ Γενικοὶ Κανονισμοὶ δι' ἰδίου κεφαλαίου ἔχοντος ὡς ἑξῆς:

Ἄρθρ Α'.—Ἅπαντα τὰ Μοναστήρια, τόσον Πατριαρχικά, ὅσον καὶ ἐνοριακά, τίθενται ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ πλησιεστέρου Ἀρχιερέως ἄνευ ἐξαιρέσεως, ὅστις θέλει ἐπαγρυπνεῖ ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῆς διαγωγῆς τῶν συνασκουμένων Πατέρων, ὡς πράττει καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ἱερέων τῆς ἐπαρχίας του.

Β'.—Ὅσα Μοναστήρια ἔχουσι χωρία ἱερατευόμενα ὑπ' αὐτῶν, ὑποχρεοῦνται νὰ παύσωσι τὴν σχέσιν ταύτην· τὰ ῥηθέντα χωρία συγχωνεύονται ἐν τῇ γενικῇ ποιμαντορίᾳ τοῦ Ἀρχιερέως, ὡς κατ' εὐθεῖαν ἐνορίαι τῆς ἐπαρχίας του· τὰ δὲ Μοναστήρια μένουσιν ὡς καταφύγια καλογήρων, καταλιμπανόντων τὰ τοῦ κόσμου.

Γ'.—Ὅλα τὰ Μοναστήρια διαιροῦνται εἰς τρεῖς τάξεις· καὶ τὰ μὲν τῆς πρώτης, ἔχοντα ὑπὲρ τοὺς εἴκοσι Πατέρας, ὑποχρεοῦνται νὰ φυλάττωσιν ἀκριβῶς ὅλην τὴν μοναστηριακὴν καὶ κοινοβιακὴν τάξιν, ψαλλομένων ἀπαραιτήτως τῶν

ἱερῶν ἀκολουθιῶν, καὶ τῆς θείας λειτουργίας τελουμένης κατὰ πᾶσαν ἡμέραν, τὰ δὲ τῆς δευτέρας, ἔχοντα ὑπὲρ τοὺς δέκα Πατέρας, φυλάττοντα ὡσαύτως τὴν κοινοβιακὴν τάξιν, ὀφείλουσιν, ἐκτὸς τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, νὰ ψάλλωσι τὴν θείαν λειτουργίαν τρὶς τῆς ἑβδομάδος· τὰ δὲ τῆς τρίτης, ἔχοντα ὑπὲρ τοὺς πέντε Πατέρας, καθυποβάλλονται ὡσαύτως εἰς ζωὴν κοινοβιακήν· ἀλλ' ἕως οὗ εἰσαχθῇ ἐντελὴς τάξις τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, ἡ θεία λειτουργία δὲν θέλει εἶναι ἀπαραίτητος, εἰμὴ κατὰ πᾶν σάββατον καὶ κυριακήν.

Δ'.—Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ Μοναστήρια ἐκεῖνα, ἅτινα, παραλυθέντα ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, δὲν δύνανται ἤδη νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς οὐδεμίαν τῶν τοιούτων κλάσεων, ὁ κατὰ τόπον Ἀρχιερεύς, ἀναφερόμενος ἀφεύκτως πρὸς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν, θέλει φροντίσει ὥστε τὰ τοιαῦτα Μοναστήρια νὰ καθυποβληθῶσιν εἰς τὸ ἁρμοδιώτερον μέτρον ὁποιασδήποτε διορθώσεως ἢ μεταβολῆς, ἐκτὸς τῶν ἐνοριακῶν, ἅτινα ἔχουσιν ἕνα μόνον Ἡγούμενον.

Ε'.—Ἐπ' ὀνόματι Μοναστηρίου, ἐγκαταλελειμμένου πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ κατερημωμένου, οὔτε ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία, οὔτε ὁ κατὰ τόπον Ἀρχιερεύς, δύναται νὰ ὀνομάσῃ Ἡγούμενον. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐπιτρέπεται ἵνα, δυνάμει τοῦ τίτλου τούτου διὰ ῥαδιουργιῶν λαμβανομένου, σφετερίζωνται αἱ μοναστηριακαὶ πρόσοδοι, ὁ ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι τοιοῦτος Ἡγούμενος ἀκυροῦται· περὶ δὲ τῶν τοιούτων Μοναστηρίων, νύξεως διδομένης διὰ τῆς Συνόδου καὶ τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου, εἴτε παρὰ τοῦ κατὰ τόπον Ἀρχιερέως, ἢ τῶν πλησιεστέρων χωρίων, θέλει γίνει φροντίς, ὥστε ἐντὸς τριῶν ἐτῶν νὰ εὑρεθῇ ἀνορθωμένον κατ' ἐπιστασίαν μιᾶς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς, ἢ ἄλλως θέλουσι λαμβάνεσθαι ἄλλα μέτρα κοινωφελῆ, ὥστε αἱ μέχρι τοῦδε διαρπαζόμεναι πρόσοδοι αὐτοῦ νὰ χρησιμεύωσιν εἰς ἐλάφρωσιν τῶν ἐθνικῶν ἀναγκῶν, καὶ εἰς συντήρησιν δημοσίων καταστημάτων, ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν πλησιεστέρων χριστιανῶν.

ΣΤ'.—Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ Μοναστήρια ἐκεῖνα, ἅτινα ἔχουσι γαίας, διδομένας εἰς πάκτωσιν, καὶ μάλιστα ἐν Βλαχίᾳ καὶ Μολδαβίᾳ, διὰ νὰ ἐξασφαλισθῶσιν αἱ πρόσοδοι αὐτῶν, καὶ ἀπαλλαχθῶσι πάσης καταχρηστικῆς ἐπεμβάσεως, ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία θέλει καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν, καὶ θέλει ἐξετάζει καὶ ἐπικυροῖ τὰ περὶ ἐνοικιάσεως αὐτῶν συμφωνητικὰ ἄνευ χρηματικῆς ἀπολαύσεως, ἀντὶ δὲ πάσης προστασίας τὸ Ἐθνικὸν ταμεῖον θέλει λαμβάνει ἐτησίως δέκα τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῶν προσόδων, ἅτινα θέλουσι δαπανᾶσθαι εἰς ἐθνικὰς ἀνάγκας.

Ζ'.—Τὰ μοναστήρια τοῦ Ἄθω, καίτοι ἀναγόμενα τῇ δικαιοδοσίᾳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, ἐπειδὴ ὅμως φυλάττεται ἐν αὐτοῖς ἱκανῶς ἡ μοναστηριακὴ τάξις, οὐδεμίαν μεταβολὴν θέλουσιν ὑποστῇ κατὰ τὸ διοικητικὸν αὐτῶν σύστημα, καὶ ὡς πρὸς τὸ εἶδος τῶν σχέσεων αὐτῶν μετὰ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἀλλὰ

μάλιστα θέλουσι λαμβάνει πᾶσαν προστασίαν ἐν ταῖς ἀνάγκαις αὐτῶν καὶ θέλουν ἀπαλλαχθῆ πάσης προσφορᾶς, ἥτις ἐδίδετο πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον διὰ τὴν ἐπικύρωσιν τῶν ἡγουμενιῶν Βλαχίας καὶ Μολδαβίας καὶ ἄλλων οἱωνδήποτε ἐγγράφων, ἀντὶ δὲ πάντων τούτων τὸ Ἐθνικὸν ταμεῖον θέλει λαμβάνει ἐτησίως ἓν ποσὸν ἰσότιμον τῆς ἀξίας φλωρίων Καισαροβασιλικῶν 4ων χιλιάδων.

Π'.—Διὰ τὸν ἐσωτερικὸν Κανονισμόν, τὸ πολίτευμα τῶν Πατέρων, τὴν ἐκλογὴν καὶ ἀποκατάστασιν τῶν Ἡγουμένων, τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας καὶ τῶν καταγωγίων αὐτῶν καὶ τὴν ἐξέλεγξιν τῶν λογαριασμῶν των, ἔσται εἰς χρῆσιν ὁ εἰδικὸς τούτων Κανονισμός.

Β'. Ἡ ἑπομένη ἀπὸ 14 Ὀκτωβρίου 1881 Π. καὶ Σ. ἐγκύκλιος.

. . . . . Ὅθεν σκεψάμενοι συνοδικῶς περὶ τῶν ληπτέων μέτρων πρὸς ἀναχαίτησιν τῆς τοιαύτης ἐπισφαλοῦς καὶ κατακρίτου πορείας τῶν διεπόντων τὰς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἱερὰς ἡμετέρας σταυροπηγιακὰς μονὰς καὶ πρὸς ἐπίσχεσιν τῆς ὀλεθρίου τούτων φορᾶς, ἔγνωμεν τὸ ἑξῆς ὅπερ καὶ διὰ τῆς παρούσης ἡμετέρας πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς ἔκδηλον ποιούμενοι πᾶσι τοῖς, ὡς εἴρηται, ἐμπεπιστευμένοις τὴν διοίκησιν τῶν εἰρημένων μονῶν καὶ δὴ καὶ τῇ ὑμῶν ὁσιότητι, λέγομεν ὅτι οὐδαμῶς ἐντεῦθεν ἐπιτρέπεται οἱονδήποτε συνομολογῆσαι ἐν ὀνόματι τῆς Μονῆς καὶ εἰς βάρος αὐτῆς δάνειον ἄνευ ἐγγράφου ἀδείας τῆς Ἐκκλησίας, ἐν γνώσει ὅτι ἐν πάσῃ ἐναντίᾳ περιπτώσει οὐδὲν τοιοῦτον χρέος ἀναγνωρισθήσεται ὑπ' αὐτῆς, ἑπομένως δὲ ἀπορριφθήσεται, καταλογισθησόμενον εἰς βάρος τῶν συνομολογησάντων αὐτά.

Γ'. Ὁ Κανονισμὸς τῶν ἐν ἁγίῳ Ὄρει Μοναστηρίων, ὃν ὅρα ἐν Ὀθωμ. Κώδιξι Νικολαΐδου Γ', σ. 2803—2840.

Δ'. Ὁ διοργανισμὸς τῶν ἐν Κρήτῃ Μονῶν σταυροπηγιακῶν τε καὶ ἐνοριακῶν ἐπὶ τῇ βάσει ὁδηγιῶν τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας (ἐν Κωνσταντινουπόλει 1874).

Ε'. Τὸ ἑπόμενον Π. καὶ Σ. ἀποφαντικὸν γράμμα περὶ τῶν ἐν ἁγίῳ Ὄρει κελλείων καὶ σκητῶν.

. . . . . Καὶ δὴ γράφοντες ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἱερωτάτων Ἀρχιερέων κτλ. ἵνα Α'. Τὰ Κελλεῖα πάντα καὶ αἱ Σκῆται καθάπερ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς, οὕτω καὶ εἰς τὸν ἑξῆς ἅπαντα χρόνον ὦσιν ἰδιοκτησίαι ἀναφαίρετοι καὶ ἀναπαλλοτρίωτοι τῶν Μονῶν ἀφ' ὧν ἐξαρτῶνται· Β'. Ἕκαστον Κελλεῖον δίδηται ἐπὶ τοῖς νενομισμένοις ὅροις παρὰ τῆς κυριάρχου Μονῆς εἰς τρία πρόσωπα, θεωρούμενα πάντοτε ὡς μέλη τῆς αὐτῆς Μονῆς, ἐξ ὧν Γέρων γνωρίζηται ὁ πρῶτος, μετὰ δὲ τὴν ἀλληλοδιάδοχον ἀποβίωσιν τῶν τριῶν ἐν τῷ συμφωνητηρίῳ προσώπων ἡ δεσποτεία τοῦ Κελλείου ἐπανέρχηται εἰς τὴν κυρίαρχον Μονήν· Γ'. Τὰ μέχρι τοῦδε ὑπάρχοντα συμφωνητήρια γράμματα ἢ

ὁμόλογα τῶν Μονῶν ἰσχύωσι μέχρις οὗ ἐν τοῖς ζῶσι διατελοῦσι τὰ ἐν αὐτοῖς καταγεγραμμένα τρία πρόσωπα· ἐν περιπτώσει δὲ ἀποβιώσεώς τινος ἐξ αὐτῶν, ἡ Μονὴ ἔχει λαμβάνειν τὸ τρίτον μερίδιον κατὰ τὴν μέχρι τοῦδε ἐπικρατήσασαν συνήθειαν τοῦ συμβιβασμοῦ. Ἐὰν δὲ ἡ Μονὴ μὴ δυνηθῇ συμβιβασθῆναι μετὰ τῶν ἐπιζώντων προσώπων τότε ἡ Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἔχει διορίζειν τὴν ἐπιτροπὴν ἐξ ἄλλων Μονῶν ἀσχέτων ἐπὶ τῷ παρέχειν ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ ἐν ἄκρᾳ εὐθύτητι πέρας εἰς τὴν διαφοράν. Μετὰ δὲ τὴν τελευτὴν τῶν ἤδη ἐμπεριεχομένων ἐν τοῖς ὁμολόγοις τριῶν προσώπων τότε ἔχει συντάττεσθαι νέον ὁμόλογον καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐν τοῖς νέοις ὁμολόγοις συμπεφωνημένων λαμβάνῃ πάντοτε ἡ κυρίαρχος Μονὴ τὸ τρίτον μερίδιον ἐν τῇ τελευτῇ ἑκάστου τῶν ἐν τῷ ὁμολόγῳ τριῶν προσώπων. Δ'. Τοῖς κελλειώταις ὀφείλεται ἀπαραιτήτως διατηρεῖν ἐν καλῇ καταστάσει τὸ διδόμενον αὐτοῖς κελλεῖον, ἐπισκευάζειν τε καὶ ἀνανεοῦν τὰ ἐπισκευῆς χρήζοντα καὶ καλλιεργεῖν ἐπιμελῶς τὰς γαίας αὐτοῦ καὶ ἐν γένει προσπαθεῖν μετὰ ζήλου εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ Κελλείου καὶ πάντων τῶν ἐν αὐτῷ ἀνηκόντων κινητῶν καὶ ἀκινήτων πραγμάτων· μὴ δύνανται δ' ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ὑποθηκεύειν τὸ μοναστηριακὸν ὁμόλογον ἐπὶ λόγῳ δανείου ἀτομικοῦ ἢ τοῦ κελλείου, τῆς τοιαύτης πράξεως λογιζομένης πάντῃ ἀκύρου καὶ εἰς ἀτομικὴν εὐθύνην τοῦ δανεισθέντος καὶ τοῦ δανείσαντος, οὓς καὶ μόνους ἐπιβαρύνει· Ε'. Ἐπὶ τοῦ τρόπου τῆς διανομῆς τῶν φόρων ἰσχύει ἡ διατύπωσις τοῦ σιγιλλιώδους γράμματος τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου κυροῦ Νεοφύτου ἐκδεδομένου ἐν ἔτει ,αωφ κατὰ Ἰούνιον ἐπινεμήσεως γ', ἔχοντος ἐπὶ λέξεως οὕτω: "ὅπως δηλονότι ὀψέποτε συμβῇ ἀπαίτησις τοιούτων κοινῶν συδοσιμάτων, ἀπερχόμενοι οἱ προεστῶτες ἑκάστου Μοναστηρίου ἐν τῇ κοινῇ Συνάξει συνομιλῶσιν αὐτοὶ μόνοι περὶ τῶν τοιούτων ὑποθέσεων καὶ δοσοληψιῶν καὶ ἐπειδὰν μετὰ κοινὴν σύμπνοιαν καὶ ἀπόφασιν γένηται ὁ διορισμὸς ἐν φόβῳ Θεοῦ αὐτῶν τῶν κοινῶν συδοσιμάτων καὶ λάβῃ ἕκαστον μοναστήριον κατ' ἀναλογίαν τῆς δυνάμεως καὶ καταστάσεως αὐτοῦ τὸ ἐπιβάλλον αὐτῷ μερίδιον καὶ διορισθῇ ἀποδοῦναι τὴν ἀπαιτουμένην ποσότητα τῶν ἄσπρων, τότε οἱ προεστῶτες ἑκάστου μοναστηρίου, ἐπανακάμπτοντες εἰς τὰ ἴδια, ἔχουσι προσκαλεῖν τοὺς ὑφ' ἑαυτοὺς κελλειώτας καὶ διορίζεσθαι ἑνὶ ἑκάστῳ κατ' ἀναλογίαν τῆς δυνάμεως καὶ καταστάσεως αὐτοῦ ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ χωρὶς τινος φιλοπροσωπίας ἢ χάριτος τὸ ἐπιβάλλον αὐτῷ δόσιμον ἐκ τῶν κοινῶν συδοσιμάτων καὶ ἀπαιτεῖν εὐλόγως καὶ νομίμως καὶ δικαίως. Οἱ δὲ Κελλειῶται ἑκάστου Μοναστηρίου ὀφείλουσι πειθαρχεῖν καὶ ὑπείκειν τοῖς προεστῶσι τῶν μοναστηρίων αὐτῶν καὶ ἀποδοῦναι μεθ' ἑτοιμότητος καὶ εὐγνωμοσύνης τὴν ἀναλόγως διορισθεῖσαν αὐτοῖς ποσότητα τῶν ἄσπρων καὶ μηδόλως ἐναντιοῦσθαι, ἅτε δὴ ὀφείλοντες διατηρεῖν τὴν τοῦ Θεοῦ ἐν τοῖς ἱεροῖς εὐαγγελίοις ἐντολὴν τὴν ἀποφαινομένην "ἀπόδοτε τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ καὶ τὰ τοῦ βασιλέως τῷ βασιλεῖ", καὶ ὁ

μὲν τρόπος τῆς διανομῆς τῶν κοινῶν καὶ τοπικῶν συδοσιμάτων ἔχει ἐνεργεῖσθαι κατὰ τὴν ἀνωτέρω τοῦ σιγιλλιώδους ἔννοιαν, εἰς δὲ τὴν ἀπότισιν καὶ πληρωμὴν τοῦ εἰς ἑκάστην Μονὴν παρὰ τῆς Κοινότητος προσδιοριζομένου ποσοῦ ἔχει ἐπικρατεῖν καὶ φυλάττεσθαι ἡ ἀπό τινων χρόνων μέχρι τοῦ νῦν ἐνεργουμένη τάξις καὶ συνήθεια, καθ' ἣν οἱ μὲν κελλειῶται ὀφείλουσι πληροῦν δέκα γρόσια ὀλιγώτερα τῶν μοναστηριακῶν καὶ οἱ ἀσκηταὶ εἴκοσι· ΣΤ'. Προκειμένης ἐπισκευῆς κελλείου τινὸς οἱ πατέρες τοῦ κελλείου δύνανται ἵνα λαμβάνωσι τὴν ἀναγκαιοῦσαν ὕλην ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ κελλείου αὐτῶν, εἴ γε τοιαύτη ὑπάρχῃ, τῇ προηγουμένῃ μέν τοι ἀδείᾳ τῆς κυριάρχου Μονῆς, ἐὰν δὲ ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ κελλείου μὴ ὑπάρχῃ ἡ ἀναγκαιοῦσα ὕλη, δύνανται προμηθεύειν ταύτην ἐκ τῆς περιφερείας τῆς κυριάρχου Μονῆς, τῇ ἐγγράφῳ αὐτῆς πάντοτε ἀδείᾳ καὶ ἄνευ πληρωμῆς τινος· διὰ τὰ καυσόξυλα δέ, γούρνας, κρεβατόξυλα καὶ δι' ἐργόχειρα θέλει ἐπικρατεῖ ἡ μέχρι τοῦδὲ συνήθεια· ὅστις δὲ φωραθῇ ὅτι περιπλέον τῆς ἀναγκαιούσης εἰς τὴν ἐπισκευὴν τοῦ Κελλείου ξυλείας ἢ τοῦ ἐργοχείρου ἔκοψε καὶ ἐπώλησεν, ἅπαξ μὲν ὑποχρεοῦται πληροῦν τῇ Μονῇ τὸ διπλοῦν τῆς πωληθείσης ξυλείας, ἐκ δευτέρου δὲ τὸ τετραπλοῦν, φωραθεὶς δὲ καὶ τὸ τρίτον ἔχει ἀποβάλλεσθαι τῶν Μοναστηριακῶν ὁρίων, ὡς ἐπιβλαβὴς τῇ Μονῇ, πληρῶν καὶ τὸ ἑξαπλοῦν. Ζ'. Οἱ κελλειῶται ὀφείλουσι ν' ἀπέρχωνται εἰς τὰς ἐξῆς παγκοινίας ἤτοι εἰς πυρκαϊὰς δασῶν καὶ ἐν καιρῷ εἰσοδίας ἀπὸ τῶν πλοίων καὶ ἐν πανηγύρει τῆς Μονῆς, δύνανται ἐπὶ τούτοις πωλεῖν τὰ προϊόντα τῶν Κελλείων αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἀποκοπείσῃ ὑπὸ τῆς Κοινότητος τιμῇ κατὰ τὴν ἀνωτέρω τοῦ σιγιλλιώδους γράμματος ἔννοιαν, λέγοντος οὕτω: "ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ ὅσα πωλοῦνται αὐτόθι ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ Ὄρει τῶν διαφόρων εἰδῶν πράγματα, τούτων δέον γίνεσθαι τὰς διατιμήσεις ἐν φόβῳ Θεοῦ ἐπὶ κοινῆς συνάξεως πάντων τῶν ἐν τοῖς αὐτόθι ἱεροῖς Μοναστηρίοις προεστώτων καὶ διὰ κοινῆς συμφωνίας καὶ ἀποφάσεως ἐγγράφου ἐκκόπτεσθαι τὴν τιμὴν ἑκάστου πράγματος. Η' Ὀφείλουσιν οἱ Κελλειῶται καὶ ἀσκηταὶ πατέρες διάγειν μοναδικόν, εἰρηνικὸν καὶ φιλάδελφον βίον, διατηροῦντες τὴν ἀνήκουσαν πνευματικὴν ὑπακοὴν καὶ εἰπείθειαν εἰς τὴν κυριάρχον Μονὴν καὶ εἰς τοὺς κατὰ καιρὸν προεστῶτας καὶ ἐν γένει φυλάττειν τὰς ἐπικρατούσας ἱερὰς συνηθείας καὶ τάξεις, ἐὰν δὲ παρὰ ταῦτα πολιτευθῶσι ἢ τοὺς ἀνωτέρω διαγεγραμμένους ὅρους ἀθετήσωσι καὶ παραβῶσιν ἀτάκτως καὶ ἐναντίον τῆς μοναδικῆς πολιτείας διάγοντες ἢ ἀμέλειαν περὶ τὴν καλλιέργειαν καὶ λοιπὴν βελτίωσιν τοῦ Κελλείου ἐνδεικνύμενοι, ἀπειλούσας τὴν καταστροφὴν αὐτοῦ καὶ ἐρήμωσιν, τότε ἡ κυρίαρχος Μονὴ αὐτοδικαίως δύναται ἀποβαλεῖν αὐτοὺς τοῦ Κελλείου παραλαμβάνουσα αὐτὸ μετὰ πάντων ἀνελλιπῶς τῶν ἐν τῷ συμφωνητηρίῳ γράμματι ἀναφερομένων πραγμάτων καὶ τῆς προικὸς καὶ ἐπιστρέφουσα αὐτοῖς ὅσα χρήματα ἐμέτρησαν παραλαμβάνοντες τὸ Κελλεῖον. Ταῦτα τοίνυν τὰ ἐν τοῖς ἐκτεθεῖσιν ὀκτὼ κεφαλαίοις διειλημμένα πρόσφορα ἐγ-

κρίνοντες εἰς κατάπαυσιν τῶν ὡς μὴ ὤφελε διενέξεων τῷ τε δικαίῳ σύμφωνα καὶ ταῖς ἀρχαίαις τάξεσι καὶ ἐθίμοις τοῦ ἁγιωνύμου ὄρους σανάδοντα, ἀποφαινόμεθα ἵνα ἔχωσι τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν ἐνέργειαν ἀπαράλλακτον, ἐπαγρυπνούσης ἀείποτε τῆς κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὄρους εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ταύτης διαιτήσεως καὶ ἀποφάσεως. Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν ἐγένετο τὸ παρὸν ἡμέτερον Πατριαρχ. καὶ Συνοδικὸν ἀποφαντικὸν γράμμα ἐν δυσὶ πρωτοτύποις, ὧν τὸ μὲν ἐπεδόθη τοῖς ἐνταῦθα κοινοῖς ἐπιτρόποις τοῦ ἁγιωνύμου Ὄρους ἐπὶ τῷ ἀποσταλῆναι τῇ Συνάξει τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τὸ δὲ τοῖς ῥηθεῖσιν ἀντιπροσώποις τῶν Κελλειωτῶν καὶ Ἀσκητῶν πατέρων.

1864 κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον Ἐπινεμήσεως Η.

§ 5.

Ὁ Ἡγούμενος τοῦ Σιναϊτικοῦ Μετοχίου, ἀντιπροσωπεύων αὐτὸ ὡς ἠθικὸν πρόσωπον, ὑπόκειται εἰς ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις αὐτοῦ, οὗ ἕνεκα οὐκ ἔρρωται ὁ ἰσχυρισμὸς αὐτοῦ ὅτι δὲν φέρει πληρεξούσιον τῆς Μονῆς τοῦ Σινᾶ περὶ παραστάσεως αὐτοῦ ἐν Δικαστηρίῳ. Οὐδεμίαν δ' ἔχει σημασίαν τὸ ὅτι ἕκαστος ἡγούμενος ἐνεργῶν ὡς πακτωτὴς διαχειρίζεται ὑπὸ ἰδίαν εὐθύνην τὰς προσόδους τοῦ Μετοχίου καὶ ὅτι ἑπομένως αὐτὸς εἶναι ἀτομικῶς ὑπεύθυνος διὰ τὰς ὑποχρεώσεις ἃς ὡς ἡγούμενος ἀνέλαβε οὐχὶ δὲ τὸ Μετόχιον, διότι ἡ τοιαύτη σύμβασις μεταξὺ τῆς Κυριαρχικῆς Μονῆς καὶ τοῦ ἡγουμένου τοῦ Μετοχίου, μὴ οὖσα εἰς γνῶσιν τῶν τρίτων καὶ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Ναοῦ καὶ τοῦ Μετοχίου, οὐδόλως δύναται νὰ παραβλάψῃ τὰ συμφέροντα αὐτοῦ.

M. Σ. 1 (1879).

Νομίμως ἠγέρθη ἡ προκειμένη ἀγωγὴ ἐνώπιον τοῦ ἐν Κων/πόλει Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κατὰ τοῦ ἐνταῦθα Σιναϊτικοῦ Μετοχίου, ἀντιπροσωπευομένου ὑπὸ τοῦ κατὰ καιρὸν κανονικοῦ ἡγουμένου αὐτοῦ, ἐνταῦθα διαμένοντος ἀφοῦ καὶ αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ ἐνάγοντος κατὰ μέγα μέρος προέρχον-

ται ἐκ δαπανῶν γενομένων ὑπὲρ τῶν κτημάτων τοῦ ἐνταῦθα κειμένου Μετοχίου, ὧν ἡ διαχείρισις ἦν ἐκείνῳ ἐμπεπιστευμένη. Μ. Σ. 6 (1869).

Ἔκ τε τῆς συνηθείας καὶ τῆς φύσεως αὐτῆς τοῦ πράγματος καὶ δὴ καὶ τῶν συμφερόντων τῶν ἱερῶν τούτων Καταστημάτων τῶν Μετοχίων καθίσταται φανερὸν ὅτι οἱ τοιοῦτοι κατὰ τόπους ἡγουμενεύοντες, οἵτινες, προκειμένου περὶ τακτικῶν ἐξόδων, ἐὰν μὴ ἐπαρκῶσι τὰ εἰσοδήματα, ἔχουσι πάντοτε τὸν καιρὸν ἵνα λάβωσι τὴν πρὸς συνομολόγησιν δανείου ἀναγκαίαν εἰδικὴν συναίνεσιν τοῦ Κυριαρχικοῦ, οὐδόλως ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ συνομολογεῖν δάνεια καὶ ἐπιβαρύνειν τὰ καταστήματα κατ' ἀρέσκειαν, καὶ ὅτι εἴ τινα τοιαῦτα συνομολογήσωσιν ἄνευ προηγουμένης ἀδείας τότε μόνον εὐθύνεται τὸ κατάστημα, ὅταν τὰ δάνεια ταῦτα γίνωνται δι' ἔκτακτόν τινα καὶ κατεπείγουσαν ἀνάγκην, ἢ ὅταν ἐκ τῶν δανεισθέντων χρημάτων προσεπορίσατο τὸ Κατάστημα ὠφέλειάν τινα καὶ τοῦτο πάλιν κατὰ τὸ μέτρον τῆς προκυψάσης ὠφελείας, ἧς ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ ἀπόδειξις ἐπιβαρύνει τὸν ἐνάγοντα. Ταῦτα δὲ πάντα καὶ παλαιὸς περὶ τῶν εὐαγῶν οἴκων καθιέρωσε νόμος καθ' ὃν, «εἰ δέ τις ἢ ἐπίσκοπος ἢ οἰκονόμος ἢ διοικητὴς οἱουδήποτε εὐαγοῦς οἴκου εἴτε ἐν τῇ βασιλίδι πόλει, εἴτε ἐν ταῖς ἐπαρχίαις κειμένου, χρήματα ἐδανείσατο ἢ μετὰ ταῦτα δανείσεται, κελεύομεν μηδὲ αὐτοῖς ταῦτα καταλογίζεσθαι ὑπὲρ τοῦ εὐαγοῦς οἴκου, εἰ μὴ πρότερον δείξωσιν, ὅτι εἰς χρείας τοῦ εἰρημένου εὐαγοῦς οἴκου ταῦτα προεχώρησε, μήτε αὐτὸν τὸν δανειστὴν ἢ τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ κατὰ τοῦ εὐαγοῦς οἴκου ἔχειν τινὰ ὑπὲρ αὐτῶν ἀγωγὴν εἰ μὴ δείξωσιν ὅτι εἰς αἰτίας τῷ εὐαγεῖ οἴκῳ προσηκούσας τὰ χρήματα προεχώρησε, ἀλλὰ κατὰ τοῦ δανεισαμένου τὰ χρήματα καὶ τῶν αὐτοῦ κληρονόμων τὰς ἰδίας κινεῖν ἐναγωγάς, Νεαρὰ Ἰουστ. 120 κεφ. ϛ΄. § 3. Μ. Σ. 11 (1864).

Αἱ λεγόμεναι **κονδίτζιαι,** ἤτοι ἀραβόσιτος, σῖτος, χόρτος, ὄρνιθες, βούτυρος καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια, εἰσὶ προσδιωρισμέναι εἰς ὁλοσχερῆ κατανάλωσιν τῶν ἐπιτοπίων Μετοχίων, (Βλαχίας) ἤτοι εἰς διατροφὴν τῶν ἐν αὐτοῖς καὶ εἰς περίθαλψιν τῶν πρὸς αὐτὰ προσερχομένων ξένων ἢ ἀπόρων, οὐδέποτε δὲ εἰς ἐμπορίαν καὶ ἑπομένως οὔτε ὁ ἐκμισθωτὴς δύναται ἵνα ὠφεληθῇ ἐξ αὐτῶν, οὔτε ὁ ἡγούμενος αὐτὸς δύναται ἵνα ἐκποιήσῃ ταύτας ἢ ποιήσῃ ἑτέραν χρῆσιν τούτων παρὰ τὴν ἐν γένει ὡρισμένην ὅπως δηλονότι αὗται καταναλωθῶσιν ἐντὸς τῶν ἐπιτοπίων Μετοχίων. Μ. Σ. 14 (1864).

Εἶναι ὁμολογούμενον ὅτι τὸ ὄνομα Ἡγουμένου τιμητικῶς μόνον διδόμενον εἰς τοὺς προϊσταμένους τῶν κατὰ τόπους Μετοχίων, οὐδόλως χορηγεῖ αὐτοῖς τὰ ἐν γένει τοῦ κατ' ἀκρίβειαν λόγου τοῖς Ἡγουμένοις Μοναστηρίων χορηγούμενα δικαιώματα, ἀλλ' ἁπλῶς μόνον τὴν ἐπίβλεψιν καὶ ἐπιτήρησιν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Μετοχίων ἐξαρτωμένων παρὰ Κυριαρχικῶν, ἄνευ ἀδείας τῶν ὁποίων μόνον ἐν ἐκτάκτοις καὶ κατεπειγούσαις περιστάσεσι ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ συνομολογεῖν δάνεια. Μ. Σ. 11 (1864).

Οὐκ ὀρθός ἐστιν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐναγομένου ὅτι ὑπογράψας τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ὁμόλογον διὰ τῆς ὑπογραφῆς Ἡγούμενος Ἀρχιμανδρίτης Κωνστάντιος δὲν εὐθύνεται διὰ τὴν πληρωμὴν αὐτοῦ, τοῦ δανείου γενομένου ὑπ' αὐτοῦ ὡς ἡγουμένου τοῦ Σιναϊτικοῦ Μετοχίου, τὸ ὁποῖον δέον νὰ ἐναχθῇ διὰ τὸ χρέος τοῦτο, διότι ἐν τῷ μνησθέντι ἐγγράφῳ ὁμολογεῖ ὀρθῶς ὅτι ἔλαβε τὸ ἐν τῷ ὁμολόγῳ ποσὸν ὡς δάνειον, ὅλως δὲ ἀδιάφορόν ἐστι τῷ δανείζοντι ἡ χρῆσις ἣν

μέλλει νὰ κάμῃ ὁ δανειζόμενος τῶν χρημάτων, ὧν ἀντικείμενον εἶναι τὸ συνάλλαγμα ἐκεῖνο. Μ. Σ. 20 (1873).

ΠΡΟΙΞ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1. Σύστασις προικός.
α'. Τρόπος καὶ τύπος συστάσεως προικός.
β'. Ὑποχρεώσεις τοῦ συστήσαντος προῖκα.
γ'. Εἴδη προικός.
§ 2. Ἡ προὶξ συνεστῶτος τοῦ γάμου.
α'. Σχέσεις τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τὴν προῖκα.
β'. Ἀπόδοσις τῆς προικὸς εἰς τὴν γυναῖκα καὶ ἐξασφάλισις αὐτῆς.
§ 3. Ἡ προὶξ λυθέντος τοῦ γάμου.
α'. Διαζυγίῳ ἢ θανάτῳ τοῦ ἀνδρός.
β'. Θανάτῳ τῆς γυναικός.
γ'. Εὐθύνη τοῦ ἀνδρός.
δ'. Ἀπόδειξις καταβολῆς προικός.
§ 4. Προικῷα σύμφωνα.
§ 5. Ἐγκύκλιοι περὶ προικός.

§ 1.[1]

α') Τρόπος καὶ τύπος συστάσεως προικός.

Κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμ. IV, X, 14) καὶ ἀγράφως δυνατὸν ἐπιδοθῆναι προῖκα καὶ (αὐτόθι § 9) ἐπὶ ὑποσχέσει προικὸς καὶ ἀπὸ ψιλοῦ ῥήματος ἢ συμφωνίας ἐνέχεταί τις.

Μ. Σ. 92 (1865).

1. Ἡ τῷ ἀνδρὶ διδομένη διὰ τὰ βάρη τοῦ γάμου περιουσία ὑπὸ τῆς γυναικὸς ἢ ἑτέρου τινὸς ἐν ὀνόματι αὐτῆς καλεῖται προίξ. Ἡ προὶξ παρ' ἡμῖν συνιστᾶται πρὸ ἢ μετὰ τὸν γάμον, διὰ πράξεως ἐν ζωῇ ἢ τελευταίας βουλήσεως, καὶ ἀγράφως ἢ ἐγγράφως· συνήθως ὅμως ἐγγράφως διὰ προικοσυμφώνου ἰδιωτικοῦ ἢ συμβολαιογραφικοῦ.

Τὸ ἀξίωμα «προὶξ ἄνευ γάμου δὲν ὑπάρχει» οὐδόλως συνεπάγεται ὅτι ἡ πρὸ τοῦ γάμου γενομένη ὑπόσχεσις προικὸς θεωρεῖται ματαία, τοῦ νόμου ῥητῶς λέγοντος, «ἐπὶ ὑποσχέσει προικὸς καὶ ἀπὸ ψιλοῦ ῥήματος ἢ συμφωνίας ἐνέχεταί τις» καὶ παρακατιόν, «γενικῶς θεσπίζομεν ἵνα εἴ τις τῶν 25 ἐτῶν εἴτε ἄρρην εἴτε θήλεια προῖκα ἐπηγγείλατο ἢ δέδωκεν ὑπὲρ οἱασδήποτε γυναικὸς ἔνθα νόμιμος γάμος ἐστί, παντὶ τρόπῳ ἀναγκάζεται τὴν ἰδίαν ὁμολογίαν πληρῶσαι,

---

Ὡς προὶξ δύναται νὰ δοθῇ πᾶν ὅ,τι ἐπάγεται αὔξησιν περιουσίας τοῦ ἀνδρός, ἤτοι ἡ κυριότης ἢ ἕτερα δικαιώματα ἐπὶ κινητῶν ἢ ἀκινήτων, ἀντικαταστατῶν ἢ ἀναντικαταστάτων πραγμάτων, ἀπαιτήσεις κατ' αὐτοῦ τοῦ προικοδότου ἢ κατὰ τρίτων, παραίτησις ἐπαχθείσης κληρονομίας ἢ κληροδοσίας, σύνολον περιουσίας ὑφισταμένης ἢ μελλούσης. Κατὰ τὴν ἐγκύκλιον τοῦ 1893 ἐὰν ὡς προὶξ δίδοται ἀκίνητόν τι, δέον οἱ ἐνδιαφερόμενοι, δι' αἰτήσεως αὐτῶν λεπτομερῶς περιγραφούσης τὸ προικοδοτούμενον κτῆμα, ν' ἀπευθύνωνται εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, τὰς Μητροπόλεις ἢ τὰς Ἐπισκοπάς, μετὰ τὴν τέλεσιν τοῦ προικοσυμφώνου, ὅπως διὰ τακριρίου αὐτῶν γνωστοποιῆται ταῖς ἁρμοδίαις κυβερνητικαῖς ἀρχαῖς (Μεχκεμέδες ἢ Μουατζελὲτ ταποῦ μεεμεροῦ) ὅτι τὸ ἐν λόγῳ κτῆμα παρεχωρήθη ὡς προὶξ καὶ συνεπείᾳ τούτου ἐνεργῆται ἡ προσήκουσα σημείωσις ἐν τοῖς ἁρμοδίοις κυβερνητικοῖς γραφείοις.

Ὑπόχρεοι πρὸς σύστασιν προικὸς εἶναι ὁ πατὴρ ἢ τούτου μὴ ὄντος ὁ πρὸς πατρὸς ἀνιών, ἐκτὸς ἐάν, παρὰ γνώμην αὐτῶν εὔλογον, συνῆψεν ἡ θυγάτηρ γάμον. Ἡ δὲ μήτηρ κατ' ἐξαίρεσιν ὑποχρεοῦται εἰς σύστασιν προικὸς «ἀπὸ μεγάλης καὶ δεδοκιμασμένης αἰτίας», ἀποκειμένης εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ δικαστοῦ ἐὰν π.χ. αὐτη ᾖ εὔπορος ὁ δὲ πατὴρ ἄπορος, ἢ «νόμῳ εἰδικῶς εἰρημένης», ὡς αἱρετικὴ μήτηρ ὀφείλει νὰ συστήσῃ προῖκα ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξου θυγατρὸς αὐτῆς. Οἱ ἀδελφοὶ τῆς γυναικὸς καὶ αὐτὴ ἡ γυνὴ ἔχουσιν ἁπλῶς ἠθικὸν καθῆκον πρὸς σύστασιν προικός, οὐχὶ δὲ καὶ ὑποχρέωσιν ἐκ τοῦ νόμου.

εἰ καὶ δι' ἀνάγκην τοῦτο πεποίηκε» ('Αρμ. Δ. ι', 9 καὶ 19), ἀλλ' ὅτι ὅπως θεωρηθῇ ἔγκυρος ἡ περὶ συστάσεως προικὸς σύμβασις, δέον ἵνα ἐπέλθῃ γάμος, τούτου δὲ ματαιωθέντος ματαιοῦται καὶ ἡ τοῦ προικοδότου ὑπόσχεσις.

Μ. Σ. 20 (1866).

Ἡ ἀθέτησις τῶν ὑποσχέσεων ἢ συμφωνιῶν τοῦ προικοδοτήσαντος ὑπάρχει ὅλως ἀντιβαίνουσα τοῖς ἡμετέροις ἱεροῖς νόμοις, οἵτινες ἀποφαίνονται ἀπαρασάλευτον πᾶσαν ὑπόσχεσιν εἴτε ἔγγραφον εἴτε ἄγραφον προικοδοσίας, γενομένην εἴτε παρὰ γονέων, εἴτε παρ' οἱουδήτινος προσώπου ὡρίμου ἡλικίας. ('Αρμ. Δ, ι'). Πρ. Ἱ. Σ. 8 Μαρτ. 1871.

Καὶ ἀγράφως συνίσταται προῖξ καὶ ἀπαιτεῖται ἐὰν ὅλως ἀποδείκνυται ὅτι παρεσχέθη. Μ. Σ. 19 (1875).

Προῖξ συνομολογεῖται ἢ χορηγεῖταί τινι παρὰ τῶν γονέων τῆς κόρης ἢ ἐξωτικοῦ μόνον ἐν περιπτώσει συστάσεως γάμου διὰ τὰ βάρη αὐτοῦ. Μ. Σ. 255 (1895).

Ὁ ἰσχυρισμὸς τῶν ἐναγομένων ὅτι τὸ προσαχθὲν ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος προικοσύμφωνον δὲν εἶναι ἔγκυρον ὡς μὴ ὂν συντεταγμένον ἐνώπιον ἐπισήμου ἀρχῆς ἢ τῆς ἐνορίας αὐτῶν καὶ ὡς μὴ φέρον μηδεμίαν ἡμερομηνίαν, δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καθόσον γνωστοῦ ὄντος ὅτι ὁ ἀγράφως ὑποσχόμενος προῖκα ἐνέχεται εἰς τὴν ἀπόδοσιν αὐτῆς κατὰ νόμον ('Αρμ. Δ.ι',9), πολλῷ δὴ μᾶλλον οἱ ἐναγόμενοι ὀφείλουσιν ἵνα ἐκπληρώσωσι τὰς ὑποχρεώσεις ἃς ἀνέλαβον διὰ τοῦ ῥηθέντος προικοσυμφώνου.

Μ. Σ. 18 (1874).

Δὲν ὑποχρεοῦται ὁ πενθερὸς νὰ δώσῃ τὸ τέταρτον τῆς οἰκίας αὐτοῦ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, διότι ναὶ μὲν ὑποχρεοῦται κατὰ τὸ προικοσύμφωνον ἵνα γράψῃ τοῦτο τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, ὅταν τεκνοποιήσῃ αὕτη, σήμερον ὅμως εἰ καὶ ἐτεκνοποίησεν

οὐδὲν ἔχει τέκνον ζῶν, εὑρισκομένη εἰς τὴν πρὸ τῆς τεκνοποιΐας κατάστασιν. Μ. Σ. 88 (1863).

β') Ὑποχρεώσεις τοῦ συστήσαντος προῖκα.[1]

Ἡ περὶ προικοδοτήσεως παρ' οἱουδήποτε γενομένη ὑπόσχεσις καθίσταται ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν προικοδοτοῦντα.

Μ. Σ. (1862).

Κατὰ τὸ παρ' ἡμῖν ἐν ἰσχύϊ δίκαιον ἐπὶ ὑποσχέσει προικὸς καὶ ἀπὸ ψιλοῦ ῥήματος ἢ συμφωνίας ἐνέχεταί τις «καὶ ἀπὸ ψιλῆς ἐπαγγελίας χρεωστεῖ ὁ πατὴρ προῖκα»'Αρμεν.Δ', περὶ δικαίου προικός, μάτην δ' ἡ ἐκκαλοῦσα ἰσχυρίζεται ὅτι τὴν περὶ ἧς ἡ δίκη προῖκα ὑπεσχέθη ὑποχωροῦσα τῇ ἀνάγκῃ, τοῦ νόμου λέγοντος, «εἴ τις τῶν 25 ἐτῶν ἄρρην εἴτε θήλεια προῖκα ἐπηγγείλατο ἢ δέδωκεν ὑπὲρ οἱασδήποτε γυναικός, ἔνθα νόμιμος γάμος ἐστί, παντὶ τρόπῳ ἀναγ-

---

1. Ἂν πρὸ ἢ ἅμα τῷ γάμῳ συνέστη ἡ προῖξ ἀπὸ τῆς τελέσεως αὐτοῦ, ἂν μὴ ἄλλως ὥρισται, ὑπάρχει καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἀνδρὸς ὅπως ἀπαιτήσῃ τὴν προῖκα. Τῆς καταβολῆς δὲ τῆς προικὸς ὑπερτιθεμένης ἐπὶ διετίαν ἀπὸ τῆς τελέσεως τοῦ γάμου, ὀφείλονται μετὰ τὴν παρέλευσιν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ ὑποσχεθέντος ἄνευ ὀχλήσεως τόκοι 4 0/0 ἢ οἱ καρποί, ἐὰν δὲ μετὰ τὸν γάμον ἐγένετο ἡ τῆς προικὸς ὑπόσχεσις, ἡ διετία ἄρχεται ἀπὸ τῆς ὑποσχέσεως. Ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς διετίας ἔχει δικαίωμα ὁ ἀνὴρ ν' ἀπαιτήσῃ τὴν προῖκα, δικαιούμενος ν' ἀπαιτήσῃ τόκους καὶ καρποὺς καὶ πρὸ τῆς διετίας, ἀφ' ἧς κατέστη ὑπερήμερος ὁ τὴν προῖκα ὑποσχεθείς.

Ὁ ὑποσχεθεὶς εἰς προῖκα ἀκίνητον κτῆμα, καὶ ἀρνούμενος νὰ ἐνεργήσῃ τὴν μεταγραφὴν ἐπ' ὀνόματι τῆς προικοδοτουμένης, καταδικάζεται εἰς τὴν πληρωμὴν τῆς ἀξίας τοῦ κτήματος, μὴ δυνάμενος ἄλλως ὑποχρεωθῆναι εἰς τοῦτο.

κάζεται τὴν ἰδίαν ὁμολογίαν πληρῶσαι» αὐτόθι 19.
Μ. Σ. 6 (1865).

Οὐχὶ ὀρθῶς ἐπικαλεῖται ἡ ἐναγομένη τὴν διάταξιν τοῦ νόμου, καθ' ὃν «οὐ δύναται ἡ μήτηρ ἄκουσα ὑποχρεωθῆναι ἵνα προικίσῃ τὴν ἑαυτῆς θυγατέρα», διότι ταύτην ἠδύνατο προτάξαι ἂν ἐκινεῖτο κατ' αὐτῆς ἀγωγὴ περὶ συστάσεως προικός, ἐνῷ τοὐναντίον πρόκειται περὶ ἀγωγῆς πρὸς καταβολὴν προικὸς συστάσης, τὸ δ' ἐν τῇ σημειώσει τοῦ Μακκέλδεϋ ἀναφερόμενον ἔχει ὑπ' ὄψει γάμον τελεσθέντα ἄνευ τῆς συναινέσεως τῶν γονέων, οὗτινος ὅμως γάμου, οὐ προηγήθη μνηστεία· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου προηγηθείσης μνηστείας, εἰς ἣν ἡ μήτηρ συνήνεσεν, ὁ ἐπελθὼν γάμος καί τοι παρὰ θέλησιν αὐτῆς γενόμενος θεωρεῖται ἰσχυρός, ὑποχρεῶν τὴν μὴ θελήσασαν μητέρα ἐκτελέσαι τὰς ὑποχρεώσεις, ἃς κατὰ τὴν μνηστείαν ἀνέλαβε, διότι ἄλλως ἤθελον συμβαίνει ἐν τῇ κοινωνίᾳ γεγονότα λίαν σκανδαλώδη καὶ ἀνήθικα, ἅπαντες οἱ γονεῖς ἤθελον ὑπόσχεσθαι προῖκα τοῖς γαμβροῖς αὐτῶν κατὰ τὴν μνηστείαν, ἀφοῦ δὲ θὰ ἔβλεπον ὅτι ἀνεπτύχθη ἡ πάντοτε μεταξὺ τῶν μνηστευομένων ἀναπτυσσομένη συμπάθεια, ἤθελον ἀρνεῖσθαι τὴν ἑαυτῶν συναίνεσιν πρὸς τέλεσιν τοῦ γάμου καὶ οὕτω ἤθελον ἀπαλλάττεσθαι ἐκ τῆς παροχῆς τῆς ὑποσχεθείσης προικὸς (Ἀρμ. Δ, ι', 16 καὶ 15). Μ. Σ. 20 (1866).

Ἡ ὑπόσχεσις τῆς προικὸς εἶναι ἀπαιτητέα ἅμα τῇ τελέσει τοῦ γάμου, καὶ κατὰ νόμον εἴ τις προῖκα ἐπαγγειλάμενος ἐπὶ διετίαν ἀνέβαλε ταύτην διδόναι, τοὺς τῶν πραγμάτων καρποὺς καὶ τὸν τόκον τῶν νομισμάτων ἀναγκάζεται καταβαλεῖν, τοῦ ἀνδρὸς ὅμως μὴ ἀναγκαζομένου τὴν διετίαν ἀναμένειν, ἀλλ' ἔχοντος ἐξουσίαν καὶ πρὸ τῆς διετίας ἀπαιτῆσαι τὴν ἐπαγγελθεῖσαν αὐτῷ προῖκα, ὅτε καταβάλλονται καὶ καρποὶ εἴτε τόκοι ὑπερημερίας (Βασιλ. 118 περὶ δικαίου προικὸς 29.1). Μ. Σ. 66 (1867).

Κατὰ τὸν νόμον ἡ ὑποσχεθεῖσα προῖξ φέρει τόκον μετὰ διετίαν ἀπὸ τοῦ γάμου (Ἀρμ. Δ. 10).
Μ Σ. 5 (1871) καὶ 23 (1872).

Ὁ ἀποβιώσας πατὴρ τοῦ ἐναγομένου ὑποσχεθεὶς ἅπαξ τὴν πρὸς τὸν ἐνάγοντα προικοδοσίαν ἑκατὸν πήχεων γηπέδου ἐν τῇ θέσει Φιστικλί, ὑπόχρεως ἦν, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν κατοχὴν αὐτοῦ τοιοῦτον γήπεδον, ὅπως ἀγοράσῃ καὶ ἐπιγράψῃ ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ τοὺς ὑποσχεθέντας ἑκατὸν πήχεις ἢ πληρώσῃ τὴν ἀξίαν αὐτῶν, αὐτὸ δὲ τοῦτο ὑποχρεοῦται ἵνα πράξῃ ἤδη καὶ ὁ κληρονομήσας τὴν περιουσίαν ἐκείνου. Μ. Σ. 26 (1874).

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ ἐναγόμενος ἤθελεν ἐπιμείνει μέχρι τέλους ἀρνούμενος τὴν ἐγγραφὴν τῶν τίτλων τῆς ἰδιοκτησίας τῶν παραχωρηθέντων διὰ τοῦ προικοσυμφώνου τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ εἰς προῖκα ὀφείλει ἵνα πληρώσῃ τὴν ἀξίαν αὐτῶν.
Μ. Σ. 10 (1883).

Οἱ ἐναγόμενοι ὑποχρεοῦνται εἰς ἀπότισιν τόκων τῆς ὑπ' αὐτῶν ἐπαγγελθείσης προικὸς οὐχὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ γάμου, ἀλλὰ μετὰ διετίαν συνῳδὰ τῷ νόμῳ.
Μ. Σ. 146 (1890).

Ἡ ἀπαίτησις τῆς προικὸς διηνεκής ἐστι, ἀπορριπτέα ἑπομένως τυγχάνει ἡ ἔνστασις παραγραφῆς αὐτῆς.
Μ. Σ. 191 (1892).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ ἔνστασις τῶν ἐφεσειόντων, ὅτι δὲν χωρεῖ ἀγωγὴ κατ' αὐτῶν ὡς μὴ ἐπαγγειλαμένων προῖκα, διότι ἀποβιώσαντος τοῦ προικοδότου πατρὸς αὐτῶν, οὗτοί εἰσι κάτοχοι τῶν ἐπιδίκων προικῴων κτημάτων.
Μ. Σ. 242 (1895).

Ἐπειδὴ ὁ ἀποβιώσας πατὴρ τῶν ἐναγομένων ἀνέλαβε διὰ προικοσυμφώνου τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μεταβιβάσῃ λόγῳ προικὸς εἰς ὄνομα τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ἡ ὑποχρέωσις αὕτη μεταβαίνει τοῖς κληρονόμοις καὶ διαδόχοις αὐτοῦ. Μ. Σ. 169 (1891).

Ἡ περὶ τοῦ εὐεργετήματος τῆς εὐπορίας ἔνστασις εἰς ἣν τελευταῖον περιωρίσθη ὁ ἐναγόμενος πατὴρ ἐπίσης ἀπορριπτέα ἐστί, καθόσον ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἡ ὑποσχεθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ προὶξ οὐδόλως ἐστὶ δυσανάλογος πρὸς τὴν ἐνεστῶσαν περιουσίαν καὶ τὸν μισθὸν αὐτοῦ, ἄλλως τε ὁ ἐναγόμενος οὐκ ἦν ἐν καιρῷ τῆς τοῦ προικοσυμφώνου ἐκδόσεως εὐπορώτερος ἢ ὅσον ἐστὶ νῦν, ὅτε μάλιστα ὑπάρχει καὶ κύριος μιᾶς οἰκίας. Μ. Σ. 1 (1871).

γ') Εἴδη προικός.[1]

Ἡ προὶξ προσδιορισθεῖσα εἰς χρήματα ἀνάγεται εἰς τὴν

1. Ἡ ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν πρὸς πατρὸς ἀνιόντων συσταθεῖσα καὶ ἐκ τῆς τούτων περιουσίας ἐκπορευομένη προὶξ προσονομάζεται πατρική, dos profectitia, εἴτε τούτοις ὑπεξουσία εἶναι ἡ προικιζομένη εἴτε καὶ αὐτεξουσία.

Πᾶσα δ' ἄλλη προὶξ μὴ ὑπ' αὐτῶν ἐπιδιδομένη προσονομάζεται ἀπροσπόριστος, dos adventitia. Ἰδιαίτερον εἶδος τῆς ἀπροσπορίστου ἀποτελεῖ ἡ ἀναληπτέα προίξ, dos receptitia, καὶ τοιαύτη εἶναι ἡ κατ' ἰδίαν συμφωνίαν ἐπαναστρέφουσα εἰς τὸν δόντα λυθέντος τοῦ γάμου θανάτῳ τῆς γυναικός.

Ἀδιατίμητος καλεῖται ἡ προὶξ τῆς ὁποίας ἡ ἀξία δὲν ὡρίσθη καὶ τὴν ὁποίαν ὀφείλει ὁ σύζυγος ἵνα διατηρῇ ὅπως λυομένου τοῦ γάμου ἀποδώσῃ αὐτὴν ταύτην. Διατετιμημένη δὲ τοὐναντίον καλεῖται ἐκείνη, ἧς ἡ ἀξία ὡρίσθη, καὶ ἥτις θεωρεῖται ὡς πωληθεῖσα πρὸς τὸν σύζυγον, ὀφείλοντα ν' ἀποδώσῃ, ἐν περιπτώσει λύσεως τοῦ γάμου, μόνον τὴν ἀξίαν αὐτῆς.

κατηγορίαν τῶν διατετιμημένων προικῶν λόγῳ πωλήσεως καὶ οὐχὶ λόγῳ προσδιορισμοῦ τῆς ἀξίας, ὡς λίαν ἐσφαλμένως διατείνονται οἱ ἐναγόμενοι, διότι οὐδὲν τοιοῦτον ἀναφέρεται ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ. Μ. Σ. 80 (1887).

Ἡ διατετιμημένη προὶξ καὶ ἡ ἀδιατίμητος ἀντικειμένως ἔχουσιν, ὡς ἐκ τῶν ὀνομάτων δῆλόν ἐστιν· καὶ ἡ μὲν διατετιμημένη προὶξ τῷ ἀνδρὶ κινδυνεύεται ἐὰν ἀποθάνῃ τὰ ζῶα κἂν ἡ γυνὴ τὴν ἐσθῆτα κατατρίψῃ τὴν ἀποτίμησιν αὐτῶν δίδωσιν ὁ ἀνὴρ καὶ ἥνίκα παραλάβῃ τι εἰς προῖκα κατὰ διατίμησιν χρεωστεῖ τὴν τιμήν, κἄν τε ἐβελτίωσεν αὐτὸς κερδαίνει κἄν τε ἐμείωσεν αὐτὸς κινδυνεύει καὶ ὑπόκειται, τῆς δὲ ἀδιατιμήτου προικὸς καὶ ἡ αὔξησις καὶ ἡ μείωσις τὴν γυναῖκα ὁρᾶ καὶ λαμβάνει μὲν αὐτὴ τὸν τοκετὸν τῶν δούλων, τοὺς δὲ καρποὺς καὶ τὴν γονὴν τῶν θρεμμάτων ὁ ἀνὴρ λαμβάνει, πρότερον μέντοι πληρῶν τὰ πρωτότοκα καὶ ὑποβάλλων ἀντὶ τῶν τελευτώντων ἐκ τῶν ἐπιγενομένων, εἰς ἀναπλήρωσιν δηλονότι τῶν πρωτοτόκων· οὐκ ἔστιν οὖν τὴν ἀδιατίμητον προῖκα ἰσοδυναμεῖν τῇ διατετιμημένῃ εἰ καὶ τοὐναντίον ἔστιν ὅτε συμβαίνει, καὶ ἡ διατετιμημένη προὶξ ὡς ἀδιατίμητος γίνεται καὶ λογίζεται κατὰ συναρέσκειαν καὶ θέλησιν ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ ἀνδρογύνου καὶ τῇ γυναικὶ κινδυνεύει, ἀλλὰ τοῦτο ἐκ συμφωνίας ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ ἀνδρογύνου γίνεται, οὐ μὴν δ' ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε· τὴν δὲ ἀδιατίμητον προῖκα ἰσοδυναμεῖν τῇ διατετιμημένῃ οὐ γέγραπται περὶ τούτου ὅλως ἐν τοῖς νομικοῖς διατάγμασι.

Γρ. Π. Σ. Ἰούνιος 1733 (Κ. Κριτίου σ. 191).

Ὀλάκις τρίτοι, καὶ τοιοῦτοι θεωροῦνται πάντες ἔστω καὶ συγγενεῖς, ἄλλοι παρὰ τὸν πατέρα, συνιστῶσι προῖκα χωρὶς νὰ ὦσιν ὑπόχρεοι εἰς τοῦτο, θεωροῦνται ὡς δωρηταὶ τῆς

γυναικὸς οὐδέποτε δὲ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς. Μ. Σ. 99 (1865).

Ἡ προὶξ οἰκίας, ἐκτιμηθείσης κατὰ τὸ προικοσύμφωνον εἰς γρ.50 χιλιάδας, ἀνάγεται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν διατετιμημένων λόγῳ πωλήσεως προικῶν, διότι ἐὰν ἡ ἐκτίμησις ἐγίνετο πρὸς ἁπλοῦν τῆς ἀξίας προσδιορισμὸν ἔδει ἵνα γένηται ἰδιαιτέρα πρὸς τοῦτο συνομολογία (Βασιλ. 6.19).

Μ. Σ. 94 (1895).

§ 2.

α') Σχέσεις τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τὴν προῖκα.[1]

Τοῦ νόμου (Ἀρμ. Α, ιγ', 24 καὶ Γ', α', 11) ἀπαγορεύον-

---

1 Διαρκοῦντος τοῦ γάμου ὁ ἀνὴρ εἶναι ὁ κύριος τῆς προικός, ἡ δὲ γυνὴ δὲν δύναται οὐδὲ νὰ πωλήσῃ οὐδὲ νὰ διαθέσῃ ἄλλως τὸ εἰς προῖκα δοθὲν πρᾶγμα. Ὡς κύριος τῆς προικὸς ὁ ἀνὴρ διαχειρίζεται καὶ καρποῦται τὰ προικῷα, μηδεμίαν ὀφείλων ἕνεκα τῆς διαχειρίσεως ἐγγύησιν, προστατεύει αὐτὰ διὰ παντὸς νομίμου ἐνδίκου μέσου, ὡς ἀληθὴς κύριος, καὶ ἀπαλλοτριοῖ αὐτὰ καὶ ἄνευ συναινέσεως τῆς συζύγου· ἐξαιρετικῶς μόνον ἡ ἀπαλλοτρίωσις τῶν ἀδιατιμήτων προικῴων ἀκινήτων ἀπαγορεύεται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, δυναμένη νὰ προσβληθῇ ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς μὲν συνεστῶτος τοῦ γάμου ὑπὸ τῆς γυναικὸς δὲ λυθέντος τοῦ γάμου. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀκύρως γενομένη οὕτω ἀπαλλοτρίωσις κυροῦται, ἅμα τὸ πωληθὲν ἀκίνητον ἀποβάλῃ τὴν τοῦ προικιμαίου ἰδιότητα, τοῦθ' ὅπερ γίνεται καθ' ἣν περίπτωσιν ἢ ἐναλλάσσεται τὸ προικιμαῖον ἀκίνητον ἢ ἀποκερδαίνει τὴν προῖκα ὁ ἀνήρ, ὡς καὶ ὅταν ἐκ δύο διζευκτικῶς ὀφειλομένων ἀκινήτων καὶ ἀμφοτέρων ἐκποιηθέντων ἠγόρασε τὸ ἓν ὁ ἀνήρ, ὅτε κυροῦται ἡ τοῦ ἑτέρου ἐκποίησις.

Ἡ ἐνναλλαγὴ τῶν προικῴων ἤτοι ἡ ἀντικατάστασις τῶν δοθέντων πραγμάτων δι' ἑτέρων ἢ ἡ μετατροπὴ τῶν ἀδιατιμήτως δοθέντων εἰς διατετιμημένα ἢ τἀνάπαλιν ἐπιτρέπεται μέν, ἀλλ' ὅπως ᾖ ἰσχυρὰ δέον ἵνα συμφέρῃ εἰς τὴν γυναῖκα καὶ γένηται δι' ἀμοιβαίας τῶν συζύγων συναινέσεως.

τος ῥητῶς εἰς τὴν σύζυγον, ὡς ἄτεκνον οὖσαν, ἵνα διαθέσῃ τὴν προῖκα αὐτῆς, καθόσον ἡ κυριότης τῆς προικὸς συνεστῶτος τοῦ γάμου ἀνήκει τῷ ἀνδρί, περιττὴ βεβαίως ἀποβαίνει ἡ διάταξις ἀποδείξεως περὶ ὑπάρξεως δῆθεν διαθήκης, ἀκύρου ἐκ τῶν προτέρων διὰ τοῦτο θεωρουμένης.

Μ. Σ. 205 (1893).

Κατὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας, ὁ μὲν ἀνὴρ οὔτε μόνος οὔτε συναινούσης τῆς γυναικὸς εἴτε ζώσης ἢ ἀποθανούσης δύναται ἐκποιεῖν τὴν προῖκα, ἀλλ' ὀφείλει παραπέμπειν πρὸς τοὺς κληρονόμους ἐκείνης· ἡ δὲ γυνὴ μόνη μὲν οὐ δύναται τοῦτο ποιεῖν, γνώμῃ δὲ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἔτι ζῶντος ἢ μετὰ θάνατον ἐκείνου, οὐδαμοῦ τῶν νόμων ἀπηγόρευται ἐξοικονομεῖν τὴν ἑαυτῆς προῖκα κατὰ τὴν ἑαυτῆς βούλησιν, ὡς φαίνεται παρὰ τῷ ἱερῷ Ἀρμενοπούλῳ Δ', θ', ἐκεῖ γὰρ ἀπαγορεύει τῇ γυναικὶ μὴ δύνασθαι μόνην ποιεῖσθαι τὴν ἐκποίησιν τῆς προικός, οὐ κωλύει δ' αὐτὴν τοῦτο ποιεῖν μετὰ γνώμην τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ζῶντος ἢ μετὰ θάνατον ἐκείνου, τοσοῦτον γὰρ μόνον φησί, «πᾶσα γυνὴ ἐν τοῖς ἐξωπροίκοις καὶ τοῖς λεγάτοις χωρὶς τῆς προικὸς δύναται καὶ συναλλάττεσθαι καὶ χαρίζειν καὶ δωρεῖσθαι καὶ ἔρρωται πάντα», ὑπεξεῖλεν οὖν ἐνταῦθα ὁ ἱερὸς νόμος μὴ δύνασθαι τὴν γυναῖκα ἐκποιεῖν ἄνευ γνώμης τοῦ ἀνδρός, οὐκ ἀπηγόρευσε μέντοι τοῦτο πράττειν οὐδὲ μετὰ γνώμης τοῦ ἀνδρὸς οὐδὲ μετὰ θάνατον ἐκείνου.

Γρ. Π. Σ. Αὔγουστος 1786.

Κατὰ τὸν νόμον τότε μόνον ἐπιτρέπεται ἡ ἀνταλλαγὴ τῆς προικὸς ὅταν αὕτη συμφέρῃ εἰς τὴν γυναῖκα.

Μ. Σ. 98 (1865).

Ὁ νόμος κηρύσσει ἀναπαλλοτρίωτα τὰ ἀκίνητα προικῶα, συναινούσης δὲ καὶ τῆς γυναικός, ἐὰν πωληθῇ τοιοῦτον

προικῶον, πάλιν δύναται ἵνα διεκδικηθῇ παρ'αὐτῆς ('Αρμ. 4. 10. 35). Μ. Σ. 4 (1872).

Κατὰ νόμους ὁ σύζυγος λαμβάνων τὴν προῖκα δὲν γίνεται κύριος αὐτῆς, ἀλλὰ μόνον ἐπικαρπωτής, οἱ δὲ τόκοι τῆς προικὸς χρησιμεύουσι διὰ τὰ βάρη τοῦ γάμου.
Μ. Σ. 13 (1872).

Ἡ ἀπαίτησις ἐγγυητοῦ δοθησομένου ὑπὸ τῶν συζύγων πρὸς τὸν ἐναγόμενον καὶ προικοδότην πατέρα, περὶ τῆς μὴ πωλήσεως τῶν ἐπ' ὀνόματι τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ ἐπιγραφησομένων ὑπ' αὐτοῦ πέντε ἄσπρων, ἀντίκειται εἰς ῥητὸν ἄρθρον νόμου, ἔχον ὡς ἑξῆς: «ὁ ἀνὴρ παραλαμβάνων τὴν προῖκα ἐγγύας οὐκ ἀπαιτεῖται, ἐγγυητὴς γὰρ οὐ δίδοται τῇ γυναικείᾳ προικί, εἰ μὴ πρὸ τοῦ γενέσθαι τὴν μνηστείαν τοῦτο συνεφωνήθη. ('Αρμ. 4.10.8). Μ. Σ. 4 (1872).

Ἄκυρον εἶναι τὸ ὑπὸ τῆς συζύγου τοῦ ἐνάγοντος δοθὲν πρὸς τοὺς γονεῖς αὐτῆς ἐξοφλητήριον τῆς προικὸς αὐτῆς, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι αὕτη δὲν ἠδύνατο ἵνα δώσῃ τοιαύτην ἐξόφλησιν ἄνευ τῆς εἰδήσεως καὶ συγκαταθέσεως τοῦ συζύγου αὐτῆς. Μ. Σ. 26 (1874).

Ὁ πτωχεύσας δὲν δύναται νὰ ἐνεργῇ ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ συναλλαγάς, ἢ ἄλλας οἱασδήποτε πράξεις σχετιζομένας πρὸς τὴν πτώχευσιν αὐτοῦ, δὲν στερεῖται ὅμως καὶ τῶν πολιτικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων, ἅτινα χορηγοῦσιν αὐτῷ τὸ δικαίωμα ἵνα κινήσῃ ἀγωγὴν περὶ διεκδικήσεως προικός, ὡς ὢν κατὰ νόμον διαχειριστὴς αὐτῆς συνεστῶτος τοῦ γάμου, τοσούτῳ μᾶλλον καθόσον ἡ προῖξ ἐστι προνομιοῦχος. Μ. Σ. 18 (1874).

Ἡ ἐν λόγῳ οἰκία ἀγορασθεῖσα κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ ἐναγομένου ἀπὸ χρημάτων τῆς προικὸς τῆς συζύγου αὐτοῦ ἀνήκει εἰς αὐτήν, μόνη δ' ἡ ἐπικαρπία αὐτῆς ἀνήκει κατὰ νόμον εἰς τὸν ἐναγόμενον σύζυγον συνεστῶτος τοῦ γάμου, διὰ τὰ βάρη αὐτοῦ ('Αρμ. Δ. 10). Μ. Σ. 24 (1875).

Συνεστῶτος τοῦ γάμου μόνῳ τῷ ἀνδρὶ κατὰ νόμον ἐπιτρέπεται ἵνα ἀπαιτήσῃ τὴν προῖκα κατὰ παντὸς ἐπαγγειλαμένου αὐτὴν ('Αρμεν. Δ,ι',7), οὐδὲν δὲ δικαίωμα ἔχουσιν οἱ ἐνάγοντες ἀδελφοὶ τῆς Α ὅπως κινήσωσιν ἀγωγὴν κατὰ τοῦ πατρὸς τοῦ συζύγου αὐτῆς περὶ ἐκτελέσεως ὑποσχεθείσης πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ τοῦτον προικός, καίτοι ὑφισταμένης συμβάσεως μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ πατρὸς τοῦ γαμβροῦ αὐτῶν, περὶ προικοδοτήσεως ἐκείνων μὲν τῆς ἀδελφῆς αὐτῶν, τούτου δὲ τοῦ υἱοῦ καὶ συζύγου τῆς Α.
Μ. Σ. 74 (1886).

Ἡ πρώτη σκέψις τῆς ἐν λόγῳ ἀποφάσεως τοῦ ἐφετείου Ἰωαννίνων δίδωσι χώραν εἰς ἀναίρεσιν, καθόσον ἐν ᾧ ἡ περὶ προικὸς ἀγωγὴ τοῦ γαμβροῦ κατὰ τοῦ πενθεροῦ αὐτοῦ οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν συζυγικὴν διένεξιν περὶ διαζεύξεως, ἑπομένως ἡ ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου διεξαγωγὴ ταύτης οὐδόλως ἔδει νὰ σταματήσῃ τὴν ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Δημογεροντίας ἀγωγὴν πρὸς καταβολὴν τῆς προικός, διότι συνεστῶτος τοῦ γάμου ἡ προῖξ δέον ν' ἀνήκῃ εἰς τὸν σύζυγον, ὅστις ἔχει τὴν κατὰ νόμον διαχείρισιν καὶ νομήν, τὸ ἐφετεῖον παρεδέχθη τὰ ἐναντία· ἀναιρετέας ἑπομένως οὔσης τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ, ἡ περὶ προικὸς ἀγωγὴ δέον νὰ ἐξακολουθήσῃ κατὰ τοῦ προικοδότου πατρὸς τῆς συζύγου ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου ἀνεξαρτήτως τῆς ἐπὶ τῆς διενέξεως μεταξὺ τῶν συζύγων δίκης.
Ἱ. Σ. 65 (1887).

Ἡ γυνὴ συνεστῶτος τοῦ γάμου δὲν δύναται νὰ διαθέσῃ τὴν προικῶαν περιουσίαν αὐτῆς οὔτε διὰ πράξεως μεταξὺ ζώντων οὔτε δι' αἰτίαν θανάτου. Τὸ δὲ περὶ προικὸς ζήτη-

ISMANOGLIO MEGARO

μα εἶναι δημοσίας τάξεως καὶ ὡς τοιοῦτο δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν, οὐ μόνον ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν διαδίκων ἀλλὰ καὶ αὐτεπαγγέλτως ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου. Μ. Σ. 100 (1887).

Συνεστῶτος τοῦ γάμου οἱ καρποὶ τῆς προικὸς ἀνήκουσιν εἰς τὸν ἄνδρα. Μ. Σ. 114 (1888).

Ἡ διαθέτις οὐδόλως ἠδύνατο νὰ διαθέσῃ τὴν προικῶαν αὐτῆς περιουσίαν, διότι οὐδόλως ἐπιτρέπεται ταῖς ἐγγάμοις γυναιξὶ συνεστῶτος τοῦ γάμου καὶ τέκνων ὑπόντων ὅπως διαθέτωσι κατ' ἰδίαν βούλησιν τὰς προικώας αὐτῶν περιουσίας, αἵτινες οὖσαι προωρισμέναι διὰ τὰ βάρη τοῦ γάμου ἀνήκουσιν εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν. Μ. Σ. 140 (1889).

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον ἐναντίον τοῦ νόμου προέβη εἰς ἐξέτασιν θέματος ἀσχέτου ὅλως πρὸς τὴν περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν καὶ ἀπεφήνατο τὴν ὑπὸ τοῦ πρώην ἐνάγοντος ἐπιστροφὴν τῆς προικὸς ἐν συνεστῶτι τῷ γάμῳ, ἐνῷ ἡ ἐπιστροφὴ τῆς προικὸς εἶναι ἀντικείμενον πηγάζον ἐκ τῶν συνεπειῶν τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου, ἡ δὲ τοιαύτη ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως ὅλως παρανόμως γενομένη δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν. Ἱ. Σ. 93 (1890).

Κατὰ τὸν νόμον ὁ ἀνὴρ ὑπάρχει κύριος καὶ διαχειριστὴς τῆς προικὸς καὶ εἰς τοῦτον ἀνήκει ἡ ἀπαίτησις αὐτῆς, ἀπορριπτέα ἄρα ἐστὶ διὰ τοῦτο ἡ προκειμένη ἀγωγή, ἣν ἡ σύζυγος κινεῖ κατὰ τῶν ἐπαγγειλαμένων τὴν προῖκα.

Πρ. Μ. Σ. 4 Δβρίου 1891.

Ὁ ἀνὴρ ὡς κύριος καὶ διαχειριστὴς τῆς προικὸς δικαιοῦται νὰ ἐνασκῇ τὰς προικῴας ἀπαιτήσεις σονῳδὰ τῇ σχετικῇ διατάξει τοῦ Ἀρμενοπούλου (Δ. ι', 7).

Πρ. Μ. Σ. 15 Μαΐου 1891.

Ὁ ἀνὴρ ὡς κύριος καὶ διαχειριστὴς τῆς προικὸς δικαιοῦται ἐν πάσῃ περιπτώσει νὰ ἐνασκῇ τὴν προικώαν ἀπαίτησιν. Μ. Σ. 169 (1891).

Τὰ προικιμαῖα δέον ἵνα κατὰ νόμον μένωσιν εἰς χεῖρας τοῦ ἀνδρός, εἰς ὃν ἀνήκουσι καὶ οἱ καρποὶ αὐτῶν συνεστῶτος τοῦ γάμου. Μ. Σ. 175 (1892).

Ἡ γυνὴ δὲν δύναται νὰ διαθέσῃ ἢ δωρήσῃ τὴν προῖκα αὐτῆς, καθόσον ὑφισταμένου μὲν τοῦ γάμου κύριος τῆς προικὸς εἶναι ὁ ἀνήρ, ὡς φέρων τὰ βάρη αὐτοῦ, θανούσης δὲ τῆς γυναικὸς ἄπαιδος, ἡ προῖξ ἐπανέρχεται εἰς τὸν προικοδοτήσαντα πατέρα, τὸν καὶ μόνον λαμβάνοντα τὴν παρ' αὐτοῦ δοθεῖσαν προῖκα (Ἀρμ. Δ. ι', 48). Μ. Σ. 220 (1894).

Ὀρθὸς ἐστὶν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ πρώην ἐνάγοντος νῦν δ' ἀνακοπτομένου ὅτι ὁ ἀνὴρ καὶ οὐχὶ ἡ γυνὴ ἀπαιτεῖ τὴν προῖκα παρὰ παντὸς ὑποσχεθέντος αὐτήν, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, ὡς φέρων τὰ βάρη αὐτοῦ. Μ. Σ. 283 (1896).

β'. Ἀπόδοσις τῆς προικὸς εἰς τὴν γυναῖκα καὶ ἐξασφάλισις αὐτῆς.[1]

Εἶναι μὲν ἀληθὴς ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἀνακόπτοντος ὅτι ὁ ἀνὴρ καθὸ κύριος τῆς προικὸς δὲν ὑποχρεοῦται νὰ δίδῃ

---

1. Συνεστῶτος τοῦ γάμου ὁ ἀνὴρ κατὰ κανόνα κρατεῖ τὴν προῖκα ὡς κύριος αὐτῆς, μὴ δίδων αὐτὴν τῇ γυναικί, διότι ἄλλως θεωρεῖται δωρούμενος αὐτῇ ταύτην, ὅπερ ἄκυρον καὶ ἀνίσχυρον εἶναι.

Κατ' ἐξαίρεσιν ὅμως δύναται ἐγκύρως νὰ δώσῃ ὁ ἀνὴρ τὴν προῖκα εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ διὰ τὰς ἑξῆς αἰτίας:

α', ὅπως αὕτη πληρώσῃ ἴδια αὐτῆς χρέη, κἂν ἔτι ἑτέραν κέκτηται περιουσίαν·

β', ὅπως ἀγοράσῃ ἀκίνητον ἐπωφελές·

γ', ὅπως περιθάλψῃ πενομένους συγγενεῖς, ἤτοι τέκνα ἐξ ἄλλου

λόγον τῆς διαχειρίσεώς του, ἀλλ' ὅμως ὅταν ἐλαττωθῇ ἡ περιουσία αὐτοῦ, ὁ νόμος δίδωσι τῇ γυναικὶ τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς προικός της (Ἀρμ.Δ.10.32 καὶ 34),οὐδόλως δ' ἐστὶν ὀρθόν, ὡς διατείνεται ὁ ἀνακόπτων, ὅτι τοῦτο ἐπιτρέπεται μόνον ὁσάκις ἡ ἐλάττωσις τῆς προικὸς προῆλθεν ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ συζύγου καὶ ἀφοῦ τὸ δικαστήριον κηρύξῃ τὸν σύζυγον ἄσωτον, διότι ὁ νόμος οὐδεμίαν ποιεῖ τοιαύτην διάκρισιν, ἄλλως δὲ ἡ διάταξις αὕτη δὲν θεωρεῖται ποινὴ ἐπιβαλλομένη κατὰ τοῦ συζύγου τοῦ

ἀνδρὸς αὐτῆς, ἀνιόντας καὶ ἀδελφοὺς ἢ ἀπολυτρώσῃ αὐτοὺς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας·

δ', ὅπως ἑαυτὴν καὶ τοὺς δούλους διαθρέψῃ.

Ἀλλὰ καὶ μὴ συναινοῦντος τοῦ ἀνδρὸς δικαιοῦται ἡ γυνὴ συνεστῶτος τοῦ γάμου ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἑαυτῆς προῖκα, μὴ δυναμένη ὅμως νὰ ἐκποιήσῃ τ' ἀποτελοῦντα αὐτὴν πράγματα,

α', ἐπὶ ἐλαττώσεως τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρός, «ἐὰν ἄπορον ὁρᾷ τὸν ἄνδρα», τουτέστιν «ἀφοῦ ἄρξεται μὴ ἀρκεῖν πρὸς τὸ ποσὸν τῆς προικὸς ἡ οὐσία τοῦ ἀνδρός», Βασ. (ΚΗ.8) 24.

β', ἐὰν ὁ ἀνὴρ κακῶς διοικεῖ τὰ προικῷα, Νεαρ. 97 κεφ. 6.

Περὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν γυναικῶν ὅσον ἀφορᾷ τὴν προῖκα καὶ τὴν ἐξώπροικον αὐτῶν περιουσίαν ἐν περιπτώσει πτωχεύσεως τοῦ ἀνδρός, ἰσχύουσι κατὰ τὸν ἐν ἰσχύϊ ἐμπορικὸν νόμον ἄρθρ. 263—270 τὰ ἑπόμενα.

Πάντα τὰ κινητὰ λογίζονται περιουσία τοῦ ἀνδρὸς καὶ μεταβαίνουσιν εἰς τοὺς πιστωτάς, ἐκτὸς ἐὰν ἀποδειχθῇ δι' ἀπογραφῆς ἢ ἄλλου ἀξιοπίστου ἐγγράφου ἡ ἐπ' αὐτῶν κυριότης τῆς γυναικὸς ὅτε καὶ παραλαμβάνονται ὑπ' αὐτῆς.

Ἐκ δὲ τῶν ἀκινήτων ἡ γυνὴ ἀναλαμβάνει α', τὰ κατὰ τὴν σύναψιν τοῦ γάμου ἀνήκοντα αὐτῇ β', τὰ κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτοῦ ἐκ δωρεᾶς ἢ κληρονομίας αὐτῇ περιελθόντα γ', τὰ κατ' ἀνταλλαγὴν ἰδίων αὐτῆς κτημάτων ἢ δι' ἰδίων αὐτῆς χρημάτων κτηθέντα. Ἀναλαμβάνουσα ὅμως ταῦτα ἀναδέχεται καὶ τὰ βαρύνοντα ταῦτα χρέη καὶ τὰς ἐπ' αὐτῶν ὑποθήκας.

σπαταλῶντος τὴν περιουσίαν του, ἀλλὰ πρόκειται πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν τῆς γυναικὸς δικαιωμάτων.

Μ. Σ. 13 (1873).

Τὰ λόγῳ προικὸς ἢ τραχώματος διδόμενα πράγματα κινητὰ ἢ ἀκίνητά εἰσι περιουσία τῆς γυναικὸς ἀναπαλλοτρίωτος καὶ ἐξαιροῦνται ἀπὸ τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρός, ἐν περιπτώσει χρεωκοπίας αὐτοῦ καὶ ἐν ἑτέρᾳ ὁμοίᾳ περιστάσει, ἐπιστρέφονται δὲ τῇ γυναικὶ ἐν περιπτώσει διαζεύξεως ἢ ἀποβιώσεως τοῦ ἀνδρὸς ἀτέκνου.

Πρ. Ἱ. Σ. 9 Ἰανουαρ. 1875.

Ἡ γυνὴ καὶ συνεστῶτος τοῦ γάμου κινεῖ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς περὶ τῆς προικὸς καὶ δύναται διακρατῆσαι τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ὡς ἀπὸ ὑποθήκης (Ἀρμεν. Δ, ί', 32 καὶ 34).

Μ. Σ. 8 (1881).

Ἐὰν ἡ περιουσία τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τοσοῦτον ἐλαττοῦται ὥστε κινδυνεύει ἡ προίξ, πρὸς διάσωσιν αὐτῆς ἔχει ἡ γυνὴ συνεστῶτος τοῦ γάμου δικαίωμα ἀπαιτήσεως ὑποχρεουμένη ν' ἀσφαλίσῃ ταύτην ἁρμοδίως πρὸς συντήρησιν τῆς οἰκογενείας αὐτῆς.

Μ. Σ. 6 (1882).

Ἡ γυνὴ δὲν στερεῖται τοῦ δικαιώματος ὅπως κινήσῃ ἀγωγὴν ἐπὶ ἀποδόσει προικὸς ὑποσχεθείσης αὐτῇ τε καὶ τῷ συζύγῳ αὐτῆς.

Πρ. Μ. Σ. 4 Μαρτίου 1887.

Ἡ διάταξις τοῦ νόμου περὶ ἀνταπαιτήσεως καταβληθεισῶν ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς δαπανῶν περὶ τὴν προῖκα καὶ ἐπιστροφῆς τῶν πραγμάτων τοῦ ἀνδρὸς ἰσχύουσιν οὐ μόνον καθ' ἣν περίπτωσιν λυθῇ ὁ γάμος διὰ διαζυγίου ἢ διὰ θανάτου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν περίστασιν ἐπιστροφῆς τῆς προικὸς λόγῳ ἐλαττώσεως τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρός, καὶ διότι οὐδεμία τοιαύτη ἀπαγορευτικὴ τοῦ νόμου διάταξις ἀπαντᾶ καὶ διότι ἡ γυνὴ δικαιουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου νὰ ἐκ-

ποιῇ τὰ κινητὰ δι' ἔνδειαν τοῦ ἀνδρὸς δύναται νὰ δαπανήσῃ ἅπαντα τὰ χρήματα τῆς προικός, ὅπερ ἤθελεν εἶσθαι ἄδικον διὰ τὸν ἄνδρα, στερούμενον οὕτω τῶν δικαίων αὐτοῦ ἐὰν ἐπέλθῃ διάλυσις τοῦ γάμου θανάτῳ ἢ διαζυγίῳ.

Μ. Σ. 97 (1887).

Κατὰ τὴν τοῦ γάμου διάρκειαν ἡ ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἐπιστροφὴ τῆς προικὸς πρὸς τὴν γυναῖκα θεωρεῖται ἄνομος, ἐκτὸς μόνον τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένων εἰδικῶν περιπτώσεων. Μ. Σ. 80 (1887).

Ὁ ἐναγόμενος ὡς μὴ συζῶν μετὰ τῆς ἐναγομένης συζύγου αὐτοῦ, οὗ ἕνεκα, καθ' ἃ αὕτη ἰσχυρίζεται ὀρθῶς, ἐξέλιπε καὶ ὁ λόγος ὅπως κατέχῃ τὴν προῖκα αὐτῆς, ὀφείλει ἵνα ἐπιστρέψῃ αὐτὴν ἢ ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἐξασφαλίσῃ αὐτὴν διὰ τῆς καταθέσεως εἰς τράπεζάν τινα, τοὺς δὲ τόκους λαμβάνῃ αὕτη. Μ. Σ. 107 (1888).

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ γυνὴ βλέπει ἐλαττουμένην τὴν περιουσίαν τοῦ συζύγου αὐτῆς, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, δύναται κατὰ νόμον (Ἀρμεν. Δ, ι', 34) ἵνα ἀπαιτήσῃ συνεστῶτος τοῦ γάμου τὴν προῖκα αὐτῆς ἢ ζητήσῃ ἀσφαλιστικὰ περὶ αὐτῆς μέτρα. Μ. Σ. 128 (1889).

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ ἐφεσίβλητος ἤθελεν ἀρνηθῇ ἵνα παραλάβῃ τὴν σύζυγον αὐτοῦ εἰς τὸν συζυγικὸν οἶκον ὀφείλει ἐπίσης ἵνα παραδώσῃ πρὸς αὐτὴν τὰ ἴδια αὐτῆς πράγματα ἤτοι ἐνδύματα καὶ κοσμήματα, καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν ὑπὸ τῆς ἐφεσειούσης ἐξασφάλισιν τῆς προικὸς αὐτῆς, τοῦτο εἶναι ἔργον ἰδιαιτέρας δίκης, ἥτις δέον ἵνα διεξαχθῇ πρωτοδίκως ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου Μητρ. Δικαστηρίου.

Ἱ. Σ. 90 (1889).

Κατὰ τὴν νομολογίαν τοῦ Συμβουλίου ἐπιτρέπεται ἐν Μιτυλήνῃ ταῖς ἐγγάμοις γυναιξὶ συνεστῶτος τοῦ γάμου

καὶ τέκνων ὑπόντων, κατ' ἔθιμον λειτουργοῦν πολυχρονίως καὶ ἀδιακόπως, ὅπως διαθέτωσι τὰς προικῴας αὐτῶν περιουσίας. Μ. Σ. 100 (1887) 148 (1890).

Ἡ προῖξ συνεστῶτος τοῦ γάμου, ὡς χρησιμεύουσα διὰ τὰ βάρη αὐτοῦ, δὲν ἐπιστρέφεται εἰ μὴ ἐν ὡρισμέναις ὑπὸ τοῦ νόμου περιπτώσεσι, τοιαύτη δὲ δὲν εἶναι ἡ ἀπορία ἢ ὁ ἐπιλήψιμος βίος τοῦ ἀνδρός, ὑποχρεουμένου ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἰς τὴν ἐξασφάλισιν μόνον αὐτῆς.

Μ. Σ. 167 (1891).

§ 3.

α') Διαζυγίῳ ἢ θανάτῳ τοῦ ἀνδρός.

Ὁ ἀνὴρ γενόμενος ὑπαίτιος τῆς διαζεύξεως οὐχὶ μόνον ὑποχρεοῦται ὑπὸ τοῦ νόμου εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τῆς προικός, ἀλλ' ὑποβάλλεται συνάμα καὶ εἰς διαφόρους χρηματικὰς ποινὰς ὑπὲρ τῆς γυναικὸς ἢ τῶν κοινῶν αὐτῶν τέκνων, ἐὰν ὑπάρχωσιν. Μ. Σ. 16 (1865).

Ὁ ἀνὴρ καίτοι δικαιούμενος ἀπαιτῆσαι τὸ τράχωμα συνεστῶτος τοῦ γάμου, στερεῖται πλέον τοῦ δικαιώματος τούτου, ἐπελθούσης τῆς διαζεύξεως, δικαιούμενος ὅμως ἀπαιτῆσαι τοὺς τόκους καὶ τοὺς καρποὺς αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὑπερημερίας μέχρι τῆς λύσεως τοῦ γάμου.

Μ. Σ. 66 (1867).

Κατ' ἔθιμον ὑπάρχον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μεσημβρίας οἱ προικοδόται ἐν περιπτώσει θανάτου ἑνὸς τῶν συζύγων ἀκλήρου, λαμβάνουσι μὲν τὰ τῷ ἀποθανόντι προικοδοτηθέντα ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὰ τῷ ἐπιζῶντι συζύγῳ.

Πρ. Ἱ. Σ. 7 Ἰουνίου 1872.

Οἱ γονεῖς τοῦ ἀποθανόντος συζύγου ὀφείλουσιν ἵνα ἐπιστρέψωσιν ἀνελλιπῶς τὰ χρήματα καὶ ἐνδύματα καὶ τὰ ἔπιπλα τῆς προικὸς τῆς χήρας γυναικὸς τοῦ τελευτήσαντος υἱοῦ αὐτῶν, χωρὶς ν' ἀπαιτῶσι τὸ ὡρολόγιον καὶ δακτυλίδιον, ἅτινα, ὡς προγαμιαῖα δωρεά, εἰσὶ κατὰ τὸν ἱερὸν νόμον ἀφιλονείκητα κτήματα αὐτῆς, ἐὰν φυλάξῃ τὸν πένθιμον χρόνον τῆς χηρείας αὐτῆς· οὐδαμῶς δ' ὑποχρεοῦνται ἵνα δώσωσιν εἰς αὐτὴν ἐκ τῆς περιουσίας αὐτοῦ οὐδέν, ὡς μὴ ἔχουσαν οὐδὲν ἐπ' αὐτῆς κληρονομικὸν δικαίωμα.

Πρ. Ἱ. Σ. 1 Μαρτίου 1872.

Λυθέντος τοῦ γάμου ἀναιτίως τῆς γυναικὸς ἡ προῖξ ἐπιστρέφεται ταύτῃ. Μ. Σ. 13 (1872).

Ἡ προῖξ πάντοτε μετὰ θάνατον οἱουδήποτε τῶν συζύγων ἐπανέρχεται, σῶα ἀποδιδομένη, τοῖς ὁπωσδήποτε δικαιούχοις, χωρὶς νὰ συμψηφίζηται ποσῶς μετὰ τῆς λοιπῆς τοῦ ἀποβιώσαντος συζύγου περιουσίας.

Πρ. Ἱ. Σ. 14 8βρίου 1872.

Ἡ τοῦ γάμου διάλυσις συνεπάγεται ὡς ἀναγκαίαν συνέπειαν τὴν ὑπὸ τοῦ συζύγου ἀπόδοσιν τῆς προικός, ἀλλ' αἱ περὶ τούτου διατάξεις ἀφορῶσιν εἰς τὴν περίστασιν καθ' ἣν ὁ γάμος διαλυθῇ κατὰ πρόφασιν ἄμεμπτον, bona gratia, δὲν ἐφαρμόζεται δὲ καὶ ἐπὶ τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου ἐξ ἀμοιβαίας συναινέσεως ἢ ἐξ ὑπαιτιότητος τῆς γυναικός. Μ. Σ. 27 (1875).

Ἐν περιπτώσει λύσεως τοῦ γάμου κοινῇ τῶν συζύγων συναινέσει, συνεπείᾳ γεγονότων τινῶν ἐπελθόντων μεταξὺ αὐτῶν, δι' ἃ ἡ συμβίωσις αὐτῶν κατέστη ἀδύνατος, ἡ προῖξ κατὰ νόμον προσκυροῦται τοῖς παισί, Νεαρὰ 134 κεφ. 11. Μ. Σ. 27 (1875).

Ἡ πρότασις τῆς ἐναγούσης, ἀφορῶσα τὴν ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου τέως συζύγου αὐτῆς ἐξασφάλισιν τῆς προικὸς αὐτῆς, ἀντίκειται εἰς τὸν νόμον, διότι μεταβάσης ταύτης εἰς τὴν κυριότητα τῶν τέκνων, εἰς μόνον τὸν πατέρα ἀνήκει ἡ διαχείρισις καὶ ἐπικαρπία αὐτῆς, οὐδενὶ δ' ἐπιτέτραπται παρεμβαίνειν εἰς τὴν διαχείρισιν ταύτην, ἐκτὸς ἐὰν ἔχῃ λόγους πρὸς τοῦτο νομίμους. Μ. Σ. 27 (1875).

Ἐν περιπτώσει λύσεως τοῦ γάμου διὰ διαζυγίου ἄνευ ὑπαιτιότητος τῆς γυναικός, ὁ ἀνὴρ ὑποχρεοῦται εἰς ἐπιστροφὴν τῆς προικός, ἀπορριπτέος δ' ἐστὶν ὁ τοῦ ἐναντίου ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐναγομένου, διότι ἡ διάταξις ἣν ἐπικαλεῖται (Ἀρμεν. Δ'. ιε', ιδ') οὐδόλως ἐφαρμόζεται ἐνταῦθα, καθὸ ἀφορῶσα ἁπλῶς εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ γυνή, διαζευγνυομένη εὐλόγως ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, δικαιοῦται ἵνα λάβῃ τὴν προῖκα αὐτῆς, προηγεῖται δ' ἡ ιγ' διάταξις, καθ' ἣν ὁρίζονται ῥητῶς αἱ αἰτίαι δι' ἃς ἡ γυνὴ στερεῖται τῆς προικὸς καὶ ἐξ ὧν οὐδεμία ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν, ἐν ᾗ ὑπαίτιος κυρίως τῆς τοῦ γάμου λύσεώς ἐστιν ὁ ἐναγόμενος ἕνεκα τῆς ἐπὶ τ. σαῦτα ἔτη ἐγκαταλείψεως τῆς συζύγου αὐτοῦ. Μ. Σ. 17 (1878).

Λυθέντος τοῦ γάμου διαζυγίῳ ἄνευ ὑπαιτιότητος θατέρου τῶν συζύγων ἡ δοθεῖσα τῷ ἀνδρὶ προῖξ ἐπιστρέφεται τῇ γυναικί. Μ. Σ. 62 (1886).

Ὁ ἐναγόμενος συνάψας μετὰ τῆς ἐναγούσης δι' ἀπάτης παράνομον γάμον, κηρυχθέντα ἄκυρον ὑπὸ τῆς νομίμου ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ὀφείλει ἵνα ἐπιστρέψῃ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ προῖκα καὶ πᾶν ὅ,τι ἔλαβε παρὰ τῆς ἐναγούσης συζυγικῷ τίτλῳ. Μ. Σ. 92 (1887).

β') Θανάτῳ τῆς γυναικός.

Ὅταν ἡ γυνὴ ἀποθάνῃ καὶ καταλείψῃ παιδίον τηνικαῦ-

τα τὰ χάριν προικὸς δοθέντα μετρητὰ καὶ ἡ λοιπὴ καθόλου προὶξ καὶ περιουσία τῆς μητρὸς τοῦ παιδίου καὶ αἱ πρὸ γάμου δωρεαὶ τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τὴν γυναῖκα, εἴτε πράγματα εἴτε ἄσπρα, ταῦτα πάντα κληρονομία γίγνονται τοῦ καταλειφθέντος παιδίου, πλὴν ἐὰν φυλάξῃ χηρείαν παντελῆ εἰς τὸ ἑξῆς ὁ ἀνὴρ καὶ μηκέτι εἰς ἄλλον ἀποβλέψῃ γάμον, ὅτε λαμβάνει αὐτὸς τὸ τέταρτον τοῦ μέρους ἀφ' ὅλης τῆς προικὸς καὶ περιουσίας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, τὰ δὲ λοιπὰ πάντα ὑπάρχουσι τοῦ παιδίου κληρονομία· εἰ δὲ θελήσει λαβεῖν καὶ ἄλλην αὖθις γυναῖκα, ὁ ἀνὴρ μηδόλως μετέχει τότε τῶν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ὑπαρχόντων, ἀλλὰ τὰ πάντα εἰοὶ τοῦ παιδός, ὅπερ παιδίον αὐτὸς ὁ πατὴρ ὀφείλει παρακατέχειν καὶ ζωοτροφεῖν οἰκείοις ἐξόδοις καὶ ἀναλώμασι, διαφυλάττων καὶ σώζων ἀπαραμείωτα τὰ τῆς μητρὸς τοῦ αὐτοῦ παιδίου ὑπάρχοντα, ἕως οὗ ἔλθῃ εἰς τελείαν ἡλικίαν τὸ παιδίον καὶ παραλάβῃ αὐτά· ἐὰν δ' ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου λαβὼν ἑτέραν γυναῖκα ὕποπτός ἐστιν ὡς καταναλώσει καὶ μέλλει διαφθεῖραι τὰ μητρικὰ ὑπάρχοντα τοῦ παιδίου καὶ ὡς οὐκ ἐπιμελήσεται τούτου καλῶς καὶ ὡς δεῖ, τότε παραλαμβάνουσιν αὐτὸ τὸ παιδίον μετὰ τῶν μητρικῶν αὐτοῦ ὑπαρχόντων οἱ γονεῖς τῆς ἀποθανούσης γυναικός, ζωοτροφοῦντες καὶ αὐτοὶ τοῦτο ἐξ ἰδίων, τὰ δὲ μητρικὰ αὐτοῦ ὑπάρχοντα φυλάττοντες σῶα καὶ ἀπαραμείωτα ἕως τελείας αὐξήσεως τοῦ παιδίου, ἐὰν δὲ καὶ αὐτοὶ ὕποπτοι εὑρεθῶσι δέον παραδοθῆναι τὰ μητρικὰ ὑπάρχοντα τοῦ παιδίου τινὶ τῶν συγγενῶν ἢ καὶ ἄλλῳ πιστῷ καὶ ἀνυπόπτῳ προσώπῳ εἰς συντήρησιν αὐτῶν καὶ φύλαξιν ἀσφαλῆ. Ἐὰν δὲ τὸ παιδίον αὐτὸ συμβῇ ἀποθανεῖν ἀνήλικον, τὴν προῖκα καὶ περιουσίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δέον διανεμηθῆναι εἰς τρία μέρη καὶ τὸ μὲν ἓν μέρος δοθῆναι εἰς τὴν κηδείαν καὶ τὰ μνημόσυνα τοῦ ἀποιχομένου, τὸ δ' ἕτερον μέρος λαβεῖν τὸν πατέρα τοῦ παιδίου, τὸ δ' ἄλλο λαβεῖν τοὺς γονεῖς τῆς ἀποθανούσης γυναικὸς τῆς καὶ μητρὸς τοῦ παιδίου· καὶ τὰ θεώρητρα, τὰ μὲν ἡμίση ὑπάρχουσι τοῦ ἀνδρός, τὰ δὲ λοιπὰ ἡμίση τῆς γυναικὸς καὶ συναριθμοῦνται καὶ ταῦτα, τὰ τῆς γυναικὸς δηλαδὴ θεώρητρα τῇ λοιπῇ περιουσίᾳ αὐτῆς, τὸ δὲ στεφανιάτικον ὑπάρχει τῆς γυναικός.

Γρ. Π. Σ. 1733 (Κωδ. Κριτίου 191).

Ἐπειδὴ ὑπάρχει κληρονόμος τῆς ἀποβιωσάσης θυγατρὸς τοῦ αἰτοῦντος τὴν προῖκα αὐτῆς, τὸ γεννηθὲν ἐξ αὐτῆς παιδίον ἄρρεν, οὗπερ κηδεμών ἐστιν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἡ Ἱ. Σύνοδος διέταξε τὸν αἰτοῦντα ὅπως ἀποδῷ τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ πᾶσαν τὴν παρ' αὐτῷ περιουσίαν τῆς ἀποθανούσης θυγατρὸς αὐτοῦ, ὡς ἀνήκουσαν εἰς τὸν ἔγγονον αὐτοῦ.

Πρ. Ἱ. Σ. 220 (1860).

Τοῦ τεχθέντος παιδὸς προαποβιώσαντος τῆς μητρὸς αὐτοῦ μετὰ τὴν διὰ τοῦ θανάτου ταύτης λύσιν τοῦ γάμου, ἡ προὶξ κατὰ τὸν νόμον ἀποδίδοται τοῖς κληρονόμοις αὐτῆς.

Μ. Σ. 53 (1867).

Τῆς ἐγγάμου θυγατρὸς ἀποθανούσης ἀτέκνου ἀποδίδοται τῷ πατρὶ ἡ παρ' αὐτοῦ δοθεῖσα προὶξ ('Αρμ. 4. 10.48), ἡ δὲ προγαμιαία δωρεὰ ἀνήκει εἰς τὴν ἀποθανοῦσαν ('Αρμ. αὐτόθι 14) καὶ κατὰ λόγον κληρονομίας εἰς τοὺς γονεῖς αὐτῆς.

Μ. Σ. 11 (1871).

Ἡ ἔνστασις τοῦ ἐναγομένου πενθεροῦ ὅτι ὀφείλει ἵνα ἀποδώσῃ τὴν ὑποσχεθεῖσαν προῖκα τῆς ἀποβιωσάσης θυγατρὸς αὐτοῦ τῷ ἐγγόνῳ αὐτοῦ καὶ οὐχὶ ἀπ' εὐθείας τῷ ἐνάγοντι πατρὶ τούτου, ἐστὶν ἀπορριπτέα καθόσον μὴ ὄντος ἐν ἡλικίᾳ τοῦ εἰρημένου ἐγγόνου αὐτοῦ, ὁ πατὴρ αὐτοῦ,

ὡς φυσικὸς κηδεμών, δικαιοῦται ἵνα διεκδικήσῃ καὶ λάβῃ ὑπὸ τὴν διαχείρισιν αὐτοῦ τὴν ἐπίδικον προῖκα, ἐκτὸς ἐὰν δὲν παρέχῃ οὗτος τὰ ἐχέγγυα καλῆς πίστεως, ὅπερ οὐ συμβαίνει ἐν τῇ παρούσῃ περιστάσει, καθόσον ὁ ἐνάγων προσήγαγεν ἐπίσημον ἀξιόχρεων ἐγγύησιν ἐξασφαλίζουσαν τὴν καλὴν διαχείρισιν καὶ τὴν εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἅμα τῇ νομίμῳ ἡλικίᾳ αὐτοῦ παράδοσιν τῆς προικός.

Μ. Σ. 22 (1872).

Μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου διὰ τοῦ θανάτου τῆς γυναικός, ἡ προῖξ ἀποδίδεται κατὰ νόμον τοῖς προικοδοτήσασι γονεῦσι. Μ. Σ. 4 (1874).

Λυθέντος τοῦ γάμου διὰ τοῦ θανάτου τῆς γυναικὸς ἄνευ τέκνου ἐπιστρέφεται ἡ προῖξ εἰς τοὺς γονεῖς αὐτῆς.

Μ Σ. 19 (1875).

Οἱ ἀδελφοὶ τῆς ἀποθανούσης οὐδὲν δικαίωμα εἶχον ἵνα κινήσωσιν ἀγωγὴν κατὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς καὶ παραστῶσιν ὡς διάδικοι πρὸς ἀπαίτησιν τοῦ ἡμίσεως τῆς προικός, ὅπερ ἀνήκει εἰς τὸν πατέρα αὐτῶν, διότι ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἀγωγῆς οἱ γονεῖς ἔδωκαν τὴν προῖκα, τοὐτέστιν ἕκαστος αὐτῶν ἔδωκε τὸ ἥμισυ, μόνος δ' ὁ πατὴρ ἐδικαιοῦτο κατὰ τὸν νόμον ἵνα ζητήσῃ τὴν ἀπ' αὐτοῦ δοθεῖσαν προῖκα.

Μ. Σ. 33 (1875).

Οὐκ ὀρθῶς τὸ πρωτόδικον δικαστήριον ἐχαρακτήρισεν ὡς προῖκα περιουσίαν, ἥτις πρὸ πολλοῦ εἶχεν ἀπολέσει τὸν προικῶον αὐτῆς χαρακτῆρα καὶ κατέστη ἁπλῶς κληρονομία, καθ' ὅσον αὕτη μετὰ τὸν θάνατον τῆς προικισθείσης καὶ τοῦ συζύγου αὐτῆς περιῆλθε κληρονομικῶς εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν, ὧν ἀποβιωσάντων, ἡ κληρονομικῶς εἰς ταῦτα περιελθοῦσα περιουσία ἔπεται ὅτι δέον ἵνα διαιτηθῇ συνῳδὰ τῷ ἰσχύοντι παρ' ἡμῖν κληρονομικῷ δικαίῳ.

Μ. Σ. 4 (1883).

Κατὰ τὸ ἰσχύον νεώτερον δίκαιον, ὁ ἀνὴρ μετὰ τὸν θάνατον τῆς γυναικὸς ἄνευ τέκνων τότε μόνον ἀποκερδαίνεται τὴν προῖκα ὅταν τοῦτο συνωμολογήθη ῥητῶς δι' ἐγγράφου συμφωνίας, ἐν πάσῃ δ' ἄλλῃ οἱαδήποτε περιπτώσει ἡ ἀπὸ ἐξωτικοῦ προῖξ περιέρχεται εἰς τοὺς κληρονόμους τῆς γυναικός. Μ. Σ. 37 (1885).

Πᾶσα ἀπὸ ἐξωτικοῦ προερχομένη προῖξ μεταβαίνει εἰς τοὺς κληρονόμους τῆς γυναικὸς θανούσης, ἐκτὸς μόνον ἐὰν ὁ συστήσας αὐτὴν τρίτος ἐπιφυλαχθῇ τὸ δικαίωμα ἵνα ζητήσῃ τὴν ἀπόδοσιν αὐτῆς. Μ. Σ. 199 (1892).

Μόνον ἡ παρὰ τοῦ πατρὸς δοθεῖσα προῖξ μετὰ τὸν θάνατον τῆς γυναικὸς ἄνευ τέκνων καὶ ζῶντος αὐτοῦ ἐπιστρέφεται εἰς αὐτόν, ἐν πάσῃ δ' ἄλλῃ περιπτώσει ἥ τε παρὰ τοῦ πατρός, ἀποβιώσαντος ὕστερον, καὶ ἡ παρὰ τῆς ἰδίας γυναικὸς ἢ παρ' ἄλλου οἱουδήποτε συστηθεῖσα προῖξ μεταβαίνει πάντοτε εἰς τοὺς κληρονόμους τῆς γυναικός.

Μ. Σ. 205 (1893).

γ') Εὐθύνη τοῦ ἀνδρός.

Ὁ προσερχόμενος νομίμως εἰς τὴν κληρονομίαν τινὸς ὀφείλει ἵνα ἀναλάβῃ καὶ τὰ ἐπ' ὀνόματι τοῦ κληρονομουμένου νόμιμα δαπανήματα ἑπομένως καὶ τὰ τῆς κηδείας.

Μ. Σ. 103 (1863).

Ἡ ὑποχρέωσις τοῦ ἀνδρός, ᾧτινι ὡς προῖξ κατεμετρήθη ὡρισμένον χρηματικὸν ποσόν, οὐ δύναται ἀφορᾶν εἰ μὴ τὴν ἀπόδοσιν τῆς καταμετρηθείσης χρηματικῆς ποσότητος Βασ. 42 (6.4), ἄλλως τε δὲ καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ἡ ἐκ μετρητῶν προῖξ ἀντικατέστη ἐγκύρως παρὰ τοῦ ἀνδρὸς διὰ τῶν ἐνδυμάτων, πάλιν ὑποχρεοῦται σήμερον ὁ ἀνὴρ ἀποδοῦναι

οὐχὶ τὰ ἐνδύματα ἀλλὰ τὴν ὡρισμένην ποσότητα τῶν χρημάτων, διότι τότε ὁ ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ ὁρισμὸς τοῦ χρηματικοῦ ποσοῦ, δέον ἵνα κατ' ἀνάγκην θεωρηθῇ ὡς χρησιμεύων πρὸς διατίμησιν συμφώνως ταῖς τοῦ νόμου διατάξεσι ('Αρμεν. Δ. ι', 4), «ὁ ἀνὴρ διατετιμημένην προῖκα λαβὼν τὴν διατίμησιν πιστεύεται ἔχειν ἐν τῇ προικὶ καὶ οὐχὶ τὰ πράγματα, ὅθεν διαλυομένου τοῦ γάμου, οὐ δύναται μὲν τὰ πράγματα αὐτά,ἀλλὰ τὴν διατίμησιν αὐτῶν ἀποδιδόναι», καὶ λέγει μὲν ὁ νόμος δύναται, ἀλλ' ἔχει ὑπ' ὄψει τὴν ἄνευ ὑπαιτιότητος τοῦ ἀνδρὸς διάλυσιν τοῦ γάμου, τούτου ὅμως ὑπαιτίου τῆς λύσεως γενομένου, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου συμβαίνει, τὸ ἐκλεκτικὸν δικαίωμα μεταβαίνει εἰς τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς κληρονόμους αὐτῆς, δυναμένους κατ' ἐκλογὴν ἀπαιτῆσαι ἢ τὰ πράγματα ἢ τὸ τίμημα· ὀρθῶς ἄρα ἡ Εἰσηγητικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπιδικάζει τῷ ἀναιτίῳ συζύγῳ τὸ τίμημα συνεπείᾳ τῆς ἐκλογῆς,ἣν κατὰ δίκαιον ἡ γυνὴ ἐποιήσατο συμφώνως καὶ πρὸς τὰ Βασιλικὰ 6 (29.1), «κἂν ἀποθάνωσι τὰ ζῶα, κἂν ἡ γυνὴ τὴν ἐσθῆτα κατατρίψῃ τὴν ἀποτίμησιν αὐτῶν δίδωσιν ὁ ἀνήρ», πρὸς δὲ Βασιλ. 7 (28.8) «κἂν τῆς γυναικὸς χρωμένης ἐλαττωθῶσι τὰ διατετιμημένα, ὁ ἀνὴρ ζημιοῦται». Μ. Σ. 98 (1865).

Ὁ ἀνὴρ ἐν περιπτώσει ἐπιστροφῆς τῆς προικὸς εὐθύνεται εἰς ἐκτέλεσιν αὐτῆς ἐφ' ὅσον εὐπορεῖ. Μ. Σ. 72 (1865).

Ὁ σύζυγος οὐ δύναται ἐν τῇ ἐποχῇ τῆς ἐπιστροφῆς τῆς προικὸς καταλογῖσαι, πᾶν ὅ,τι πρὸ τῆς διαρρήξεως τοῦ γάμου ἐπέστρεψε πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σύζυγον, ἐκτὸς ἐὰν ἀποδείξῃ ὅτι τὸ παρ' αὐτοῦ δοθὲν ἐστράφη πρὸς ὄφελος τῆς γυναικός. Μ. Σ. 98 (1865).

Κατὰ τὸν νόμον ('Αρμεν. Δ, ί', 46) ἡ εἰς κινητὰ σταθμούμενα, μετρούμενα, ἢ ἀριθμούμενα συνισταμένη προῖξ δι' ἐνιαυτοῦ καταβάλλεται καὶ μόνον ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἀναβάλλῃ καταβαλεῖν τὰ ὀφειλόμενα μετὰ παραδρομὴν ἐνιαυτοῦ ἀπαιτοῦνται τόκοι.

Μ. Σ. 70 (1866).

Κατὰ τὸν νόμον αἱ ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς γενόμεναι δαπάναι κατὰ τὴν τελευταίαν ἀσθένειαν τῆς ἀτέκνου ἀποβιωσάσης συζύγου αὐτοῦ, καθὼς καὶ τὰ ἔξοδα τῆς κηδείας, ἀφαιροῦνται ἀπὸ τῆς πρὸς τοὺς γονεῖς ἐπιστρεφομένης προικός.

Μ. Σ. 99 (1865), 27 (1866).

Ὁ ἐνάγων (τέως σύζυγος) δικαιοῦται ἀπαιτῆσαι τοὺς τόκους καὶ καρποὺς τῆς μὴ καταβληθείσης προικὸς ἀπὸ τῆς ὑπερημερίας μέχρι τῆς λύσεως τοῦ γάμου, καθόσον κατὰ τὴν § 26 καὶ 27 'Αρμεν. περὶ δικαίου προικὸς (4. 10), ὅπου τὰ βάρη τοῦ γάμου ἐκεῖ καὶ ἡ προῖξ ὀφείλει εἶναι . . . . καὶ ὁ ἀνὴρ τοὺς καρποὺς τῆς προικὸς λαμβάνει διὰ τὰ βάρη τοῦ γάμου, ὅρα καὶ Βασιλικὰ 118. (29.1) Μ.Σ.66 (1867).

Τὰ ἔξοδα τῆς κηδείας ἐπιβαρύνουσι τὴν ἐνάγουσαν καθὸ κληρονόμον τῆς ἀποθανούσης ('Αρμ. Β. γ', 6).

Μ. Σ. 11 (1870).

'Εν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελεν ἀποδειχθῇ ἀληθὴς ἡ παραλαβὴ παρὰ τοῦ ἐναγομένου ἀπάσης τῆς προικός, μόνον ἡ διατετιμημένη προῖξ κινδυνεύεται τῷ ἀνδρὶ κατὰ νόμον ('Αρμ. Δ. ι'), τῆς δὲ ἀδιατιμήτου καὶ ἡ αὔξησις καὶ ἡ μείωσις τὴν γυναῖκα ἀποβλέπει, ἐνταῦθα δὲ μὴ ἀποδειχθείσης τῆς παραλαβῆς τῆς προικὸς καὶ ἀδιατιμήτου οὔσης, ὁ ἐναγόμενος ὑποχρεοῦται εἰς μόνην τὴν ἀπόδοσιν τῶν χρημάτων, ἅτινα διὰ τῆς ἐνυπογράφου ἀποδείξεώς του ὁμολογεῖ ὅτι ἔλαβεν.

Μ. Σ. 8 (1874).

Ὁ διατετιμημένην προῖκα λαβών, λυθέντος τοῦ γάμου, δύναται ἢ μᾶλλον ὀφείλει ἵνα ἀποδώσῃ τὴν διατίμησιν καὶ

οὐχὶ τὰ πράγματα συμφώνως τῷ νόμῳ (Ἀρμ. Δ. 10.1).
Μ. Σ. 20 (1874).

Αἱ τῆς κηδείας δαπάναι κατὰ τὸν νόμον βαρύνουσιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸν πατέρα πρὸς ὃν ἐπανέρχεται ἡ προῖξ. (Ἀρμ. Β. γ΄,6). Μ. Σ. 19 (1875).

Νόμιμός ἐστιν ἡ ὑπὸ τοῦ ἐναγομένου ἀπαίτησις τῶν εἰς κηδείαν καὶ μνημόσυνα τῆς συζύγου αὐτοῦ δαπανηθέντων.
Μ. Σ. 13 (1875).

Δὲν εἶναι ὀρθὴ ἡ σκέψις τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως, καθ' ἣν τῆς ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ ἐκτιμήσεως τῆς προικὸς ἀποτελούσης πρᾶσιν, τὸ ἀντίτιμον αὐτῆς ἐν περιπτώσει ἐπιστροφῆς ἐπιβαρύνει τὸν σύζυγον, τοὐναντίον νόμιμός ἐστιν ὁ ἐν τῇ ἀντεφέσει ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐφεσιβλήτου ὅπως ἀντὶ τῆς πρὸς πληρωμὴν χρημάτων ὑποχρεώσεως ἀποδώσῃ τὰ προικῷα ἐνδύματα, διότι κατὰ τὸν νόμον (Βασιλ. ΚΘ, Ι, ε΄) ὁ ἀνὴρ ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως τῆς γυναικὸς ἄνευ τέκνου, καθ' ἣν ὑποχρεοῦται εἰς ἀπόδοσιν τῆς διατετιμημένης προικός, ἔχει τὸ ἐκλεκτικὸν δικαίωμα ἵνα παραδώσῃ ἢ τὰ παραδοθέντα αὐτῷ πράγματα αὐτούσια ἢ τὴν κατ' ἐκτίμησιν ἀξίαν αὐτῶν, ὅταν μάλιστα ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ ἐκτίμησις γένηται οὐχὶ λόγῳ πράσεως ἀλλὰ λόγῳ προσδιορισμοῦ τῆς ἀξίας τῶν πραγμάτων ἐν περιπτώσει ἀπωλείας αὐτῶν, καθ' ἣν ὁ ἀνὴρ εἶναι ὑπόχρεως ἵνα ἀποδώσῃ τὴν ἀξίαν αὐτῶν κατὰ τὴν γενομένην ἐκτίμησιν. Μ.Σ. 17 (1879).

Ὁ ἐναγόμενος οὐδὲν ἧττον εὐθύνεται εἰς ἀπόδοσιν τοῦ ῥηθέντος προικῴου ποσοῦ ὅπερ διατείνεται ὅτι ἐδώρησε τῷ πενθερῷ αὐτοῦ εἴτε τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ αὐτοῦ (Ἀρμεν. Δ΄, ια΄, 3 καὶ 4, Βασιλικὰ κη΄, η΄, 63). Μ. Σ. 24 (1879).

Αἱ δαπάναι τῆς κηδείας τῆς ἀποθανούσης συζύγου βαρύνουσι τὴν προῖκα αὐτῆς (Ἀρμεν. Β.Γ. 6), οὐχὶ δὲ καὶ αἱ

δαπάναι τῆς νοσηλείας αὐτῆς αἱ γενόμεναι ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς, διότι οὗτος ὡς ἀπολαμβάνων συνεστῶτος τοῦ γάμου ἁπάσας τῆς προικὸς τὰς ὠφελείας, ὀφείλει ἵνα φέρῃ καὶ πάντα τὰ βάρη τοῦ γάμου. Μ. Σ. 37 (1885).

Ὁ ἐναγόμενος δὲν δικαιοῦται νὰ ἐπικαλεσθῇ τὸ εὐεργέτημα τῆς εὐπορίας, διότι τοῦτο ἰσχύει μεταξὺ συζύγων ζώντων οὐχὶ δὲ καὶ μετὰ θάνατον τοῦ ἑτέρου αὐτῶν, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐννοίας τῶν διατάξεων τοῦ Ἀρμεν. (Δ. ι΄, 46 καὶ ιϐ΄, 4). Μ. Σ. 37 (1885).

Ἡ οἰκοδομὴ δεξαμενῆς, ἀνωγαίου καὶ βαθμίδων τῆς ἐν λόγῳ οἰκίας λογίζονται ὑπὸ τοῦ νόμου ἀναγκαῖα δαπανήματα, ἅτινα μειοῦσι τὴν προῖκα. Μ. Σ. 97 (1887).

Κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμ. Δ, ι΄, 1) ἡ διατετιμημένη προῖξ τῷ ἀνδρὶ κινδυνεύεται κἂν ἀποθάνῃ τὰ ζῶα, κἂν ἡ γυνὴ τὴν ἐσθῆτα κατατρίψῃ τὴν ἀποτίμησιν αὐτῶν δίδωσι.
Μ. Σ. 80 (1887).

Μόνον ἡ διατετιμημένη προῖξ τῷ ἀνδρὶ κινδυνεύεται ἐκ δὲ τῶν προικῴων ἐνδυμάτων τῶν μὴ διατετιμημένων ἐπιστρέφονται μόνα τὰ σωζόμενα ἐν ᾗ εὑρίσκονται καταστάσει.
Μ. Σ. 205 (1893).

Ἡ φθορὰ τῶν προικῴων ἐνδυμάτων, ὡς διατετιμημένων, ἀφορᾷ τὸν ἀποβιώσαντα σύζυγον καὶ ἀντ' αὐτοῦ νῦν τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ, ὑποχρεουμένους εἰς τὴν πληρωμὴν αὐτῶν κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, ὁρίσαντος τὸ ποσὸν 100 λιρῶν ἐν εὐθύτητι καὶ μέτρῳ δικαίῳ. Μ. Σ. 94 (1895).

Τὸ πρωτοβάθμιον δικαστήριον ἐσφαλμένως ἐθεώρησε τὴν προῖκα διατετιμημένην, ἐνῷ οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ διατίμησις αὕτη γίνεται κυρίως πρὸς ἔλεγχον ἀκριβῆ τῆς τῶν σχολειακῶν δικαιωμάτων ἀποτίσεως, ἀλλὰ καὶ ἐν

ᾗ περιπτώσει ἤθελε θεωρηθῇ διατετιμημένη ἡ προῖξ ὁ ἀνὴρ μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς, καθ' ἣν δικαιοῦται ἵνα ἀποδώσῃ τὰ παραδοθέντα αὐτῷ πράγματα αὐτούσια ἢ τὴν κατ' ἐκτίμησιν ἀξίαν αὐτῶν. Μ. Σ. 271 (1896).

δ') Ἀπόδειξις καταβολῆς προικός.

Ἡ σύστασις προικὸς δύναται ἀποδειχθῆναι οὐ μόνον ἐκ τοῦ προικοσυμφώνου ἀλλὰ καὶ ἐξ ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου τοῦ ἀνδρός, ὁμολογοῦντος τὴν παραλαβὴν αὐτῆς καὶ δίδοντος ἐξόφλησιν. Μ. Σ. 99 (1865).

Ἡ τέλεσις τοῦ γάμου μετὰ τὴν ἐγκλαβὴν καὶ ἡ ἐπὶ δεκαετίαν ὅλην σιγὴ τοῦ ἐναγομένου συζύγου νομικὸν παράγει τεκμήριον ὅτι ἡ ὑποσχεθεῖσα αὐτῷ προῖξ πραγματικῶς παρεδόθη, κατὰ γὰρ τὴν Νεαρὰν 100, κεφ. 1 § 1 καὶ κεφ. 2 εἰ μὴ ὁ σύζυγος τῶν δέκα ἐνιαυτῶν εἴσω μέμψηται, τῇ σιωπῇ τοῦ ἀνδρὸς ἀναιρεῖται ἡ μέμψις καὶ οὐ δύναται ὁ ἀνὴρ μέμφεσθαι καὶ λέγειν οὐκ εἰσκεκομίσθαι τὴν προῖκα εἰς μέρος ἢ εἰς ὁλόκληρον. Μ. Σ. 28, 43 (1867).

Οὐδαμοῦ τοῦ νόμου εὑρίσκεται ἡ ὑπὸ τοῦ ἐναγομένου προταθεῖσα διάκρισις μεταξὺ ἀγωγῶν περὶ προικὸς ἃς κινοῦσι κατ' ἀλλήλων οἱ σύζυγοι, καὶ ἀγωγῶν κινουμένων ὑπὸ γαμβροῦ κατὰ πενθεροῦ καὶ ὅτι δῆθεν τὸ Συμβούλιον τοῦτο εἶναι ἁρμόδιον μόνον διὰ τὴν ἐκδίκασιν τῶν τῆς πρώτης κατηγορίας αὐτῶν. Μ. Σ. 5 (1871).

Οὐκ ἔρρωται ἡ ἑρμηνεία ἣν ἀποδίδουσιν οἱ ἐναγόμενοι εἰς τὴν ἐμπεριεχομένην ἐν τῷ προκειμένῳ προικοσυμφώνῳ φρᾶσιν «δίδομεν εἰς μετρητὰ 500 λιρ.ὀθ.», ὡς σημαίνουσαν ὅτι ἅμα τῇ τοῦ ἐγγράφου ὑπογραφῇ ἐμετρήθησαν τὰ χρήματα, διότι ἡ χρῆσις τοῦ ἐνεστῶτος ἐνταῦθα, οὐδόλως ὑποτίθεται πρᾶξιν γενομένην εἴτε πρὸ πολλοῦ εἴτε πρὸ μικροῦ, ἀλλ' ἔχει μελλοντικὴν σημασίαν, ἐν πολλοῖς δὲ προικοσυμφώνοις ἀπαντᾶται ἡ φρᾶσις αὕτη, διότι ἅπαντα συντάσσονται πρὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς προικός. Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἕτερος ἰσχυρισμὸς αὐτῶν ὅτι ἐὰν ὤφειλον προῖκα, ἔδει ἵνα ὑπάρχῃ ὡρισμένον τὸ χρονικὸν διάστημα καθὸ ἔμελλον ἵνα πληρώσωσιν αὐτήν, ἐστὶν ἀβάσιμος, διότι ὁ μὴ προσδιορισμὸς τοῦ χρονικοῦ διαστήματος πρὸς πληρωμὴν δὲν ἔπεται ὅτι ἀπαλλάττει τὸν ἀναλαβόντα ὑποχρέωσίν τινα τῆς ἐκπληρώσεως αὐτῆς ἀπέναντι τρίτου, ἐνόσῳ οὗτος ἐξακολουθεῖ ἀπαιτῶν αὐτήν. Μ. Σ. 18 (1874).

Ἐκ τῆς 17ετοῦς συνοικήσεως τῆς ἐναγούσης μετὰ τοῦ ἀποβιώσαντος προικοδότου ἐξάγεται ὅτι ἔλαβεν αὕτη τὴν ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ σημειουμένην εἰς φορέματα νυμφικά, σκεύη καὶ ἔπιπλα προῖκα. Μ. Σ. 19 Ἰουλίου 1889.

Κατὰ τὸν διέποντα ἡμᾶς νόμον (Ἀρμεν. Δ, ι΄, 14) καὶ ἀγράφως δύναται νὰ δοθῇ προίξ, ἥτις καὶ ἀπαιτεῖται ἐὰν ἀποδειχθῇ ὅτι ἐδόθη, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἡ σύστασις καὶ παράδοσις προικὸς δὲν δύναται ν' ἀποδειχθῇ ἄλλως ἢ διὰ μαρτύρων. Μ. Σ. 271 (1896).

§ 4.

Οὐδόλως ἐπιτρέπεται τοῖς συμβαλλομένοις ἡ ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ συνομολόγησις συμφωνιῶν ἀντικειμένων πρὸς τὸν προορισμὸν τῆς προικός, συμφωνιῶν δι' ὧν διακινδυνεύει ἡ τύχη τῆς προικός, ἀπαλλασσομένου τοῦ ἀνδρὸς τῶν ὑποχρεώσεων, ἃς ἐπιβάλλει αὐτῷ ὁ νόμος λόγῳ τῆς διαχειρίσεως τῆς προικός, ὥστε τὰς τοιαύτας ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ συνομολογίας συμφωνιῶν, δι' ὧν ἐπιτρέπεται τῷ συζύγῳ ἐνεργεῖν καὶ πράττειν ἐπὶ τῶν προικιμαίων ἀντι-

κειμένων μεταβολὰς ἐπιβλαβεῖς, ὁ νόμος κηρύσσει ἀκύρους καὶ μὴ οὔσας, θεωρῶν οὐχ ἧττον τὸν σύζυγον ὑπεύθυνον τῶν μεταβολῶν τούτων, Lex 35 βιβλ. 23 τιτλ. 3 Digest. de jure dotium. Μ. Σ. 93 (1865).

Αἱ διατάξεις τοῦ νόμου, ἃς ἐπικαλεῖται ἡ ἐνάγουσα πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ αὐτῆς ὅτι τὸ ῥηθὲν ἔγγραφον (τὸ συνταχθὲν μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ συζύγου αὐτῆς, δι' οὗ κανονίζονται τὰ ὑλικὰ ἀποτελέσματα τοῦ μέλλοντος διαλυθῆναι κοινῇ συναινέσει γάμου αὐτῶν) εἶναι ἄκυρον, διότι ἐγένετο συνεστῶτος τοῦ γάμου καὶ πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ διαζυγίου, ἔχουσαι οὕτω «ταχύτερον τοῦ ὡρισμένου χρόνου συμφωνεῖν δυνατὸν ἀποδοθῆναι τὴν προῖκα οὐ μὴν βραδύτερον» καὶ «οὐ δύναται συμφωνεῖν μηδόλως ἀποδοθῆναι τὴν προῖκα», δὲν ἐφαρμόζονται ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διότι καθόσον μὲν ἀφορᾷ τὴν πρώτην διάταξιν, οὐδεμία σύμβασις μεταξὺ τῶν συζύγων περὶ τῆς ἀποδόσεως τῆς προικὸς θᾶττον ἢ βράδιον τοῦ ὡρισμένου χρόνου ἔλαβε χώραν, ἀλλὰ παραίτησις τῆς προικὸς ἐκ μέρους τῆς ἐναγούσης οὐχὶ δ' ὑπὲρ τοῦ συζύγου ἀλλ' ὑπὲρ τῶν τέκνων αὐτῆς, καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν δευτέραν διάταξιν, αὕτη ἀναφέρεται εἰς τ' ἀποτελέσματα τῆς λύσεως τοῦ γάμου διὰ θανάτου, ἐνῷ ἐνταῦθα οἱ σύζυγοι, ὄντες ἐν διαστάσει, συνεβάλοντο ἵνα ἡ προῖξ μένῃ εἰς τὴν διαχείρισιν τοῦ ἐναγομένου διὰ τὰ τέκνα αὐτῶν, λύσαντες οἰκοθεν τὰς χρηματικὰς διαφορὰς πρὸ τῆς τοῦ διαζυγίου ἐκδόσεως καὶ ἀκολούθως ζητήσαντες αὐτὸ διὰ τῆς διαληφθείσης κοινῆς αὐτῶν αἰτήσεως, τοὐτέστι πραγματοποιήσαντες κατὰ γράμμα ὅ,τι λαμβάνει συνήθως χώραν ὁσάκις τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον προτίθεται τὴν λύσιν γάμου τινός, ὅτε παραπέμπει πρότερον τοὺς συζύγους εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον, ὅπερ ἐστὶ τὸ

Συμβούλιον τοῦτο, πρὸς ῥύθμισιν τῶν προικῴων διαφορῶν ἐὰν ἔχωσι τοιαύτας, μεθ' ὃ ἐκδίδωσι τὸ διαζύγιον, ὡς ἔπραξε καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου προαχθὲν εἰς τὴν διάζευξιν τῶν διαδίκων, ἀφοῦ ἐβεβαιώθη ὑπὸ τῶν ἀποσταλέντων πρὸς ἐξέτασιν τῆς ἐναγούσης δύο σεβασμίων Ἀρχιερέων, ὅτι οἱ ῥηθέντες ἐκανόνισαν τὰ τῆς προικὸς πρὸς ἀλλήλους καὶ ὅτι οὐδεμίαν ἡ γυνὴ ἔχει ἀπαίτησιν κατὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς. Μ. Σ. 27 (1875).

§ 5.

Αἱ τελευταῖαι περὶ προικὸς ἐγκύκλιοι εἶναι αἱ ἑπόμεναι·

Α'. Ἡ Σεβαστὴ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις δι' ὑψηλοῦ αὐτῆς τεσκερὲ διαβιβασθέντος ἄρτι εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐδήλωσεν ἡμῖν ὅτι ἐπὶ τῇ βάσει πρακτικοῦ τοῦ ἀνωτάτου Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἐνεκρίθη ὅπως τὰ προσαγόμενα εἰς τὸ ἁρμόδιον κυβερνητικὸν γραφεῖον (ταποῦ καλεμί) ἀντίγραφα προικοσυμφώνων ἢ διαθηκῶν ἐπικεκυρωμένων ὑπὸ τῶν ἱερῶν Μητροπόλεων, πρὸς μεταβίβασιν τῶν ἀναφερομένων ἐν αὐτοῖς ἀκινήτων κτημάτων (μουλκίων) εἰς ὄνομα τῶν προσώπων τῶν ὑπὸ τῶν ἐγγράφων τούτων ὁριζομένων, συνοδεύωνται πάντοτε καὶ ὑπὸ τουρκικῆς μεταφράσεως ἐπικεκυρωμένης ἐπίσης ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ἡ τοιαύτη δὲ μετάφρασις θεωρεῖται ἔγκυρος ὑπὸ τῶν εἰρημένων κυβερνητικῶν γραφείων διὰ τὰ παραιτέρω. Τὸ ἐν λόγῳ μέτρον ἀποδεκτὸν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας γενόμενον, ἀνακοινούμενοι τῇ Αὐτῆς Ἱερότητι διὰ τῆς ἡμετέρας τῆς δε Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἐγκυκλίου, ἐντελλόμεθα αὐτῇ ἵνα προνοήσῃ περὶ τῆς ἀκριβοῦς τούτου ἐφαρμογῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτῆς. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς αὐτῆς Ἱερότητος.

,αωγγ' Φεβρουαρίου ι'.

Β'. Ἐπὶ τῶν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένων προκατόχων ἡμῶν, τῶν ἀοιδίμων Πατριαρχῶν κυροῦ Ἰωακεὶμ τοῦ Β'. καὶ κυροῦ Διονυσίου τοῦ Ε', διεβιβάσθησαν τοῖς ἐν Χριστῷ ἀδελφοῖς ἁγίοις ἀρχιερεῦσιν ἐκκλησιαστικαὶ ἐγκύκλιοι καθορίζουσαι τὸν τρόπον τοῦ ἀσφαλίζειν ἀπὸ ἐνδεχομένων περιπλοκῶν τὰ ὡς προῖξ διδόμενα, δυνάμει προικοσυμφώνου, ἀκίνητα κτήματα. Ὁ ἁπλούστατος οὗτος τρόπος συνίσταται, ὡς ἐλέχθη, εἰς τὸ ἑπόμενον μέτρον. Ἅμα τῇ συντάξει ἐπισήμου προικοσυμφώνου, δι' οὗ προικοδοτεῖται κτῆμα ἀκίνητον, εἴτε βακούφιον εἴτε μούλκιον, εἴτε δημοσία γῆ, ἀναγκαῖόν ἐστιν ὅπως ὁ Ἀρχιερεὺς ἀπευθύνῃ τακρίριον πρὸς τοὺς ἁρμοδίους κυβερνητικοὺς ὑπαλλήλους (Μεχκεμέδες ἢ Μουα-

τζελὲτ ταποῦ μεεμουροῦ) [καὶ γνωστοποιεῖ αὐτοῖς ὅτι τὸ ἐν λόγῳ κτῆμα παρεχωρήθη ὡς προίξ, ἵνα ἐνεργῆται καὶ ἐν τοῖς κυβερνητικοῖς ἁρμοδίοις γραφείοις ἡ προσήκουσα σημείωσις. Εὐνόητόν ἐστιν ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς προικὸς ἀπὸ πάσης περιπετείας, καθόσον, ὡς πολλάκις συμβαίνει, τινὲς τῶν ἐρχομένων εἰς γάμου κοινωνίαν ἀπαιτοῦσιν ἐπιμόνως καὶ κατορθοῦσιν ὅπως ἐγγραφῶσιν ἐπ' ὀνόματι αὐτῶν τὰ διδόμενα αὐτοῖς ὡς προῖξ ἀκίνητα κτήματα· ἀλλ' ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως αὐτῶν, ἢ διαζεύξεως, ἐπισυμβαίνουσι πολλάκις διενέξεις καὶ περιπλοκαί, καθότι, κατὰ μὲν τὸν παρ' ἡμῖν νόμον τὰ κτήματα ταῦτα ἐπιστρέφονται εἰς τοὺς προικίσαντας, κατὰ δὲ τὸν βακουφικόν, οὐκ ἔστι δυνατὸν ἵνα ἐπιστραφῶσιν, ἐὰν ἐν τοῖς τίτλοις τῆς ἰδιοκτησίας μὴ σημειῶται ὅτι ἐδόθησαν λόγῳ προικός,συνεπείᾳ ἰδιαιτέρων ἐπὶ τούτῳ ὑλιμιχαμπερίων. Ἐπειδὴ δὲ ἀπό τινος παρετηρήθη ἐνιαχοῦ ἀμέλειά τις περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν λίαν χρησίμων τούτων διατυπώσεων, πατρικῶς μεριμνῶντες ἔγνωμεν ἀπολῦσαι τὴν ἐπαναληπτικὴν τήν δε Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν ἐγκύκλιον,δι' ἧς ὑπομιμνήσκοντες τὰ καὶ ἄλλοτε διαταχθέντα, ἐντελλόμεθα καὶ προτρεπόμεθα πάντας τοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφοὺς ἁγίους Ἀρχιερεῖς ὅπως, ἔχοντες ὑπ' ὄψει ὅτι ἡ ἐξασφάλισις τῆς προικφας ἀκινήτου περιουσίας ἀπαιτεῖ κατ' ἀνάγκην ἵνα λαμβάνηται προηγουμένως ἡ πρόνοια αὕτη, ἣν εὐμενῶς ὑπέδειξεν ἡ σεβαστὴ αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις πρὸς τὸ συμφέρον τῶν προικοδοτῶν, κοινοποιήσωσι τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα πᾶσι τοῖς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν χριστιανοῖς, ἵνα γινώσκωσιν ὅτι, πᾶς ὁ προικοδοτῶν ἀκίνητόν τι κτῆμα, οἱασδήποτε φύσεως, ὀφείλει ἀπευθύνειν τῷ ἀρχιερεῖ αἴτησιν δεόντως ἐπικεκυρωμένην, ἐν ᾗ δέον ἵνα σημειῶται λεπτομερῶς καὶ περιγράφηται τὸ προικοδοτούμενον κτῆμα, ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῆς αἰτήσεως ταύτης ὁ Μητροπολίτης ἢ ὁ Ἐπίσκοπος ὀφείλει ἐνεργῆσαι τὰ περαιτέρω, καθὰ ἀνωτέρω εἴρηται.' Ἀνάγκη δὲ προσέτι ἵνα ἀνακοινωθῇ τοῖς ἐνδιαφερομένοις ὅτι ἐὰν μὴ συμμορφωθῶσιν ἐγκαίρως πρὸς τὴν τοιαύτην ἐπανειλημμένως διατυπωθεῖσαν σύστασιν τῆς Ἐκκλησίας στεροῦνται οἴκοθεν τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐγεῖραι μετὰ ταῦτα ἀπαιτήσεις καὶ ὑποβαλεῖν παράπονα διὰ τὰς ἐκ τῆς σπουδαίας ταύτης παραλείψεως προκυψούσας ἐπιζημίους συνεπείας. Ἀπεκδεχόμεθα τοίνυν παρ' ἁπάντων τῶν ἁγίων ἀδελφῶν τὴν ἐφεξῆς ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τοῦ μέτρου τούτου, δι' οὗ οἱ ἐνδιαφερόμενοι χριστιανοὶ οὐ μόνον ἐξασφαλίζουσι τὰ προικοδοτούμενα κτήματα, ἀλλὰ καὶ ἀπαλλάσσονται τῶν δαπανῶν ἐνδεχομένων διαδικασιῶν. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς αὐτῆς Ἱερότητος. ᾳωγγ'. Αὐγούστου κή'.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΙ

Κἂν γὰρ κακῇ τῇ πίστει ταῦτα ἐνέμετο ἡ ῥηθεῖσα ἀλλὰ διὰ τὴν παρέλευσιν τῆς τριακονταετίας, ἐπειδὴ οὐδέποτε περὶ τούτων ἠνοχλήθη, διὰ τοῦτο καὶ ἤδη ἀνάγκη ἐστὶ μεῖναι ἀνενόχλητον ὡς φαίνεται παρὰ τῷ σοφῷ Βλαστάρει ἐν τῷ περὶ νομῆς κεφαλαίῳ, ῥητῶς οὑτωσὶ περιεχόμενον, ὅτι δεκαετία ἢ εἰκοσαετία οὐ βοηθεῖ τῷ κακῇ πίστει νεμομένῳ, εἰ μὴ καὶ τριακονταετία καὶ μόνον, εἴπερ ἀδιακόπως ἐνέμετο καὶ ὄχλησιν ἐν τῷ δικαστηρίῳ μὴ ὑπέμεινε.

Γρ. Π. Σ. Αὔγουστος αψπϛ'.

Ἡ ἄγνοια τοῦ νόμου οὐδένα ὠφελεῖ· τὸ δὲ δικαίωμα τῆς διεκδικήσεως κληρονομίας παραγράφεται μετὰ 30ετίαν ἀρχομένης τῆς παραγραφῆς ἀπὸ τῆς ἐφηβίας τῶν δικαιουμένων. Μ. Σ. 20 (1877).

Τὰς μεταξὺ συζύγων περὶ διατροφῆς ὑποθέσεις μόνον τὸ δικαστήριον τοῦτό ἐστιν ἁρμόδιον νὰ δικάζῃ κατὰ δὲ τὸν παρ' αὐτῷ ἐν χρήσει νόμον ὡς πρὸς τὰ οὐσιαστικὰ ζητήματα ὁ τῆς παραγραφῆς τῶν ἀγωγῶν χρόνος ἐστὶ τριακονταετής. Μ. Σ. 17 (1878).

Αἱ ἐνστάσεις τῆς τε παραγραφῆς τοῦ ἐπιδίκου ἐγγράφου καὶ τοῦ προώρου τῆς ἀγωγῆς, ὡς μὴ οὖσαι δημοσίας τάξεως, καλύπτονται ἂν μὴ προταθῶσιν ἐγκαίρως. Μ. Σ. 25 (1879).

Πᾶσα ἀγωγὴ εὐαγοῦς οἴκου κατὰ προσώπου τινὸς παραγράφεται μετὰ 40ετίαν. Μ. Σ. 1 (1882).

Κατὰ τὴν νομολογίαν τοῦ Συμβουλίου ἡ προθεσμία παντὸς δικογράφου ἄρχεται λογιζομένη οὐχὶ ἀπὸ τῆς κοινο-

ποιήσεως αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐπιψηφίσεως τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εἴτε τοῦ Προέδρου. Μ. Σ. 31 (1885).

Κατ' ἀρχαῖον ἔθος, ἐπικρατῆσαν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον δύναται ἐνίοτε ἵνα ὁρίζῃ τὴν προθεσμίαν τῶν ἐνδίκων μέσων τῆς ἀνακοπῆς καὶ δὴ καὶ τῆς ἐφέσεως καὶ ἐπὶ προδικαστικῶν ἀποφάσεων.

Ἱ. Σ. 46 (1886).

Κατὰ τὸν νόμον ἡ προθεσμία τῆς ἐφέσεως ἀριθμεῖται ἀπὸ τῆς πρωτοκολλήσεως τοῦ ἐφετηρίου καὶ οὐχὶ ἀπὸ τῆς ἁπλῆς ἐπιδόσεως αὐτοῦ πρὸς τὴν Α.Θ.Π., ἑπομένως ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ τὴν 1 Μαρτίου 1885 ληφθεῖσα ὑπὸ τῆς Α. Θ Π. ἔφεσις κατὰ τῆς ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου 1885 πρωτοδίκου ἀποφάσεως, ὡς πρωτοκολληθεῖσα τῇ 7 Δβρίου 1885.

Ἱ. Σ. 52 (1886).

Ἄκυρος εἶναι ἡ ἐφεσιβαλλομένη ἀπόφασις τοῦ πρωτοδίκου δικαστηρίου, διότι, ὡς ὀρθῶς ἰσχυρίζεται ἡ ἐφεσείουσα, ἡ ταχθεῖσα πρὸς ἐμφάνισιν ἐνώπιον αὐτοῦ προθεσμία οὐ μόνον παρὰ τὸν νόμον ἦν τακτή, καθόσον κατὰ τὸν νόμον ὑπολογίζεται αὕτη ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως, ἀλλὰ καὶ λίαν βραχεῖα (7ήμερος μόνον, ἐνῷ αὕτη κατοικεῖ ἐν Ἰνεπόλει τὸ δὲ δικαστήριον ἑδρεύει ἐν Ἀμισῷ), καθόσον κατὰ τὰς διατάξεις τῆς ἐν ἰσχύϊ ἐμπορικῆς δικονομίας συνήθης μὲν προθεσμία ὅπως παραστῇ τις πρὸ τοῦ δικαστηρίου εἶναι κατ' ἐλάχιστον ὅρον ὀκτὼ ἡμέραι ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως, ὅταν δ' ὁ κλητευόμενος εὕρηται ἐν τῷ ἐξωτερικῷ αὐξάνει ἡ προθεσμία αὕτη κατὰ τόσας ἡμέρας, ὅσαι ἡμέραι ὁδοιπορικαὶ ὑπάρχουσι μεταξὺ τῆς κατοικίας τοῦ κλητευομένου καὶ τοῦ τόπου ὅπου ἑδρεύει τὸ δικαστήριον, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου τοιοῦτό τι δὲν ἐγένετο. Ἱ. Σ. 98 (1891).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ περὶ ἐκπροθέσμου τῆς ἀναιρέσεως ἔνστασις τοῦ ἀναιρεσιβλήτου, διότι ἀπὸ τῆς 7 8βρίου 1891, ἡμέρας τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως, μέχρι τῆς 4 Μαΐου 1892 καθ' ἣν ἐπρωτοκολλήθη ἡ ἀναίρεσις ἀριθμοῦνται ἡμέραι 210, ἡ δὲ προθεσμία τῆς τε ἐφέσεως καὶ τῆς ἀναιρέσεως ὁμοῦ ὁρίζονται εἰς ἡμέρας 211 (120+91), οὕτω δὲ οἱ ἀναιρεσείοντες ἐνήργησαν τὴν πρωτοκόλλησιν τῆς ἀναιρέσεως αὐτῶν πρὸ τῆς λήξεως τῆς τεταγμένης προθεσμίας. Πρ. Μ. Σ. 17 Ἰουνίου 1892.

ΤΟΚΟΣ

Ἡ περὶ τόκων ἀπαίτησις τοῦ ἐνάγοντος δέον νὰ βασίζηται ἐπὶ συμφωνίας γραπτῆς ἢ καὶ ἀγράφου, «οὐκ ἀπαιτεῖται τόκος ἀνεπερώτητος, τοὐτέστι περὶ οὗ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ὑποθέσεως μὴ γέγονεν ἐπερώτησις, ἤγουν συμφωνία (Ἀρμενοπούλου Γ. ζ΄, 4). Μ. Σ. 26 (1863).

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν τόκος οὐ συμπεφώνηται ἐπὶ ὀφειλομένου ποσοῦ, ὁ ἀπαιτῶν δικαιοῦται λαβεῖν τόκους ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς εἰς τὸ δικαστήριον προσαγωγῆς τοῦ ὀφείλοντος. Μ. Σ. 25 (1863).

Κατὰ τὸν παρ' ἡμῖν ἰσχύοντα νόμον, τόκος πλείω τοῦ ἑκατοστιαίου οὐκ ἐπιτρέπεται, καίπερ τοιούτου συμφωνηθέντος μεταξὺ δανείσαντος καὶ δανεισαμένου.

Μ. Σ. 48 (1865).

Ὁ νόμος διὰ ῥητῆς αὐτοῦ διατάξεως ὡς ἀνώτατον ὅρον τόκου τοῖς μὴ προφανῶς κινδυνεύουσι δανεισταῖς ἔθετο 12% (Ἀρμ. περὶ τόκων Γ, ζ΄, 17, 18, 19), ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ὁ διὰ τῶν ἐπιδίκων χρεωμολόγων ὁρισθεὶς τόκος ὡς ὑπερβαίνων τὸν ἑκατοστιαῖον, ἐστὶν ἀπηγορευμένος ὑπὸ τοῦ

νόμου, καὶ ἐπομένως δέον ἵνα πᾶν τὸ ὑπερβαῖνον καταλογισθῇ εἰς τὸ κεφάλαιον .... «ὁ δὲ τόκους ὑπὲρ τὸ νόμιμον καταβαλὼν οὐκ ἀναλαμβάνει μέν, καταλογίζεται δὲ αὐτοὺς εἰς τὸ κεφάλαιον, εἰ δὲ καὶ τὸ κεφάλαιον κατέβαλεν, ὡς τὸ κεφάλαιον μὴ χρεωστεῖν, εἰ κατέβαλεν, ἀναλαμβάνει, εἴτε πρὸ τοῦ κεφαλαίου τοὺς τόκους κατέβαλεν, εἴτε μετὰ ταῦτα, εἴτε ἅμα ἑκάτερον. Μ. Σ. 58 (1865).

Ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐνάγοντος ὅτι ἡ περὶ τόκου συμφωνία ἐστὶν ἄκυρος ἅτε τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀντενάγοντος ὄντος ἱερέως, καὶ ὁ ἕτερος ὅτι διὰ τῆς Νεαρᾶς 9 Λέοντος κατηργήθησαν οἱ τόκοι, ἀμφότεροι οἱ διϊσχυρισμοὶ οὗτοί εἰσιν ἀβάσιμοι, ὁ μὲν διότι οὐ στηρίζεται εἰς διάταξίν τινα τοῦ νόμου ἀλλ' εἰς τοὺς Ἀποστολικοὺς καὶ Συνοδικοὺς Κανόνας, μὴ θεσπίζοντας τὴν ἀκύρωσιν τῆς συμβάσεως καὶ μόνον καταψηφίζοντας τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως κατὰ τοῦ παραβάτου, ὥστε καὶ ἂν ὑποτεθῇ ἰσχύουσα τανῦν τοιαύτη ποινικὴ διάταξις τοῦ κανονικοῦ δικαίου διαφεύγει τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου τούτου, διότι ἡ ὑπὸ τῆς ἐξαβίβλου τοῦ Ἀρμενοπούλου ἀναφερομένη Νεαρὰ τοῦ Λέοντος, εἶναι Νεαρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Βασιλείου, καταργηθεῖσα ὑπὸ τῆς 83 Νεαρᾶς τοῦ Λέοντος. Μ. Σ. 39 (1866).

Αἱ περὶ ἐπιτοκίου διατάξεις τοῦ Ρωμ. Νόμου ὅλως ἀνεφάρμοστοί εἰσιν εἰς τὴν παροῦσαν ἐποχὴν πολλαχῶς μεταβληθεῖσαι ὑπὸ τῶν περιστάσεων καὶ συνηθειῶν. Μ.Σ. 70 (1866).

Χρέους ἀτόκου καταβάλλεται κατὰ νόμον ὁ τόκος ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀγωγῆς. Μ. Σ. 24 (1868).

Τόκος καθυστερῶν δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ ποσὸν τοῦ κεφαλαίου. Μ. Σ. 24 (1868).

Ἐπειδὴ ἡ ὡρισμένη πρὸς διατροφὴν τῆς γυναικὸς μηνιαία ποσότης οὐκ ἐξωφλήθη, ἐπιβάλλεται ὁ νόμιμος τόκος

ἐπὶ τοῦ ὅλου ποσοῦ τῶν ἐννέα ὡς ἔγγιστα ἐτῶν, ἅμα τετραμήνου διελθόντος ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ διαζυγίου κατὰ τὸν νόμον Ἀρμ. Γ, ζ, 16 ὁρίζοντα, «μετὰ τὴν τετράμηνον τῆς καταδίκης εἴτε δημόσιόν ἐστιν εἴτε ἰδιωτικὸν χρέος ἑκατοστᾶος τόκος δίδοται». Πρ. Ἱ. Σ. 11 Δβρίου 1869.

Κατὰ τὸ παρ' ἡμῖν ἐν ἰσχύϊ δίκαιον ἅμα οἱ τόκοι διπλασιάσωσι τὸ κεφάλαιον, εἴτε ἐφάπαξ εἴτε κατὰ μικρόν, κατὰ χρόνον πληρωθέντες, παύουσιν αὐτοδικαίως τοῦ ἐπιβαρύνειν τὸν ὀφειλέτην, μηδὲν ὑπὲρ τὸ διπλάσιον ὀφείλοντα καταβαλεῖν, Νεαρὰ Ἰουστινιανοῦ 121 κεφ. ϐ', Μακκέλδεϋ Β. § 35, Καλλιγᾶ Γ § 301 Ἀρμ. περὶ τόκων Γ. Ζ. 5 κλπ. Μ. Σ. 58 (1865), 10.25 (1872).

Οὐδ ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς ἐστι νόμιμον ἵνα ἐπιδικασθῶσι τόκοι, διότι ὁ ἐναγόμενος ὁμολογήσας τὴν λῆψιν τῆς προικὸς καὶ προσφερθεὶς ἵνα ἐπιστρέψῃ αὐτὴν δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὑπερήμερος. Μ. Σ. 13 (1872).

Τόκος πλειότερος τοῦ 1 % οὐκ ἐπιτρέπεται, ἂν δὲ ὑπέρογκος τόκος ὑπάρχῃ συμπεφωνημένος μετριάζεται ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ συμφώνως τῷ νόμῳ. Μ. Σ. 7 (1865), 10 (1872).

Πλημμελὴς ἐστι καὶ ἀπορριπτέος καὶ ὁ ἕτερος αὐτοῦ ἰσχυρισμὸς ὅτι δέον νὰ ἐπιδικασθῇ αὐτῷ ὁ συμπεφωνημένος τόκος ἐτήσιος 15 %, διότι εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι αἱ περὶ τόκων διατάξεις τοῦ Ρωμαϊκοῦ καὶ Βυζαντινοῦ δικαίου θεωροῦνται κατηργημέναι ὑπὸ τῆς ἐν τῇ ἐξαβίβλῳ τοῦ Ἀρμενοπούλου III, τίτλ. VII § 24 Νεαρᾶς Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος (ἣν ἐσφαλμένως ὁ Ἀρμενόπουλος ἀποδίδει Λέοντι τῷ Σοφῷ) δέον δὲ νὰ θεωρηθῶσιν ὡς συγκαταργηθεῖσαι καὶ πᾶσαι αἱ περὶ ὑπερόγκων τόκων ἀπαγορεύσεις, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἄρθρου 99 τοῦ παραρτήματος τοῦ ἐμπορικοῦ Κώδικος ὁ τῆς ὑπερημερίας τόκος ὡρίσθη εἰς 12 % ἐτησίως, τὰ δὲ

ἐγχώρια δικαστήρια καὶ τὸ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον θεωροῦσι τὸν νόμον τοῦτον ἀπαγορευτικὸν καὶ οὕτως ἡρμήνευσαν αὐτὸν ἀείποτε, ἀπαγορευτικοῦ δὲ νόμου δὲν κατισχύει ἰδιωτικὴ συμφωνία. Μ Σ. 5 (1873).

Ἡ ἀπαίτησις τόκου καθυστερούσης προικὸς ἄρχεται μετὰ διετίαν ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ γάμου.

Μ. Σ. 27 (1873) 16, 18 (1874).

Νόμιμός ἐστιν ἡ περὶ τόκου αἴτησις τῶν ἐναγόντων μετὰ ἓν ἔτος ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆς ἀδελφῆς αὐτῶν, περὶ τῆς προικὸς τῆς ὁποίας ἡ προκειμένη ἀπαίτησις (Ἀρμ. Δ. 10).

Μ. Σ. 8 (1874).

Ἡ Μονὴ ἀπαλλάττεται αὐτοδικαίως τῶν τόκων τῆς ὑπερημερίας, ἐὰν οἱ δανεισταὶ μὴ διεμαρτυρήθησαν ἅμα τῇ συμπληρώσει τῆς προθεσμίας. Πρ. Ἱ. Σ. 31 8βρίου 1874.

Κατὰ τὸν νόμον ὁ τόκος τῆς ἐπαγγελθείσης προικὸς δίδεται μετὰ διετίαν ἀπὸ τοῦ γάμου, συνιστάμενος εἰς 3 % (Ἀρμ. Δ. ι′, 22), δὲν δύναται δὲ νὰ ὑπερβῇ τὸ διπλάσιον (Ἀρμ. Γ′, ζ′, 5). Μ. Σ. 12 (1881).

Κατὰ τὸν νόμον ὁ τόκος δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ κεφάλαιον. Μ. Σ. 14 (1881).

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν δὲν ὑπάρχει ἔγγραφος συμφωνία ὁ τόκος δὲν δύναται νὰ λογισθῇ εἰ μὴ ἀπὸ ἡμέρας τῆς ἀγωγῆς.

Μ. Σ. 18 1882).

Προκειμένου περὶ ἐπιστροφῆς πραγμάτων τοῦ ἑνὸς δ' αὐτῶν διπλασίου καὶ περὶ ἀποζημιώσεως οὐδένα ἔχει λόγον ἡ ἀπαίτησις τόκου. Μ. Σ. 112 (1888).

Νόμιμός ἐστιν ἡ ἀπαίτησις τόκου καθυστερουμένης διατροφῆς, ὅστις δέον ν' ἄρξηται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀγωγῆς.

Μ. Σ. 107 (1888) 128 (1889).

ΤΡΙΤΑΝΑΚΟΠΗ[1]

Τότε μόνον δύναται τις ἵνα προσβάλῃ ἀπόφασίν τινα διὰ τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς τριτανακοπῆς, ὅταν δι' αὐτῆς παραβλάπτωνται τὰ δίκαια αὐτοῦ. Μ. Σ. 41 (1885).

Ἐπειδὴ ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ ὑλικῶν ἀπαιτήσεων ἢ περὶ διεκδικήσεως κληρονομικῶν δικαιωμάτων ὥστε νὰ ἔχῃ χώραν τριτανακοπή, πρόκειται δὲ μόνον περὶ κύρους

---

1. Περὶ τριτανακοπῆς πραγματεύονται τὰ ἀκόλουθα ἄρθρα τῆς Ἐμπορ. Δικονομίας.

Ἄρθρ. 85ον. Ὁ τρίτος ὁ μὴ ὢν διάδικος ἔν τινι δίκῃ, ὁ μὴ κληθεὶς δηλονότι εἴτε αὐτοπροσώπως ἢ διὰ πληρεξουσίου, μηδὲ ὑποβαλὼν αἴτησιν παρεμβάσεως, δύναται, ἐὰν ἐκδοθῇ ἐρήμην αὐτοῦ ἀπόφασις παραβλάπτουσα τὰ δίκαιά του, νὰ ἀνακόψῃ τὴν ἀπόφασιν ταύτην. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθ 161).

Ἄρθρ. 86ον. Ὁ τρίτος ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀνακόψῃ πᾶσαν οἱανδήποτε ἀπόφασιν ἐκδοθεῖσαν πρωτοβαθμίως, εἴτε τελεσιδίκως ἐξαιρέσει τῶν περὶ πτωχεύσεως καὶ τῶν διαιτητικῶν ἀποφάσεων (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ 162).

Ἄρθρ 87ον. Ἡ κυρία τριτανακοπὴ γίνεται διὰ προσηκόντως ὑποβαλλομένης ἀναφορᾶς, ἥτις παραπέμπεται εἰς τὸ ἐκδὸν τὴν ἀνακοπτομένην ἀπόφασιν δικαστήριον, κλητεύονται δὲ κατὰ τὴν τάξιν οἱ διάδικοι (Παρ. Πολιτ. Δικον. ἄρθρον 164).

Ἄρθρ. 88ον. Ἡ παρεμπίπτουσα τριτανακοπή, γινομένη δι' ἀναφορᾶς ἢ ἁπλῶς διὰ προφορικῆς αἰτήσεως, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἀνάγκη νὰ κλητευθῶσιν οἱ διάδικοι, παραπέμπεται εἰς τὸ δικάζον τὴν κυρίαν δίκην δικαστήριον ἂν ᾖ ἀνώτερον ἢ ἴσον πρὸς τὸ ἐκδὸν τὴν ἀνακοπτομένην ἀπόφασιν· ἂν ὅμως εἶναι ὑποδεέστερον, ἡ ἀναφορὰ παραπέμπεται εἰς τὸ δικαστήριον, τοῦ ὁποίου ἡ ἀπόφασις ἀνακόπτεται, κλητευομένων τῶν διαδίκων κατὰ τὴν τάξιν. (Παρ. Πολ. Δικ.ἄρθρ. 165).

Ἄρθρ. 89ον. Ἡ τριτανακοπὴ ἐπιτρέπεται μέχρι τῆς ἐκτελέσεως τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, καὶ μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν δὲ αὐτῆς καθ' ἑνὸς τῶν ἐν αὐτῇ ἀναφερομένων διαδίκων, ἐφόσον δὲν παρεγράφη τὸ δικαίωμα, ἐφ' οὗ ὁ τρίτος στηρίζει τὴν ἀνακοπὴν αὐτοῦ (Παρ Πολ.. Δικ. ἄρθρ. 166).

γάμου περὶ οὗ ἀπεφήνατο ἤδη ἡ Ἁγία καὶ Ἱ. Σύνοδος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 48 (1886) ἀποφάσεως αὐτῆς, κηρυξάσης ἔγκυρον τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος γάμον, κατὰ δὲ τοιαύτης ἀποφάσεως δεν δύναται ἵνα λάβῃ χώραν τριτανακοπή, διὰ ταῦτα ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ προκειμένη τριτανακοπή.

Ἱ. Σ. 56 (1886).

Ἄρθρ 90ον.—Ἐπὶ παρεμπιπτούσης τριτανακοπῆς τὸ ἐμποροδικεῖον δύναται κατὰ τὰς περιστάσεις νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς κυρίας δίκης, χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ τὴν τριτανακοπήν. Ἐὰν ὅμως προεικάσῃ ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς ῥηθείσης ἀνακοπῆς ἐκδοθησομένη ἀπόφασις δύναται νὰ μεταβάλῃ τὴν ἐπὶ τῆς κυρίας δίκης, ἀναβάλλει τὴν περὶ τῆς κυρίας δίκης ἀπόφασιν μέχρι τῆς ἐκδικάσεως τῆς τριτανακοπῆς. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 167).

Ἄρθρ. 91ον.—Ἡ τριτανακοπὴ δὲν ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀνακοπτομένης ἀποφάσεως ἀλλ' ἂν ἀποδειχθῇ ὅτι ἐκ τῆς ἐκτελέσεως δύναται νὰ προκύψῃ κίνδυνος ἢ βλάβη, τὸ ἐμποροδικεῖον, εἰς ὃ παρεπέμφθη ἡ ἀνακοπή, δύναται νὰ διατάξῃ τὴν ἐπί τινα χρόνον ἀναβολὴν αὐτῆς. (Παρ. Πολ. Δικον. ἄρθρον 168).

Ἄρθρ. 92ον.—Ἐὰν ἡ τριτανακοπὴ ἀποδειχθῇ ὅτι εἶναι παραδεκτὴ καὶ βάσιμος, ἀνατρέπεται ἐκ τῆς ἀνακοπτομένης ἀποφάσεως μόνον τὸ μέρος τὸ σχετικὸν πρὸς τὰ δίκαια καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ τρίτου, αἱ δὲ λοιπαὶ διατάξεις αὐτῆς ἰσχύουσιν, ἂν ὅμως ἡ ῥηθεῖσα ἀπόφασις ἀφορᾷ εἰς ἀντικείμενον μὴ ἀποδεχόμενον διανομήν, τότε καταργοῦνται καὶ τὰ μέρη τῆς ἀποφάσεως τὰ ἀφορῶντα εἰς τοὺς ἐν αὐτῇ διαλαμβανομένους διαδίκους (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 159).

Ἄρθρ. 93ον —Ἀπ' ἐναντίας ἂν ἡ τριτανακοπὴ ἀποδειχθῇ ἀπαράδεκτος ἢ ἀβάσιμος, ὁ ἀνακόπτων καταδικάζεται οὐ μόνον εἰς ἀποζημίωσιν τοῦ ἀντιδίκου του, δι' ἣν ὡς ἐκ τούτου ὑπέστη ζημίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς χρηματικὴν ποινὴν ἡμισείας ὀθωμανικῆς λίρας μέχρι τριῶν πληρωτέων εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ δικαστηρίου. (Παρ. Πολ Δικ. ἄρθρ. 170).

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΤΙΝΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ

Σελ.	3	στίχ.	24	ἀντὶ	ἐπαρχίας	γράφε	ἐπαρχίαις
»	4	»	4	»	ἐκκλσιαστικῶν	»	ἐκκλησιαστικῶν
»	4	»	24	»	ἀρχιεπισκοπικῶν	»	ἀρχιεπισκοπῶν
»	6	»	11	»	λεγμένος	»	λεγόμενος
»	11	»	11	»	καταστρωννύων	»	καταστρωννύειν
»	12	»	8	»	διοργανισμένον	»	διωργανισμένον
»	15	»	1	»	τρία	»	τρίτα
»	95	»	6	»	ἀποκλεισμένων	»	ἀποκλειομένων
»	102	»	3	»	μόνον	»	μόνου
»	130	»	7	»	ἐπικαλεθῶσι	»	ἐπικαλεσθῶσι
»	143	»	14	»	ουζύγων	»	συζύγων
»	153	»	18	»	1837	»	1887
»	158	»	10	»	νομοποιηθῇ	»	νομιμοποιηθῇ
»	159	»	11	»	λογίζεξαι	»	λογίζεται
»	159	»	6	»	πλαγείου	»	πλαγίου
»	160	»	16	»	ἀγαθοεργῶν	»	ἀγαθοεργιῶν
»	160	»	9	»	περιορίζοντες	»	περιορίζοντος
»	185	»	13	»	ἐννοίας	»	ἐννοίαις
»	230	»	1	»	μόνον	»	μόνου
»	311	»	2	»	ὃν	»	ἂν
»	335	»	26	παρέλκει	τῆς	»	
»	339	»	24	ἀντὶ	ἐπιτιμίμου	»	ἐπιτιμίου
»	371	»	18	»	δέχεσθα	»	δέχεσθαι
»	412	»	14	πρόσθες	τὴν	»	
»	418	»	5	ἀντὶ	ἐφεσιβαβλομένη	»	ἐφεσιβαλλομένη
»	420	»	20	»	διατοφῆς	»	διατροφῆς
»	425	»	12	»	τῆς αὐτῆς	»	τῇ αὐτῆς
»	433	»	8	»	κανονοσμῶν	»	κανονισμῶν
»	435	»	4	»	καὶ	»	κατὰ
»	437	»	33	»	θεσπιθέντες	»	θεσπισθέντες
»	439	»	3	»	παρίδε	»	παρεῖδε
»	480	»	21	»	προκιμαίου	»	προικιμαίου
»	480	»	26	»	ἐνναλλαγὴ	»	ἐναλλαγὴ

SISMEL EDIZIONI DEL GALLUZZO

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΑΤ' ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ

Α.

Ἀγοραπωλησία.— 344 § 3.

Ἀγωγή.—Τύπος, βάσις, βελτίωσις, 42 § 1—3.

Ἀλλοδαποί.—Γάμος μετ' ἀλλοδαπῶν 46 § 1. Ἀρμοδιότης δικαστηρίων α', ἐπὶ δικῶν μεταξὺ ἀλλοδαπῶν καὶ ὀθωμανῶν ὑπηκόων 48 § 2, 6', ἐπὶ δικῶν μεταξὺ ἀλλοδαπῶν 51 § 3.

Ἀναίρεσις. — Ἡ Ἱ. Σύνοδος καὶ τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον δικάζουσι καὶ κατ' ἀναίρεσιν 55 § 1. Ἀποφάσεις ὑποκείμεναι εἰς ἀναίρεσιν 58 § 2. Τύπος ἀναιρέσεως καὶ ἀπολογία 60 § 3. Λόγοι καὶ ἀποτελέσματα ἀναιρέσεως 64§4.

Ἀνακοπή.— Τυπικὰ προσόντα 66 § 1. Τίς δικαιοῦται πρὸς ἀνακοπὴν 67 § 2. Προθεσμία ἀνακοπῆς 67 § 3. Ἀνακοπὴ ἐπ' ἀνακοπῇ 70 § 4. Ἀποτελέστατα ἀνακοπῆς 71 § 5. Παραίτησις ἀπὸ τῆς ἀνακοπῆς 72 § 6.

Ἀναστολὴ δίκης.— 241 § 11.

Ἀναψηλάφησις — Ἀποφάσεις ἀναψηλαφήσιμοι 73 § 1. Λόγοι ἀναψηλαφήσεως 75 § 2. Προθεσμία 80 § 3. Παράβολον 82 § 4. Ἀποτελέσματα 86 § 5.

Ἀπόδειξις.— 86 § 1-5, ἴδε, καὶ ὁμολογία, μάρτυρες, ὅρκος, ἔγγραφα.

Ἀπόφασις.— Εἴδη καὶ καταρτισμὸς ἀποφάσεων 116 § 1. Στοιχεῖα ἀποφάσεως, ἱστορικόν, αἰτιολογικὸν καὶ διατακτικὸν 122 § 2. Ἀνάκλησις ἀποφάσεως 127 § 3.

Ἀρμοδιότης.—Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου καὶ Μικτῶν Δικαστηρίων 128 § 1. Ἱ. Συνόδου καὶ Πνευματικῶν Δικαστηρίων 137 § 2. Λόγῳ συναφείας, κατοικίας καὶ προσώπου 139 § 3. Ἐφετείων 374 § 1. Ἐπὶ διαζυγίων 281 § 2. Ἐπὶ δικῶν διατροφῆς 330 § 4. Ἐπὶ μικτῶν γάμων 362 § 2. Ἐπὶ δικῶν ἀλλοδαπῶν 48-55 § 2, 3. Ἀναρμοδιότης λόγῳ ὕλης 146 § 4. Ἔνστασις ἀναρμοδιότητος 149 § 5.

Αὐτόχειρ.— 152.

Γ.

Γάμος.— 39 § 7. Προϋποθέσεις συστάσεως γάμου 153 § 1. Κωλύματα τοῦ γάμου ἐκ συγγενείας ἐξ αἵματος 159, ά. Ἐκ συγγενείας ἐξ ἀγχιστείας 161, β'. Ἐκ πνευματικῆς συγγενείας 167, γ'. Ἐξ ἑτέρων λόγων, ἤτοι πορνείας, χηρείας πρεσβυτέρας καὶ μοναχικοῦ σχήματος, ἀπαγωγῆς, μοιχείας, μνηστείας καὶ υἱοθεσίας 171 δ'. Σχέσεις τῶν συζύγων πρὸς ἀλλήλους 175 § 3. Τέλεσις γάμου 177 § 4. Ἄκυρος καὶ ἀκυρώσιμος γάμος ἕνεκα κωλύματος συγγενείας 180, α', ἕνεκεν ἐλλείψεως ἐπισκοπικῆς ἀδείας 183, β', ἕνεκα βίας καὶ ἐλλείψεως συναινέσεως 184, γ', ἕνεκα προϋπάρχοντος ἑτέρου γάμου 186, δ', νομιζόμενος γά-

SISMANOGLIO MEGARO

μος 188, ε΄, τεταγαμία 189, σ΄. Ἐγκύκλιοι περὶ γάμων τῶν ἐτῶν 1797, 1798, 1835, 1839, 1873, 1875, 1882, 1887, 1894, 193 § 6. Ἀνασύστασις λυθέντος γάμου 285 § 4. Γάμοι μεθ' ἑτεροδόξων ἤτοι μικτοὶ 354 § 1, α-ε. Γάμος μετὰ τὴν χειροτονίαν 441 § 5.

Γονεῖς καὶ τέκνα.— ἴδε τέκνα.

Γραμματεύς.— 29 § 6.

Δ.

Δάνειον.—345 § 4.

Δεδικασμένον.—246 § 13.

Διαδικασία ἐν γένει. — 213 § 1—13. Γενικοὶ ὁρισμοὶ 213 § 1. Σύνθεσις δικαστηρίου 216 § 2. Διάδικοι 219 § 3. Πληρεξουσιότης 222 § 4. Ἐξαίρεσις δικαστοῦ 227 § 5. Κοινοποίησις 230 § 6. Ἐρημοδικία 232 § 7. Ἐκκρεμοδικία 236 § 8. Παρέμβασις 237 § 9. Δικαστικὰ τέλη 239 § 10. Ἀναστολὴ τῆς δίκης 241 § 11. Παραίτησις καὶ συμβιβασμὸς 243 § 12. Δεδικασμένον 246 § 13.

Διάδικοι.—219 § 3.

Διαζύγιον.—Λόγοι διαζυγίου 249 § 1. Ἐπιβουλὴ κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ ἀνδρὸς ἢ τῆς γυναικὸς 249, α΄. Πνευματικὴ ἢ σωματικὴ πάθησις αὐτῶν 250, β΄. Ἀσυμβίβαστον τοῦ χαρακτῆρος καὶ κοινὴ συναίνεσις 256, γ΄. Ἀλλαγὴ θρησκεύματος 260, δ΄. Ἀνικανότης τοῦ ἀνδρὸς 261, ε΄. Ψευδὴς κατηγορία τῆς γυναικὸς ὡς μοιχοῦ ὑπὸ τοῦ ἄνδρὸς 262, στ΄. Ἐγκατάλειψις τῆς γυναικὸς ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τἀνάπαλιν 266, ζ΄. Καταδίκη τοῦ ἀνδρὸς εἰς ἐγκληματικὴν ποινὴν 269, η΄. Ἀθέμιτοι σχέσεις τοῦ ἀνδρὸς μετ' ἄλλων γυναικῶν 272, θ΄. Διανυκτέρευσις τῆς γυναικὸς ἔξω τοῦ συζυγικοῦ οἴκου 273, ι΄. Συμποσίασις κλπ. τῆς γυναικὸς μετὰ ἐξωτικῶν ἀνδρῶν 276, ια΄. Διαπαρθένευσις τῆς γυναικὸς 276, ιβ΄. Μετάβασις τῆς γυναικὸς εἰς χοροὺς καὶ συναυλίας 278, ιγ΄. Παράβασις τῆς περὶ τὸν γάμον πίστεως τῆς γυναικὸς 279, ιδ΄. Ἐπιλογὴ μοναχικοῦ βίου ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων 280, ιε΄.

Ἡ ἐπὶ διαζυγίων ἁρμοδιότης τῶν δικαστηρίων, διαδικασία καὶ παραγραφὴ 281 § 2. Χωρισμὸς ἀπὸ τραπέζης καὶ κοίτης 284 § 3. Ἀνασύστασις λυθέντος γάμου 285 § 4. Ποιναὶ διαζυγίου 289 § 5. Ἐγκύκλιοι περὶ διαζυγίων τῶν ἐτῶν 1882 καὶ 1894, 293—295. Τόμος περὶ διαζυγίου 269 ζ΄.

Διαθήκη.— 40 § 7. Τύπος διαθήκης καὶ κωδικέλλου 296 § 1.

Ἐν γένει 296 α΄. Ποῦ συντάσσεται ἡ διαθήκη 300, β΄. Ὑπογραφὴ διαθήκης 301, γ΄. Μάρτυρες διαθήκης 303, δ΄. Μυστικὴ διαθήκη 306, ε΄. Διαθήκη ἀνιόντων ὑπὲρ κατιόντων 307, σ΄. Διαθήκη στρατιωτικὴ 308, ζ΄. Ἐπικύρωσις διαθήκης 309, η΄.

Περιεχόμενον διαθήκης 310 § 2. Ἀκυρότης καὶ ἀνάκλησις διαθήκης 318 § 3. Ἐκτελεσταὶ διαθήκης 324 § 4.

Διατροφή.— 40 § 7, 329 § 1. Εὐθύνη συζύγου πρὸς διατροφὴν τῆς συζύγου αὐτοῦ 328 § 2. Ἀμοιβαία γονέων καὶ τέκνων διατροφῆς ὑποχρέωσις 330 § 3. Ἁρμοδιότης Δικαστηρίων ἐπὶ δικῶν διατροφῆς 330 § 4.

Διαχείρισις ἀλλοτρίων. — 346 § 6.

Δικαιοδοσία Ἐκκλ. Δικαστηρίων. — 33 § 7.

Δικαστοῦ ἐξαίρεσις.—227 § 5.

Δικαστικὰ τέλη.—239 § 10.

Δικαστηρίων ὀργανισμὸς καὶ θεσις.—4 § 2, 29 § 5, 128 § 1, 216 § 2.

Δικηγόρος.—32 § 6, 222 § 4.

Δίκης ἀναστολή.—241 § 11.

Δωρεαί.—39 § 7, 333.

Ε.

Ἔγγραφα.—111 § 5.

Ἐγγύησις.—348 § 10. Ἐγγυητικὸν ἐφέσεως καὶ ἀναιρέσεως. 382 § 4.

Ἐγκύκλιοι

περὶ γάμων τῶν ἐτῶν 1797, 1798, 1835, 1836, 1839, 1873, 1875, 1882, 1887, 1894, 193 § 6.

περὶ γάμων ἀλλοδαπῶν Ἰανουαρίου 1825, 46 § 1.

περὶ ληξιαρχικῶν πράξεων Ἰανουαρίου 1820, 404, καὶ Αὐγούστου 1894, 405.

περὶ μνηστειῶν Ἰουλίου 1868, 425.

» » Νοεμβρίου 1887, 426.

» προνομίων Ἰανουαρ. 1891, 34—37.

» ὅρκου Ὀκτωβρίου 1849, 107.

» συνθέσεως δικαστηρίων Ἰανουαρίου 1881, 216 § 2.

» διαζυγίων Ἰουνίου 1882 καὶ Αὐγούστου 1894, 293-295.

» χαρτοσήμου Σεπτεμβρίου 1880, 113.

» Ἐκκλησιῶν Αὐγούστου 1882, 452.

» » Ἰουνίου 1890, 453.

» σχολείων Σεπτεμβρίου 1887, 456.

» » Μαρτίου 1893, 457.

» » Φεβρουαρίου 1893, 458.

» μονῶν Ὀκτωβρίου 1881, 466.

» προικὸς Φεβρουαρίου 1893, 503.

» » Αὐγούστου 1893, 504.

Ἐκκλησιαστικὸν ἢ Πνευματικὸν Δικαστήριον.—7 § 2.

Ἐκκλησίαι.—451 § 2.

Ἐκκρεμοδικία.—236 § 8.

Ἐκπαιδευτικὰ καθιδρύματα. —456 § 3.

Ἐκτέλεσις.—338.

Ἐξαίρεσις δικαστοῦ.—227 § 5.

Ἐπιτροπεία καὶ κηδεμονία.—41 § 7, 350.

Ἐπίτροποι ἀρχιερατικοί. — 447 § 6.

Ἐρημοδικία.—232 § 7.

Ἑτερόδοξοι. — Γάμοι μεθ' ἑτεροδόξων 354 § 1.

Ἐν γένει 354, α΄. Μετὰ δυτικῶν 359, β΄. Μετὰ διαμαρτυρομένων 360, γ΄. Μετ' ἀρμενίων 360, δ΄. Μετὰ σχισματικῶν 362, ε΄. Ἁρμοδιότης Δικαστηρίων ἐπὶ μικτῶν γάμων 362 § 2. Κηδεία καὶ μνημόσυνα ἑτεροδόξων 363 § 3. Στέψις τῶν ἑτεροδόξων 366 § 4. Βάπτισις τῶν ἑτεροδόξων 366 § 5. Πῶς γίνονται δεκτοὶ εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν οἱ λαϊκοὶ καὶ κληρικοὶ ἑτερόδοξοι 367 § 6.

Ἔφεσις.— Ἁρμοδιότης καὶ συγκρότησις ἐφετείων 374 § 1. Ἀποφάσεις ὑποκείμεναι εἰς ἔφεσιν 376 § 2. Τυπικὰ προσόντα ἐφέσεως 380 § 3. Ἐγγυητικὸν ἐφέσεως 382 § 4. Ἀντέφεσις 387 § 5. Προθεσμία ἐφέσεως 388 § 6. Ἐπίδοσις ἐφέσεως 390 § 7. Προτάσεις καὶ ἰσχυρισμοὶ δεκτοὶ ἐφεσίμως 391 § 8.

Ι.

Ἱερὰ Σύνοδος. — 9 § 2, 11 § 3, 137 § 2.

Κ.

Καθιδρύματα.— ἴδε νομικὰ πρόσωπα.

Κελλία καὶ σκῆται.—ἴδε νομικὰ πρόσωπα.

Κηδεμονία.—41 § 7, 350.

Κληρονομία.—41, 7, 393. Μοναχῶν καὶ κληρικῶν 429 § 3.

Κλητὴρ.—32 § 6.

Κληρικοί.—ἴδε Μοναχοί. Κληρι-

κῶν ὅρκος 104, β'.
Κοινοποίησις.—230 § 6, 390 § 7.
Κωδίκελλος.—40 § 7, 296 § 1.—

Λ.

Ληξιαρχικαὶ πράξεις.—404.

Μ.

Μάρτυρες. — Περιπτώσεις καθ' ἃς ἐπιτρέπεται ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις 91, α'. Μάρτυρες ἀνεπιτήδειοι πρὸς μαρτυρίαν 93, β'. Μάρτυρες ἐξαιρετέοι 95, γ'. Κλήτευσις μαρτύρων 97 δ'. Ἐξέτασις μαρτύρων 98, ε'. Ἐκτίμησις μαρτυριῶν 101, στ'.
Μετόχια.—469 § 5.
Μνηστεία.—39 § 7. Σύστασις μνηστείας 408 § 1. Λύσις 411 § 2. Πρόστιμα καὶ ἀποζημιώσεις μνηστείας 420 § 3. Ἐγκύκλιοι 425 § 4.
Μοναί.—460 § 4. Μοναστηριακαὶ διαφοραὶ 41 § 7.
Μοναχοὶ καὶ κληρικοί.—41 § 7. Τίς ἐστι μοναχὸς 427 § 1. Κληρονομία μοναχῶν καὶ κληρικῶν 429 § 2. Δωσιδικία μοναχῶν καὶ κληρικῶν 435 § 3. Χειροτονία καὶ καθαίρεσις 438 § 4. Γάμος μετὰ τὴν χειροτονίαν 441 § 5. Διάφορα 447 § 6. Μοναχοὶ καὶ κληρικοὶ δὲν γίνονται ἀνάδοχοι 447 § 6.

Ν.

Ναός.—451 § 2.
Νομιμοποίησις.—207 § 4.
Νομικὰ πρόσωπα.—Ἐν γένει 449 § 1. Περὶ Ναῶν 451 § 2. Περὶ Ἐκπαιδευτικῶν Καθιδρυμάτων 456 § 3. Περὶ Μονῶν 460 § 4. Περὶ Μετοχίων 469 § 5.
Νομολογία.—ἐν γένει 1 § 1.

Ο.

Ὁμολογία.—90 § 2.
Ὀργανισμὸς Δικαστηρίων 4 § 2.
Ὅρκος.—Γεγονότα δυνάμενα ν' ἀποδειχθῶσι δι' ὅρκου 102, α'. Ὅρκος κληρικῶν 104 β', Ὅρκος δικαστικὸς 105, γ'. Ὅρκος ἐκτιμητικὸς 106, δ'. Ἀποτελέσματα δόσεως ἢ μὴ τοῦ ὅρκου 106, ε'. Ἐγκύκλιος περὶ ὅρκου 107, στ'.
Ὄρος.—περὶ ἑτεροδόξων 367 § 6.

Π.

Παραίτησις.—243 § 12.
Παρέμβασις.—237 § 9.
Πατρικὴ ἐξουσία.—207 § 3.
Πληρεξουσιότης.—222 § 4.
Πνευματικὸν ἢ Ἐκκλ. Δικαστήριον —7 § 2, 137 § 2.
Προθεσμία καὶ παραγραφή.—505.
Προίξ.— 39 § 5.
Σύστασις προικὸς 472 § 1. Τρόπος καὶ τύπος συστάσεως προικὸς 472, α'. Ὑποχρεώσεις τοῦ συστήσαντος προῖκα 475, β'. Εἴδη προικὸς 478, γ'. Ἡ προὶξ συνεστῶτος τοῦ γάμου 480 § 2. Σχέσεις τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τὴν προῖκα 480, α'. Ἀπόδοσις τῆς προικὸς εἰς τὴν γυναῖκα καὶ ἐξασφάλισις αὐτῆς 485, β'. Ἡ προὶξ λυθέντος τοῦ γάμου 489 § 3. Διαζυγίῳ ἢ θανάτῳ τοῦ ἀνδρὸς 489, α'. Θανάτῳ τῆς γυναικὸς 491, β'. Εὐθύνη τοῦ ἀνδρὸς 495, γ'. Ἀπόδειξις καταβολῆς προικὸς 500, δ'. Προικῶα σύμφωνα 501 § 4. Ἐγκύκλιοι περὶ προικὸς 503 § 5.

Σ.

Συμβούλιον Δ. Ε. Μ. — 11 § 2, 25 § 4, 128 § 1.

Συμβολαιογράφος.— 31 § 6.
Συμβιβασμός.— 243 § 12.
Συνταγμάτιον.— 4 § 2.
Σχολεῖα.— 456 § 3.

Τ.

Τέκνα.— Νόμιμα 203 § 1. Φυσικὰ 205 § 2. Παρὰ τίνι τῶν συζύγων διαμένουσι τὰ τέκνα μετὰ τὴν διαζυγίῳ λύσιν τοῦ γάμου 208 § 5.
Τόμοι.—περὶ διαζυγίου 1611, 269, ζ'
» » χειροτονίας Ἰουλ. 1796,
» » » Αὐγ. 1848,
» » ἐκκλησιῶν 1798, 451.
Τόκος.— 507.
Τράχωμα.— 39 § 7.
Τριτανακοπή.— 551.

Υ.

Υἱοθεσία.— 209 § 6.
Ὑπηρεσίαι.— 348 § 9.

Χ.

Χειροτονία καὶ καθαίρεσις.— 438 § 4.
Χωρισμὸς ἀπὸ τραπέζης καὶ κοίτης. — 284 § 3.

Πωλεῖται παρ' ἅπασι τοῖς βιβλιοπωλείοις Κωνστ(πόλεως
καὶ παρὰ τῷ ἐκδότῃ ἐν Γαλατᾷ,

Saint Pierre Han, N⁰ 18.

Π. Π. Βικτ. Συρ.
30609

SISMANOGLIO MEGARO

SISMANOGLIO
MEGARA